

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni številki in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85

Mir....

Mir ljudem... se bo danes razlegalo od hiše do hiše, od mesta do mesta. In nehoti se polasča človeškega duha neko mehko, tajinstveno čuvstvo. Spomini vstajajo ter se razgrinjajo pred našimi duševnimi očmi... In ono mehko čuvstvo obema z ljubeznijo vse te spomine iz otroških let, polnih upov in nad, ko smo svečanostno, navdušeno peli: Mir ljudem na zemlji. Toda kmalu smo spoznali, da tega miru ni, temveč le boj, boj na življenje in smrt, boj, iz katerega se šele poraja mir. Kakor hitro smo se začeli zavdati, da smo deli slovenskega naroda, smo uvideli, da za nas pač ne velja ta spev. Da, tudi mi si želimo miru, kakor ga želimo vsem, ki so do bre volje. Toda oziroma se tja na naše severne meje v zeleni Štajerski in v tužnem Korotanu ali pa tja na južne meje ob sinji Adriji, povsod le boj, neizprosni boj za ono grudo, ki so jo stoletja in stoletja obdelovali naši pradedje ter jo nočili s svojim znojem in s svojo krvjo. In če se ozremo s teh severnih in južnih mej v našo domovino, zopet ne vidimo nikjer onega miru, ki ga potrebuje vsak narod, posebno pa naš mali slovenski narod, da se kulturno in gospodarsko razvije ter napreduje.

Če pa se danes tudi po naših hišah, po naših vaseh in mestih razlega tiho in svečanostno: Mir ljudem..., tedaj je to znamenje, da v naših dušah še ni zamrlo upanje, da mora tudi za naš narod nastopiti doba miru, doba napredka in razvoja. Tega miru pa ne bomo dosegli s prekrizanimi rokami, temveč le v boju, v ostrem boju proti vsem notranjim in zunanjim sovražnikom.

Letošnje božičevanje pa je to naše upanje še bolj okrepilo, vsaj vendar vidimo, kako se tam na Balkanu iz krvi, s katero so napojili jugoslovanski junaki balkanske poljane in gorovje, to grudo svojih očetov, poraja novo življenje, nova bodočnost. Stoletja in stoletja je ječal balkanski Slovan pod neizprosnim jarmom krvoločnega Turka. In vsako leto se je tudi tam glasilo tiho, neslišno: Mir ljudem... Toda tega miru ni bilo — povsod le meč in

ogenj... Vendar pa ni zamrlo v dušah teh zaslužjenih, preganjenih narodov prepričanje, da mora tudi za nje napočiti božič, ko se bo porodil oni zaželeni mir. In stoletja so nosili v svojih dušah to upanje, to prepričanje.

Letos pa se je to upanje uresničilo. V znamenju miru obhajajo balkanski Jugoslavlani svoje božičevanje, čeprav se zemlja še kadi krvi in smodnika. In ni zastoj napojila kri tisočih jugoslovanskih junakov grudo njihovih očetov, saj je iz te krvi že skoro vsklil mir, oni toliko zaželeni mir, ki bo ustvarjal jugoslovanskim narodom boljše bodočnost, v katerem si bodo vse one moči, ki so se zdaj vporabljale v dolgih, krvavih bojih, poskale drug delokrog — na kulturnem in gospodarskem polju.

Na Balkanu so torej padle zadnje ovire, proti katerim se je morala boriti civilizacija v Evropi. In to oviro so z zmagovitim pohodom odstranili oni jugoslovanski narodi na Balkanu, ki so jih še pred kratkim smatrali za narode druge, da, celo tretje vrste. In menda ga ni v Evropi kulturno in pravično mislečega človeka, ki bi se ne veselil letošnjega božiča na Balkanu, ki bi se ne veselil rojstva onega ogromnega števila novih činiteljev na kulturnem in gospodarskem polju ne samo na Balkanu, temveč na svetovnem tekmovališču.

Tako se moramo tudi mi radovati teh uspehov, ki so jih dosegli jugoslovanski narodi na Balkanu, ter miru, ki ga bo letošnji Božič prinesel tem zaslužjenim, zaničevanim narodom. Radovati se moramo teh uspehov toliko bolj, ker imajo sijajne zmage balkanskih armad svoj pomen tudi za nas. Te zmage so jugoslovanstvo v Avstriji vzbudile iz njegove resignacije, poživile njegovo življenjsko voljo in je navdali s trdim zaupanjem v boljše prihodnosti. V sled prememb, ki se zgode na Balkanu, zadobe Jugoslavlani v Avstriji največji pomen za celo državo. Jugoslavlani so življenjskega pomena za državo. Sicer bo treba še dosti bojev zoper nemško in madžarsko hegemonijo in stotere krivice, ki so se tekom vekov ukoreninile, ali to stoji že danes: avstrijski Jugoslavlani

nismo več tista quantité négligeable, za katero so nas doslej imeli, nego smo faktor največjega pomena v monarhiji, faktor, s katerim bodo morali računati vsi, ki hočejo Avstriji dobro in jo žele ohraniti veliko, trdno in močno. Sistemu brezobzirnega zatiranja Jugoslovancov, sistemu krutega prikrajševanja najprimitivnejših pravic jugoslovanskih narodov, sistemu gospodarskega zapostavljanja in eksploatairanja Jugoslovancov v Avstriji so dogodki na Balkanu zadeli smrten udarec. Še bo treba velikih naporov, še bo treba velikih žrtv in bojev, a ta kruti sistem bo vendar padel, ker zahteva življenjski interes monarhije, da pade. In tedaj bo mir med narodi in začela se bo boljša bodočnost kulturnega in gospodarskega procvita našega naroda in zavladal bo širom okoli nas in med nami: mir vsem ljudem, ko bodo imeli vsi narodi enake pravice in enake dolžnosti. In tedaj, ko ne bo nizkotni egoizem povzročal dolgih in neplodnih bojev, bo stopil tudi naš, toliko zaničevani in teptani slovenski narod na skupno tekmovališče vseh civiliziranih narodov z vsemi onimi, še neizčrpanimi močmi, ki so dozdale vsled notranjih bojev vezane.

Zavedati pa se moramo, da takega božičevanja še dolgo ne bomo praznovali, kajti preveč je razburkanost valovje naše javnosti vsled notranjih in zunanjih političnih ter narodnostnih bojev, da bi se moglo umiriti v kratkem času. Vendar pa ne smemo vsled tega obupati ter se udati resignaciji, kajti iz resignacije, nedelavnosti se nikdar ne poraja novo življenje. Ne iščemo in ne iščimo drugega, nego svojih pravic, ki jih pa moramo doseči, če hočemo živeti.

Vera v boljše bodočnost našega naroda mora ostati v naših dušah živa, kajti le-ta nam da moči in sile za boj, ki ga moramo bojevati ne po svoji krivdi in ki ga moramo izvajati v interesu našega narodnega obstoja. Vendar pa ta naš boj ni in ne bo krvav. Izvojeval se bo na zakonitih tleh, izvojeval se bo v znamenju pravice in resnice. Navzlic obstoječim veljavnim zakonom popolne enakopravnosti naš narod v monarhiji nima onih pravic, ki mu gredo. In vsled tega velja ta naš boj predvsem temu, priboriti v Avstriji ve-

ljavnim državnim zakonom ono veljavo in ono ingerenco, ki jim je dalo zakonodajstvo. Bojujemo se torej za pravico — in pravica mora zmagati.

Upajmo pa, da bodo pri nas v Avstriji vendar-le prišli merodajni krogi do spoznanja, da je v današnjih modernih časih velikanskega gospodarskega razvoja in napredka škoda vsake še tako neznatne moči, ki se poizgubi v neplodnem dosedanjem političnem boju, in da bodo uvideli skrajno potrebo, da tudi pri nas v Avstriji najde pravega odmeva geslo, ki se razlega danes po celem svetu, — »Mir ljudem na zemlji...« v načelu: »Mir narodom v Avstriji.«

In če se bo to načelo pri nas v Avstriji vedno in povsod vpoštevalo in spoštovalo, tedaj sme zreti Avstrija na boljše bodočnost svojih dozdaj nezadovoljnih narodov.

Predno pa napoč nam Slovenec ta Božič, ko bo uveljavljeno načelo »Mir narodom v Avstriji«, moramo vse svoje moči v to vporabiti, da se gospodarsko okrepimo, kajti le gospodarsko močan in samostojen narod more upati, da bo obstojal. Če pa naj gospodarsko napredujemo, moramo živeti s časom, ne smemo niti trenotek pozabiti, da so okoli nas narodi, katerim je usoda milejša in ki ne zamude nobene prilike, da se ojačijo... Treba nam je naprednega duha. Vzajajti moramo torej sebe in svojo okolico predvsem v duhu naprednosti, kajti le če homo napredni, bomo ostali tudi narodni ter obdržali svojo narodnost.

In tako praznujemo letošnji svoj Božič v radosti nad velikimi zmagami naših jugoslovanskih bratov na Balkanu in v upanju, da tudi pri nas v Avstriji napoč dan, ko se oglasi zmagoslavni in odrešilni spev »Mir ljudem...«

Zalostna bilanca.

Bliža se konec leta, bliža se čas, ko zaključijo vsakdo svoje račune in napravijo bilanco, da vidi in spozna, kako se mu je obneslo delo in prizadevanje v minulih dvanajstih mesecih, kake uspehe je dosegel, kake nezgode so ga zadele in kake nade so se mu izpolnile ali izjalovile.

vesca v hišah vzeveta in ožarela in rodila — darila, položena pod ta drevesca.

Najbolj se je udomčila ta navađa obdarovanja med Angliji, kjer se sploh božični prazniki najbolj slovesno obhajajo, pa tudi med Skandinavci in med Nemci, dočim je med Slovani, med Francozi in Italijani manj razširjena. Povsod pa imajo na sveti večer kaj zelenja v hiši v znak, naj bi v novem letu vse lepo ozelenelo, vzeveta in dobro rodilo in prineslo hiši srečo in blagoslov.

Božični prazniki so v naših časih izgubili precejšen del svojega konfesionalnega značaja. Se delajo na deželi jaslice, še hodijo ljudje k polnočnicam in sploh v cerkev, ali glavno praznovanje je vendar v največji meri omejeno na dom. Kdor ni prisiljen, ne gre na sveti večer rad z doma. Kakor je bil Božič v poganskih časih praznik rojstva nepremagljivega solca, kakor je bil v srednjem veku pretežno cerkven verski praznik, proslava rojstva Gospodovega, tako postaja sedaj vse bolj praznik rodbinskega življenja. V naši dobi se je vse življenje zelo predrugačilo — nič več ni tistega rodbinskega življenja, kakor je bilo nekdaj zlasti ne v mestih, toda enkrat na leto, v božičnih dneh, se zbera vsi člani rodbine na tiho praznovanje v domačem krogu, kakor bi čutili potrebo, da se strnejo in da si kakor dobri kameradje sežejo v roke.

Tudi naši državniki so se lotili sestavljanja letošnje bilance in že zdaj pripravljajo javnost na to, da bo ta bilanca letos posebno slaba, morda najslabša, kar jih je bilo od zadnje velike vojske.

O politični bilanci ni treba govoriti. Kaže se, da so se razmaknile zlo obetajoče megle na mednarodnem obzorju. Izpostavljeni smo bili nevarnosti velike, najbrž evropske vojske, a vse kaže, da je ta nevarnost minila. Nam Slovincem zadostuje to in prepuščamo državnikom, da se potolažijo kakor vedo in znajo, zaradi uspehov ali neuspehov njihovega političnega delovanja.

Bližji pa so nam izkazi bilance o gospodarskem uspehu minolega leta. Že več let trajajoča splošna gospodarska kriza in denarna stiska se je v tekočem letu polagoma poostрила in je zahtevala že silne žrtve ter jih bo še več. Začela se je ta nesreča z aneksijo Bosne in Hercegovine. Tisto leto 1908—1909. nam je prineslo izgube, ki jo računajo oficijozno sami na okroglo vsoto tisoč milijonov kron. Od takrat hira vse naše gospodarstvo od leta do leta huje. Že letos poleti, ko se našim državnikom o balkanski vojski še sanjalo ni, je postala gospodarska kriza grozno teška, jesen je pa prinesla balkansko vojsko in avstrijsko-srbski konflikt, ki se ga bo sedanji rod še dolgo spominjal — s solzami na očeh.

Graška »Tagespošta« računa, da nas velja ta politična kriza, ki je nastala zaradi Albanije in srbskega pristana ob Jadranskem morju tisoč petsto milijonov kron. Toliko so znašali stroški za vojaške priprave skupaj z dobičkom, ki ga je bilo naši industriji in trgovini pričakovati, ki je pa izostal. V resnici je pa škoda še veliko večja, zakaj skoro v celi državi je zastalo vse gospodarsko gibanje, na borzah so šli milijoni v zrak, iz strahu pred vojno nastali navali na denarne zavode so povzročili velike troške in izgube, vsi zaslužki so se skrčili, mnogo tovarn je bilo treba zapreti, v mnogih največjih tovarnah delajo samo en dan na teden, insolvenca so postale vsakdanja stvar in konkurzi se strahovito množe. In kaj bo šele zadnjega decembra! Splošno mnenje je, da bo zadnjega decembra v avstrijski kupčiji velik polom in da bo ta dan vse polno in-

Božični prazniki postajajo rodbinski prazniki, dnevi rodbinske sreče ne le kristijanom, nego tudi nekristijanom. V različnih potopisih je čitati, kako se udomčuje praznovanje Božiča tudi na Japonskem in na Kitajskem, seveda le v odličnih krogih in to po vplivu tamkaj naseljenih Angležev. Pa čemu bi hodili tako daleč, ko imamo bližje prav drastične izglede. Kdor je kdaj živel na Dunaju, je imel priliko spoznati, da ne prodajo nikjer toliko božičnih drevesc, kakor v Leopoldstadtu, kjer stanuje največ Židov, in lahko se je prepričal, da je skoro ni židovske rodbine, kjer bi na sveti večer ne gorelo božično drevo. Židje so pač spoznali, kako poetično rodbinsko slavje so božični prazniki in oprijeli so se ga in goje ga skoro bolj, kakor kristijani.

V rodbini korenini vsak človek, rodbina je temelj vsega družabnega reda, rodbina je podlaga vsemu življenju in vsi sreči. Zapuščenc in izkoreninjenec ne občuti nikdar tako bridko svoje osamelosti, kakor ravno v božičnih dneh in kdor ima svoj dom in svojo rodbino, ni vse leto tako srečen, kakor o božičnih praznikih.

Te dni vtihnejo vsi viharji življenja, vsa nasprotja se poležejo in mir zavlada v vseh srcih in od ust do ust gre prijazni pozdrav: Vesele božične praznike.

R.

LISTEK.

Božič.

Zopet so prišli najlepši prazniki, kar jih obhaja človeški rod, prijazni dnevi rodbinske sreče, ki jih vsakdo z veseljem pozdravlja, dasi se le malokdo zaveda, kako stari in častitljivi, da so, in kako se je tekom dolgih stoletij predrugačil njih pomen in njih značaj.

Že v pradavnih časih so narodi slovesno obhajali Božič in do naših dni se je ohranilo vse polno spominov, pesmic in navad na tiste paganske čase. Dies natalis invicti, rojstni dan nepremagljivega solca, so imeovali stari Rimljani božični dan in rojstvo novega solca, ki je izvor vsega življenja, so praznovali ta dan tako stari Slovani, kakor stari Germani. Raziskovalci slovanskih in germanskih starožitnosti so o tem mnogo zanimivega spisali in rajni Navratil je pred leti v »Letopisu Slovenske Matice« zbral vse kar se je med nami ohranilo navad in pesmic iz paganskih časov.

Zmagujoča kristijanska vera se je v mnogih ozirih spretno prilagodila starim ukoreninjenim navadam, ker je tako najlažje pridobivala ljudska srca, samo da je dala takim navadam drugačen pomen in drugačen

smisel. Kakor so iz poganskih tempeljev nastala kristijanska svetišča, iz poganskih navad kristijanske, tako je tudi iz rojstnega dneva solca nastal rojstni dan Izveličarjev. Kdaj se je Kristus rodil, tega zgodovina ni natančno dognala. Šele v nekem zapisniku kristijanskih praznikov iz leta 354. je prvič rečeno, da je 25. december rojstni dan Kristusov, pozneje pa je cesar Justinian s posebno postavo določil, da naj se 25. decembra praznuje rojstvo Izveličarjevo.

Še drugo pogansko navado je žitev rojstva Izveličarjevega s starim poganskim praznikom solčnega rojstva. Solnce je luč in življenje — Kristus je luč sveta in sol življenja. Kako lahko so se starih poganskih navad držali se narodi prilagodili novi vsebini božičnega praznovanja; menda se slutili niso, da se je kaj premenilo in da je praznovanje Božiča dobilo drugo vsebino.

Še drugo pagansko navado je cerkev združila z božičnimi prazniki. Že stari Rimljani so na slovesen način praznovali novo leto. V vsaki hiši je bila postavljena tabula fortunae, miza izobilja. Ta miza je bila bogato obložena z najboljšim, kar je premogla hiša, in okrašena je bila z zelenjem in s cvetjem, kajti to je pomenilo, naj bi bilo novo leto bogato in plodovito. To praznovanje novega leta je cerkev združila s praznovanjem rojstva Izveličarjevega na božične dni.

Tekom časa so ljudje popolnoma pozabili, da so nekoč o Božiču praznovali rojstvo novega solca in pozdravljali novo leto; božični dnevi so postali verski prazniki in kar se je ohranilo navad iz paganskih časov, vse so izgubile svoj prvotni smisel. Božični prazniki so postali verska slovesnost, imeli so dolga stoletja konfesionalen značaj in ga imajo deloma še dandanes. Narodi so božične praznike obhajali s posebno slovesnostjo, zlasti so bili dolgo časa v navadi dramatične predstave v noči od 24. na 25. decembra.

V dobi misticizma so zadobili božični prazniki svoj največji pomen. Takrat se je mislilo, da se vsako leto na sveti večer ponove čudeži, ki so se zgodili v noči Izveličarjevega rojstva. Mislilo se je, da v noči od 24. na 25. decembra ozeleno in vzcveto in v rode drevesa v gozdih in oznanjajo srečo.

Iz tega naziranja je nastala navađa, ki se je v mnogih deželah in pri različnih narodih tako udomčila, da je postala v naših časih pravzaprav bistveni del božičnega slavlja. Začeli so postavljati v hiše črešnjeve vejice, da bi vzcetele za božične dni. Če so vzcetele je to pomenilo srečo. Koder so nastala večja mesta in ni bilo dobiti črešnjevih vejic, so začeli postavljati v hiše vršičke smrek in jelk in tekom časa so se navadili, da so te vršičke in vrhove okitili s pisanimi stvarmi in obešali nanje lučice. Tako so dre-

solvence in konkurzov, pogreb milijonov in milijonov ljudskega, s trdim delom pridobljenega premoženja.

Diplomatična vojska, ki jo je vodila naša monarhija proti Srbiji je torej v gospodarskem oziru slabo končala. Zahtevala je ogromnih žrtev. In kaj je uspeh? Albanski razbojnik dobe svojo samostojno državo in Srbija ne dobi svojega okna na morje — če je ta uspeh vreden gospodarskih žrtev, ki jih je morala naša monarhija prenesti in jih bo še morala doprinesiti, to je pa drugo vprašanje.

Naše mnenje je, da se bomo še brido kesali svoje goreče ljubezni do albanskih morilcev in tolovažev in menda se začnemo tega zavedati tudi naši državniki.

Svoj uspehi glede Albanije in srbskega pristana ob Jadranskem morju se ima avstrijska diplomacija v prvi vrsti zahvaliti podpori Italije. Ali je še kdo tako naiven, da se je Italija postavila na stran Avstrije iz gole nesebičnosti, samo da bi se Avstriji zahvalila za njeno dobrohotno nevtralnost ob času tripolitske vojke? Italija dela na to, da dobi Srbija prosto trgovsko uporabo enega albanskega pristana in železniško zvezo s tem pristanom. Posledica tega pa bo, da bo italijanski trgovini ter industriji odprta pot v Srbijo, ki je doslej ni imela, in da bo italijanska trgovina in obrt v Srbiji in na Balkanu postala najhujša in najizdatnejša konkurenca avstrijski trgovini in obrtu.

Ko je bil poslanec Masaryk one dni pri ministru grofu Berchtoldu, mu je po naročilu srbskega ministrskega predsednika Pasića ponudil najugodnejše finančne, trgovinske in železniške zveze med Srbijo in med Avstrijo, če bi avstrijska diplomacija podpirala srbsko stremeljenje po samostojnem pristanu ob Jadranskem morju. Grof Berchtold pa je to ponudbo odklonil, češ, po dogovoru z Italijo, ne sme Avstrija sprejeti nobenih gospodarskih privilegijev od Srbije. Res, Italija je napravila sliki, no kupčijo s tem, da je podprla avstrijsko stališče glede Albanije in glede srbskega pristana ob Jadranskem morju. Stroške bo seveda plačala Avstrija.

Srbija se bo uklonila v vseh svojih zahtevah odločbam velesil. Zgodilo se bo to, kar bodo zahtevale velesile in te se bodo akomodirale zahtevam Avstrije. A kako bo to vplivalo na naše gospodarstvo? Balkanske države bodo med seboj ustanovile carinsko unijo, kakor je bilo med njimi dogovorjeno že pred vojsko s Turčijo in da ta carinska unija že iz ozirov na Srbijo ne bo hotela Avstriji dovoliti posebnih gospodarskih ugodnosti, to je pač razumljivo. Naša gospodarska pozicija na Balkanu bo silno oslabiljena, tako oslabiljena, da govori že »Tagespost« o gospodarskem ruinu avstrijsko-ogrške monarhije.

To je gospodarska bilanca naše države za l. 1912.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 22. decembra.

Ob 6. zvečer odprli župan dr. Ivan Tavčar sejo, konstatira sklepčnost ter imenuje za overovalca zapisnika gg. obč. svetnika Rasto Pustoslavca in Jos. Bahovca.

1912.

Retrospektiva V. V.
(Dalje.)

Na Štajerskem naše napredovanje ni tako slabo in obupno, vendar bo tudi tam treba še mnogo temeljitega dela. V Gradcu so napravili socialni demokrati s svojo obstrukcijo, ki so jo začeli januarja, da je bil občinski svet koncem aprila razpuščen, novi občinski svet, izvoljen septembra, ima pa skoro isto lice, kakor prejšnji. Nam je umrl v Gradcu prof. dr. Štrekelj.

Razmeroma mnogo pa moramo zabeležiti iz Trsta. Splošno znana je porotniška afera, zaradi katere je prišel celo Hohenburger v Trst. Obstrukcija socialnih demokratov v mestnem svetu, stavka v ladjedelnicah, otvoritev nove slovenske Ciril-Metodove šole, tržaška častniška afera pred celovško poroto, so slike iz tržaškega gibanja.

V Istri se ni posrečil sporazum med italijanskimi in slovenskimi poslanci, zato pa imamo za lažje razmere veleznakično afero puljskega občinskega zastopa, kjer so aretirali celo vrsto magistratnih uradnikov zaradi predobrega gospodarstva. Izmed slovenskih zmag omenimo izvolitev poslanca dr. Brničiča v Voloski Opatiji in Stihoviča v Pulju.

Na Češkem je imela letos smrt

Župan naznanil po naročilu notranjega ministrstva najhujšo zahvalo za izrečeno udanostno izjavo. Občinski svet naj sprejme to izjavo z udnim spoštovanjem in vrednost.

Župan naznanil nato, da je z zneskom 3000 K, ki mu jih je dal občinski svet na razpolago, razpolagal tako, da je naklonil 1000 K za božičnico vojakom ob mejah ter dodal temu znesku iz svojega dispozicijskega fonda še 200 K. Županu je tozadevno že došla zahvala deželnega predsednika.

Županu je došlo vabilo na 3. protialkoholni kongres dne 29. in 30. t. m., priporočila občinskimi svetniki udeležbo. (Občinski svetnik dr. Zajec se smehljaj.)

Danes popoldne je naznanil občinski svetnik g. Fran Kos, da se je preselil v Škofjo Loko. Župan bo poklical v občinski svet g. Antona Kolesarja, železniškega paznika.

Vposlana je bila knjiga »Die Gemeindeverwaltung von Wien im J. 1911.« Na vpogled je v registraturi.

Nato odgovarja župan na razne interpelacije klerikalnih občinskih svetnikov glede posipanja nekaterih potov in odprave snega z ulic.

Zapisnik zadnje seje se, ker ni ugovora, odobri.

Nato poroča v imenu personalnega in pravnega odseka g. občinski svetnik Milohnoja o dopisu Mestne hranilnice ljubljanske glede zvišanja obrestne mere. Obče znana je kriza na denarnem trgu vsled česar so morali vsi denarni zavodi zvišati obrestno mero tako pri vlogah, kakor pri posojilih. Upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske je sklenil v svoji seji dne 13. t. m. priporočiti zvišanje obrestne mere za vloge na 4½%, obenem pa zvišati tudi obrestno mero za stara in nova hipotekna posojila na Kranjskem na 5½%, izven Kranjskega pa na 5½%, za občinska posojila na 5%, za posojila dobroteljem in humanitarnim zavodom na 4½%, za menična posojila na 6% in za lombardna posojila na 6½%. Zvišanje obrestne mere za vloge naj obvelja s 1. januarjem 1913, istotako pa tudi zvišanje obrestne mere za posojila. Sprejeto.

V imenu finančnega odseka poroča nato občinski svetnik g. Likozar o dopisu županovemu glede zgradbe topničarskih delavnic pri mestni topničarski vojašnici. Že 10. avgusta 1910 je korno poveljništvo v Gradcu naznanilo, da namerava namestiti v Ljubljani topničarske delavnice. Vršila so se nato pogajanja ter so pogajanja sedaj v toliko uspele, da more mestna občina ponuditi vojaški oblasti, da napravi delavnice na svetu artilerijske vojašnice, za jahalnico pa je bilo treba najti nov prostor. Tudi vojaška oblast bi bila zadovoljna s tem, da se za jahalnico odstopi mestni svet za Bežigradom. S to ponudbo je zadovoljen tudi finančni odsek ter se predlog sprejme.

Vojaška oblast je nadalje naznanila, da se bo v Ljubljani pomnožilo topničarstvo za 100 mož in 50 konjev. Treba bo sezidati tudi še nekaj hlevov in prostorov za moštvo. Župana se pooblašča, da vodi tozadevne razprave.

Župan dr. Tavčar razjasni, da je še ena baterija že dospela v Ljubljano, ter ji je moralo mesto preskrbeti prostore. Morda ostane ta baterija stalno v Ljubljani, treba pa je izvedeti sedaj za pogoje in koliko bo-

do veljale stavbe. Zato naj se v principu odloči, da se vrše te poizvedbe. Sprejeto.

V imenu stavbnega odseka poroča nato občinski svetnik g. Štemblov o končni kolavdaciji zgradbe IV. mestne ljudske šole na Prulah. Kolavdacija se je vršila dne 7. novembra ter so od tedaj izvršili udeleženi obrtniki, vodovodni instalater Babnik ter Rojina, Eberl in Peters že vsa dela, stavbnik Scagnetti pa dela ni izvršil, ker ga more izvršiti šele spomladi. Vsem obrtnikom se naj vrne založena varščina, stavbniku Scagnettiju pa naj se od založene varščine v znesku 2938 K za sedaj izplača vsota 2000 K, ostali znesek pa šele po izvršenih popravilih. Scagnettijeve zahteve za povračilo drugih stroškov pa naj se zavrnejo. Zahteva namreč 260 K doplačila pri izdelavi medaljonov, za finejšo fasado, ki jo je izdelal po svojem lastnem izreku samo sebi v reklamo, zahteva 500 K za makadamiziranje ceste pa 1837 K 28 v, ter pravi, da je moral izkopati za več kakor 30 cm, dočim bi moral storiti to do 50 cm. Dovolj pa se 400 K za napravo nekaterih omar. Sprejeto.

Župan dr. Tavčar poroča nato o dopisu telefonske uprave namestiti na 5 mestnih poslopih razvodne omarice in nosilce telefonskih žic. Se dovoli.

Ob tej priliki ponavlja občinski svetnik g. Kregar pritožbe glede telefonskega omrežja, ki jih je tudi ljubljanski poslanec dr. Ravnihar že spravljal pred javnost na merodajnem mestu. Treba bo, da dobimo v Ljubljani vendar že enkrat kabel.

Občinski svetnik g. Pustoslavski biča ravateljstvo v Trstu, ki principijalno pošilja v Ljubljano samo take telefonske aparate, ki so jih že povsod drugod zavrgli. Ljubljana se glede telefona sistematično zapostavlja in tu dobimo le take aparate, ki so jih v Trstu poglasili za neporabne.

Župan obljubi, da bo tem navetom posvečal vso pozornost in skušal doseči, kar bo mogoče.

V imenu finančnega odseka poroča nato občinski svetnik g. Milohnoja o proračunu mestnega loterijskega posojila za leto 1913. Proračun izkazuje 204.888 K 67 v pokritja in 139.697 K 08 v potrebnosti, tedaj prebitka 65.191 K 59 v. K proračunu nima odsek ničesar pripomniti. Proračun se sprejme.

Proračun amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila za leto 1913 je odobren od ministrstva ter ni na njem ničesar izpremeniti. Sprejeto.

O proračunu zaklada meščanske imovine poroča občinski svetnik g. Milohnoja ter predlaga, da se nasvet mestnega magistrata za nadzorovanje in administracijo posloplja v znesku 600 K zniža na 300. Obenem se naroči magistratu, da naj da pregledati stanovanja v mestnih poslopih in če treba revidira najemnine oziroma jo zviša.

Občinski svetnik g. Štefe se zaganja v »Laibacher Zeitung«, češ, da je napisala v zadnjem poročilu, da je župan izjavil, da so imena podpirancev iz ubožnega zaklada vsem občinskim svetnikom, če se pridejo informirati, na razpolago. S. L. S. ne bo glasovala za ta proračun.

Sprejme se nato proračun in dodatni predlog, da se naroči magistratu revidirati najemščine v mestnih poslopih.

Lucije in do bojev med delavci in vojniki. Skoro 200 oseb je bilo ranjenih, 9 oseb pa je obležalo mrtvih. In med temi dogodki je nadaljeval parlament, — ljudski zastop, — razpravo in njega predsednik grof Tisza, je celo izjavil: »Mi nismo nikak »Wohlfahrtsausschuss«. Mi zborujemo naprej in naj se preliva na ulicah kri, naj padajo žrtve, to je samo v interesu državnega miru!« Ko pa so postavili delavci barikade in je vse kazalo, da se začne že prava revolucija, so pretvorili stolno mesto Ogrske v pravo vojaško taborišče. Celotno obilico kraljevega poseta v Budimpešti je prišlo zopet do demonstracij. Našim državljanom pa bi morali biti ti dogodki svarilo, da krenejo na druga pota. Tudi drugod na Ogrskem ni bilo dosti bolje, povsod smo videli mase na ulicah in v Bekeš Csabi so prišli oboroženi kmetje povodom obravnave proti bratoma Szilinskima v mesto. Da so vzeli srbski pravoslavni cerkvi avtonomijo, nas niti ne preseneča.

Temna je tudi zgodovina Hrvatske, kjer so se dogodki bavili zlasti s satorom in osebo bana. Začetkom leta je prišlo v stranki prava do razkola, ker nekateri poslanci niso bili zadovoljni s strankarsko politiko napram banu dr. Tomašiču. Opozicija je sklenila nato postaviti bana pod obtožbo, vsled česar je bil sator razpuščen in so bile nove volit-

Župan izjavlja nato, da se mu prosto razpolaganje s knjigami, kjer so vpisani oni, ki živjajo občinsko podporo, ne zdi pravilno. Stvar je delikatna in zlasti bi bilo neokusno splošno razobežanje vse revščine, kar ne more izostati pri vpogledu v knjige. Ta predlog je tudi propadel.

Mestna klavnica.

V imenu klavničnega ravnatelja poroča nato podžupan dr. Triller o proračunu mestne klavnice. Proračun izkazuje 51.596 K pokritja in 41.021 K potrebščine, tedaj prebitka 10575 K. Položaj pa je ta, da stara mestna klavnica ne odgovarja več vsem zahtevam in je potrebna nujnih popravil. Vršila se je tozadevno poseben komisijonalni ogled, ki je imel nalog dognati, katere poprave in adaptacije so nujno potrebne. Treba je:

1. preplekati okna, vrata in železno konstrukcijo, kar se ni zgodilo že celo vrsto let; delo bi torej stalo 2410 K 68 v
2. radikalno popravilo kotlarje in kanalizacije, zaradi česar pritiska deželna vlada, bi stalo 4393 » 71 »
3. posebni hlevi za prašiče, ki se uvažajo iz druge državne polovice, bi stali 32.000 K, prvi obrok naj bi znašal 15.000 » — »
4. za železno ograjo na prostoru, kjer se prodajajo mladi prašiči 2000 » — »

tedaj skupaj . . . 23.804 K 39 v

Črta pa naj se prispevni delež mestnemu zakladu v znesku 11.000 kron. Vsled vseh naprav, ki bi bile potrebne in so faktično nujne, bi znašal primanjkljaj mestne klavnice 10.305 K, katera vsota naj se pokrije iz blaginjskega prebitka.

Treba pa bo, da se radikalno izpremeni mestna ledenica pri Mestnem domu. Izpremeni naj se v umetno hladilnico, tako da se bo moglo hladiti tam namesto 2500 kg mesa, kakor je to mogoče sedaj, 18.000 kg mesa. Do sedaj o tem še ni konkretnega predloga, pač pa naj se v proračun postavil prvi obrok za tako hladilnico v znesku 20.000 K. Hladilnica pa bi stala po doedanih informacijah kakih 40.000 do 45.000 K.

Občinski svetnik g. Pammer ngovarja, da bi se hladilnica postavila pri klavnici, nakar mu pojasni župan, da je hladilnica zamišljena na mestu sedanje ledenice pri Mestnem domu. Občinski svetnik g. Kregar želi postajo pri mestni klavnici.

Podžupan dr. Triller pojasni, da se mestna občina že leta in leta bori za postajo pri mestni klavnici, do sedaj pa brezuspešno. Pogajanja so se razbila na negotovem stališču dolenske železnice. V zadnjih dneh je prišlo to vprašanje v akutni stadij, ker se zdi, da bo dobila dežela v zameno svet onstran mostu in se bo tam moglo postaviti izkladišče na prehodnem tiru.

Sprejme se nato odsek predlog in se je proračun odobril z vsemi izpremembami.

Nato odkaže župan samostalni predlog glede zgradbe ljudske kopele v Trnovskem, Krakovskem ali Št. Jakobskem okraju stavbnemu

odseku in istemu odseku tudi predlog glede ureditve Holzapflove ulice. Župan prekine nato sejo za 10 minut.

Proračunski provizorij.

Po niti desetminutnem odmoru, med katerim so se posvetovali napredni poslanci, odprl župan zopet sejo.

Župan: Predno preidemo k debati o proračunu mestnega zaklada, dam besedo g. občinskemu svetniku Pammerju.

Občinski svetnik g. Pammer naglašja, da bo morda mogoče pri natančnem pregledanju proračuna najti postojanke, ki bodo ves rezultat proračuna utegnile izpremeniti. Za to je bil do sedaj čas preprekatek. Ker hočejo občinski svetniki nemške stranke pridobiti časa za razmotrivanje vseh postojank, predlagajo, da naj se proračun mestnega zaklada vrne finančnemu odseku, dovolj pa se, da se delovanje v prid mestni občini ne prepreči, trimesečni proračunski provizorij.

Podžupan dr. Triller: Vednina te zbornice ne prikriva, da živimo v teški gospodarski krizi in lesteški mrcem bismo mogli dočeti nalagati ljubljanskim občanom novih bremen. Vednina pozdravlja radostno vsako priliko, da se morda vendar najde pot, da se pokrije neizogibni primanjkljaj na drug način, kakor s povzemanjem občinske doklade. Prezreti ne smemo, da so bili vsled splošne krize primorani denarni zavodi zvišati obrestno mero posojil. To žemočno teži na mnogih naših hišnih gospodarjih. Vrh tega ne smemo prezreti, da je storil občinski svet velevažne sklepe, ki dajoupati, da se primanjkljaj pokrije in prebivalci mesta Ljubljane obvarujejo novih bremen. Omenim samo

predlog o kanalskih prispevkih, predlog o davku nažganje;

končno bomestna občina leta 1913, tudi deležna prispevkov iz davkov od prirastkov na pravi vrednosti.

Leta 1913. se podpravi mestna policija, vendar do danes še ni gotovo kdaj se bo to zgodilo in koliko bomo prihranili.

Umestno je tedaj, da počakamo na sklepe deželnega zbora ter potem šele kalkuliramo, koliko bo imela mestna občina dohodkov. Morda najdemo tudi še bolj socialen način, kakor je povzeto v občinskih doklad. Zato bo glasovala napredna večina za ta predlog.

Oglasil se je nato načelnik klerikalnega kluba, občinski svetnik g. dr. Zajec in naglašja, da bo tudi njegova stranka glasovala za predlog. Bal se je samo, da bi s tem izrekel zaupanje sedanjemu gospodarstvu, zato je hitro pristavil, da s tem ne mara dokumentirati zaupanja. Želi, da bi se bil župan striktno držal starodavnega poslovnika ter izdal končno tajnost, da so se hoteli klerikalci intenzivno pečati z vsako posamezno točko v proračunu, tedaj da so hoteli obstruirati v specialni debati.

ve razpisane. Še 20. januarja pa je podal ban dr. Tomašič demisijsko in je bil imenovan za bana zloglasni Cuvaj pl. Ivanski. Predno se je sestel novi sabor, je bil tudi že razpuščen. Ta kršitev ustave je izzvala najhujši odpor v celi javnosti. Že 1. februarja so se vršile v Zagrebu demonstracije. Policija je naskočila demonstrirajoče dijaštvo in 15 akademikov težko ranila. Drugi dan je prišlo do hudih kralavol na vseučilišču, kjer so se dijadi zabarikadirali in ostali tam celo noč, dokler se vlada ni vdala vsem zahtevam dijaštva. Opusti je moral tudi napovedani obisk ogrskih ministrov v Zagrebu. Vse pritožbe proti Cuvaju in vse prošnje so ostale brezuspešne. Meseca februarja so se vršile demonstracije proti Cuvajevemu režimu tudi v Pragi, pri čemur je bila zažgana ogrska zastava. Dne 13. februarja je prišlo do revolucije v Zagrebu in tekla je tudi kri. Poulični boji so se vršili tudi ponoči in je bil en redar težko ranjen, 18 pa lažje ranjenih. Vojaštvo je stopilo na ulice, kljub temu pa se Zagreb ni pomiril več dni. Dne 18. februarja so se vršili enaki prizori v Sarajevu. Policija je streljala z revolverji ter je bil smrtno nevarno ranjen dijak Sahin Agić. Množica je poglala policijo v beg. Tudi tu je nastopilo vojaštvo. Isti dan se je vršil v Zagrebu socialno-demokratski shod, katerega si vlada ni upala pre-

Župan dr. Iv. Tavčar: Umestno sem izdala, da nekoli-ko branimo svoje stališče napram svojem predgovorniku. Skliceval se je na naš poslovnik. Toda absolutno izključeno je, da bi se v kakor korporaciji, ki vodi svoje razprave parlamentarno, razpravljalo, kadar je navrsti proračun, o proračunskem provizoriju. Z veseljem pozdravljam, da se hoče gospodje udeležiti specialne debate in gotovo ne jaham svojega proračuna. Toda vsak proračun mora biti pesimističen. Priznavam, da je imel odsek res premalo časa za razmotranje in ni bilo mogoče tega dela izvršiti. Zato sem mnenja, da je umestno, da se proračun takoj zopet vrne odseku, ki naj ga temeljito preda.

Meni so vsi predlogi dobrodošli, od katere strani prihajajo in veselilo me bo, če najdemo pot, da ne bo treba meščanstva obremeniti. Prosim pa gospode S. L. S., da posvetijo tem točkam vso pozornost tudi v odseku in se ne zanašajo na to, da bodo svoje pomisleke povedali itak v javni seji.

Občinski svetnik g. Kristan izjavlja, da bo glasoval za predlog, ker je proračun res prekratko časa razporejen. Mnogo pa bi se koristilo stvari, če bi bile seje finančnega odseka, kakor je to navada v drugih korporacijah, javne v tem oziru, da smejo sejam prisostvovati kot poslušalci tudi drugi občinski svetniki.

Župan pozdravlja predlog občinskega svetnika gosp. Kristana.

Nato sta bila oba predloga občinskega svetnika gosp. Pammerja in dodatni predlog občinskega svetnika gosp. Kristana sprejeta, proračun pa odstavljen z dnevnega reda.

Koncem seje je staval občinski svetnik gosp. Marinko še nekaj vprašanj na župana, nakar je župan zaključil javno sejo, želeč vsem občinskim svetnikom veselo in mirno novo leto.

Tajna seja.

Jubilejno ustanovo letnih 100 K so dobili ti-le obubožani obrtniki:

Ahčin Josip, Bischof Rudolf, Gestrin Ferde, Dolar Jera, Gorše Fran, Šustar Jože, Jazbar Jakob, Košir Katarina, Luknič Juri, Oman France, Podlesnik Janez, Poljanec Ivan, Reisner Fran, Šavli Andrej, Terdan Ana, Terkuč Marija, Zdešar Fran, Belič Fran, Zadnik Ludovik in Lavtar Jakob. — Vdovi pol. nadzornika Bertola se je zvišala pokojnina na 800 kron.

Med vojno in mirom.

Avstro-Ogrska in Srbija.

Kakor poročajo nekateri srbski listi, namerava srbski ministrski predsednik Pašić v kratkem priti na Dunaj, da osebno konferira z avstrijskim zunanjim ministrom grofom Berchtoldom. Listi pravijo, da bo skušal Pašić poravnati vsa sporna vprašanja med obema državama.

Tudi sprejem novega srbskega poslanika na Dunaju Jovo Jovanovića od strani cesarja je dokaz, da

Srbi niso izgubili simpatij pri vladarju, kar je mogoče trditi le, če se v znani aferi konzula Prochaska ni zgodila nobena večja nekretnost. Nekateri nemški listi seveda skušajo nadaljevati svojo perfidno obrekovanje, izredno prijazni in dobrohotni sprejem Jovanovića na dvoru pa postavlja vse te poskuse na laž. Srbski poslanik je o avdienci povedal le toliko, da se je cesar dotaknil mimogrede tudi političnih vprašanj.

Se drugo znamenje, da ima Srbija najboljši namen živeti s sosedno monarhijo v najboljših odnosih, je dejstvo, da je obiskal srbski ministrski predsednik Pašić avstrijskega poslanika Ugrona. Pašić je izrekel pri tem željo, da bi se sestal osebno z zunanjim ministrom Berchtoldom zlasti, da se razgovorita glede srbskih zahtev. Srbija je, kakor poroča »Slowo polskie«, predložila velesilam svojo zahtevo po neodvisnem, z železnico s kakim srbskim mestom zvezanem pristanišču. Pri rešitvi tega vprašanja je Srbska pripravljena, priznavajoč avtonomijo Albanije, dobiti potrebni kapital iz Srbske same in iz Avstro-Ogrske, priklopiti srbsko železniško omrežje na bosanske železnice, skleniti tarifno konvencijo za železnico Mitrovica-Skopje in za Jadransko železnico, do pristanišča ter dati garancije, da bo služilo pristanišče samo trgovskim svrham in ga da Srbija ne bo nikdar pretvorila v vojno pristanišče. Tudi je Srbija pripravljena revidirati svoje trgovsko pogodbo z Avstro-Ogrsko. Konferenca veleposlanikov ni storila nobenih predlogov glede dohoda do morja. Srbska vlada name-rava zavzeti s svojimi predlogi vse politične faktorje Avstro-Ogrske za svoje želje, zlasti tudi Poljake. Tudi Jovanović ima baje take instrukcije.

Prochaska.

Uradni srbski tiskovni urad poroča o namenu srbske vlade definitivno rešiti afero konzula Prochaska. Uradna izjava pravi:

»Ker je po oficijoznem komuni-keju avstro-ogrskemu ministru za zvezo zadevo konzulovo kot nepravilnost napram osnovam mednarodnega prava in da se zadeva končno uredi, sta srbski ministrski predsednik in srbski zunanji minister sklenila izreči avstro-ogrskemu poslaniku v Belgradu v imenu vlade obžalovanje zaradi nepravilnosti, ki so jih storili podrejeni vojaški organi in sta izjavila, da je srbska vlada pripravljena, dati na sledeč način zadoščenje: Pri povratku avstro-ogrskih konzulov v Mitrovico in Prizren se izkaže konzuloma, ko bo avstro-ogrška zastava razobešena, običajna formalna čast.«

Mirovna pogajanja.

Mirovna konferenca se je sestala včeraj popoldan ob 4. pod predsedstvom srbskega delegata Novakovića ter se je odgodila čez pol-druugo uro do sobote ob 11. dopoldne.

Izve se, da turški delegati niso vztrajali pri zahtevi zalaganja Odrina z živili. Novaković je predložil delegatom zahteve Balkanske zveze. Turški delegati so si izprosil rok, da presodijo vse zahteve Balkanske zveze.

O mirovnih pogajanjih so raz-trosene tako zelo si nasprotujoče vesti, da je popolnoma nemogoče ustvariti si pravo sliko.

Z Dunaja poročajo, da se zdi, da se bodo pogajanja v kratkem prekinila. Turčija namreč opravičuje svo-

jo nepopustljivost z grožnjami dogo-dki v Turčiji sami. Pravi namreč, da bi utegnili izbruhniti v slučaju pre-velike popustljivosti revolucija. Kar se tiče vprašanja zalaganja Odrina, Skadra in Janine z živili, se hoče obkrožiti porta do konference veleposlanikov. Če pa tudi konferenca veleposlanikov nima pravice odločitve v tem vprašanju, hoče odpovedati pre-mirje. Jasno je, da konferenca veleposlanikov, ki nima niti pravice skle-pati o zahtevah velesil samih, ne more sklepati o vojnih korakih obeh strank. Če se tedaj sklicuje Turčija na to konferenco, je to samo zavla-čevalna taktika.

Med tem se trudijo velesile, ka-kor poročajo z Dunaja, pregovoriti Turčijo, da preda Odrin. Ne prikriva-jo si na Dunaju, da bo to le težko mogoče doseči. Zato se trudi na dru-gi strani sir Edvard Grey vplivati na predsednika bolgarskega sobra-nja dr. Daneva, da doseže, da Bol-gari ne obstojajo na predaji Odrina.

Med ranjenimi srbskimi brati.

Slike in črtice.

Pripoveduje dr. Ivan Oražen.

II.

V Belgradu.

Ko je prišel od srbskega brega parnik, vstopili smo takoj nanj in v kratkem času je odinil zopet proti Belgradu. Na parniku je bilo jako malo potnikov.

Mi smo ostali na krovu ter opa-zovali obrežje. Hrvaško obrežje je nizko in močvirno, srbsko obrežje pa je suho in se dviga počasi do približno 100 metrov visočine.

Na tem valovitem obrežju leži Belgrad in stara turška trdnjava. Pogled na glavno srbsko mesto je prav slikovit.

Na našem obrežju je vse tiho in mirno, le tu in tam dvigne se iz ka-kega grmčevja močvirna ptica; srbsko obrežje pa je polno življenja. Vse povsodi vidijo se vojaške straže, ki mirno, pa paznim okom korakajo ob različnih objektih. Na pristanišču je polno ljudi, ki živahno gestikulirajo in se med seboj razgovarjajo. Raz-cesto pa, ki vodi od pristanišča v mesto, čuje se ropot teško obloženih tovornih vozov in vpitje voznikov, ki z besedami podžigajo svoje vo-love.

V nekoliko minutah bili smo pri pristanišču in smo stopili na srbska tla.

S finačno stražo nismo imeli ni-kekega posla, ker nismo imeli seboj ničesar, kar bi bilo treba revidirati. Bili smo namreč še vedno brez naših kovčegov, katere smo zjutraj za-stonj urgirali na zemunskem kolo-dvoru. Ni jih bilo in ni jih bilo. Pa kaj hočeš? Ne vem ali je bil vzrok te neprijetnosti res le slučaj ali pa madžarska zlobnost napram zdrav-nikom, ki potujejo v Srbijo?

Častnik policijske straže je nas vprašal, od kod smo in kam gremo. Ko smo mu povedali, da smo sloven-ski zdravniki, ki potujejo v Niš, nas je s prijaznim vojaškim pozdravom pustil izstopiti iz pristaniškega po-stajališča.

Ker je bilo še precej rano, smo sklenili, da počastimo malo po mestu. Meni Belgrad ni tuje mesto; bil sem namreč že večkrat tam, ali reči moram, da se je mesto v zadnjih letih, odkar ga nisem videl, jako spremenilo

in moderniziralo. Kadar bo izvršena kanalizacija in tlakovanje ulic, na-čemur se tudi sedaj prav pridno de-la, bo Belgrad res prav lepa in srč-kan metropola, ki bo nudila razve-svoje v resnici krasne naravne lege še ves zaželeni komfort. Pot nas je pripeljala na Kalimegdan, kjer smo se divili veličastnemu sestrištemu objemu mogočne Donave in silne Save.

Kalimegdan je sedaj krasno šeta-lišče, kjer se v vročih poletnih dnevih zbira skoraj ves Belgrad, da se ohladi med krasnim listnatim drevjem.

Nekdaj, za časa turške vlade nad Srbijo, je bil Kalimegdan goli grič, na katerem so se sprehajali turški čeladi (krvniki) med svojimi srbskimi žrtvami. Ta grič je bil Golga-ta srbskega naroda; tu sem vlačili so junake, ki niso hoteli vpogniti svo-jeja tilnika pred azijskim barba-rom, tu sem o gonili srbske matere, ki so vedno in vedno rodile samo ju-naške borilce za srbsko svobodo.

Tu so padale srbske glave pod turškim jataganom, tu so natikali srbske žene »na kolač«, tu je tekla junaška srbska kri v potokih. Narod je trpel, obupal — a ne obupal. Vse te neštene žrtve oplodile so srbsko zemljo in mirno ter z zaupa-njem je čakal narod časa žetve. In prišel je čas žetve!

Srbska zemlja pa bruha sedaj iz sebe stotisoče junakov, ki z ognjem v očeh in z svetlim prepričanjem v srcih hite na bojna polja, da tam v silnem metežu završe staro pravdo teptanega srbskega naroda.

Na Kalimegdanu pa je zrastle krasno drevje, ki daje z svojim go-stim listjem blagodejno senco in hlad. In globoko v mraku, predno drevje zaspi, slišiš ako pazno prisluškuješ tajnstvene glasove v nje-ga vrhove. Dozdeva se ti, da šepče drevje o srečni bodočnosti srbskega naroda ... in lepših dneh vseh tepta-nih ... in čisto jasno razločiš resen glas, da noben, in tudi najmanjši na-rod ne pogine, če si svoje smrti sam ne zakrivi.

Korakali smo počasi proti osred-nju mesta in vjemom ministrstvu, da se tam javimo.

Raz vsako hišo vise dolge srbske trobojnice v znak veselja nad zmago pri Kumanovu. Mesto je v praznični obleki. Le tu in tam zagledaš malo črno zastavico, ki ti priča, da žaluje jo v hiši za padlim junakom. Ali ta žalost ni javna, ni vsiljena ... ona je sveta in zato se je skrila v srca, skri-la se je v zaprte sobe. Raz okno mala črna zastavica ... raz streho pa veli-kaška trikolora, ki ponosno objema žalujoče sestrice. Tako žaluje narod, ki ve zakaj doprinaša žrtve ... Na ulicah ne opaziš skoraj nič vojaštva; javna poslopja zastražena so samo z vojaški tretjega poziva. Ti vojaški so oblačeni v svoje civilne obleke, nosi-jo puško z nasajenim bajonetom in okoli pasu patrone.

Sploh je bilo tedaj po ulicah v Belgradu prav malo moških videti, ker odšli so skoraj vsi na vojsko.

V vjemom ministrstvu vladalo je pravo vrvenje: ordonance so letali ven in notri, ljudje hiteli iz enega nadstropja v drugo, iz enega hodni-ka na drugi.

Javili smo se pri šefu vojnega sanitarnega oddelka, pri polkovniku dr. Š., ki nas je sprejel prav prijazno in se razveselil našega dohoda. Pro-sil nas je, da prevzamemo eno bolni-ko v Nišu, dal nam zdravniške legiti-macije in potni listek za vojaški vlah-

ki odhaja ob 6. zvečer v Niš. Mož je imel silno opravka, venomer trkali so na vrata, klicali ga po telefonu, donašali mu pisma. Toda razburilo ga ni nobena stvar, on je odpravil lepo mirno in redno. Ker ga nismo hoteli še mi motiti, zato smo vstali in se prav srčno poslovili.

V prodajalnah smo si nakupili najpotrebnejše perilo, da ne pridemo kakor kaki »vandrovci« v Niš.

V trgovinah smo opazili, da stre-žejo kupcem skoraj same ženske in otroci. Na naše vprašanje, kje da so drugi, čuli smo vedno in povsod eden in isti odgovor: V ratu (v vojni). Tudi konj nismo videli mnogo po uli-čah. Vojna uprava rekvirirala je vse boljše konje za vojsko.

Popoldne smo si ogledali še bel-gradske bolnišnice. Mnogo je stalnih, velikih bolnišnic; večina njih pa je bilo improviziranih iz šol in drugih javnih poslopj.

Vsega skupaj bilo je 24 poslopj pripravljenih za bolnišnice. Prostora je bilo za 5000 ranjencev. Takrat so bile seveda še skoraj vse prazne. Kolikor smo videli ranjencev, bili so skoraj samo lahko ranjeni, ker teško ranjenih pač ni kazalo transportirati tako daleč. Grozote vojske tukaj še nismo nikake občutili in videli — no, zato pa toliko bolj v Nišu, ki je bil središče vseh transportov na bojno polje in z bojnega polja nazaj.

V Belgradu smo hoteli le videti, kolikor je v naglici sploh mogoče upravo improviziranih bolnišnic in reči moram, da smo bili zadovoljni s tem, kar smo opazovali.

Ker se je bližala 6. ura, smo se odpravili na kolodvor, da vstopimo v vojaški vlak, ki nas naj popelje v Niš.

Romunska na strani balkan-ske zveze.

(Koresp. »Inform«.)

V Carigradu, sredi decembra.

Turški diplomatje in politiki se-daj priznavajo, da so se močno vračunali.

Pred začetkom vojne so priča-kovali, da bo Romunska ob izbruhu vojne postavila v Dobručo armado 190.000 mož, ne sicer z namenom z Bolgarsko pričeti boj, marveč samo v svrhu, da bi vezala nase enako ve-liko bolgarsko armado.

Turki so bili o tem dejstvu nverjeni, ker so smatrali za suho zlato vest, da je Romunska pod pri-tiskom Nemčije pristopila k tro-zvezi.

Takisto so Turki računali na to, da bo Avstro-Ogrska pred izbruhom vojne nastopila proti Srbiji tak, da si le-ta ne bo upala pričeti z vojnimi operacijami. Prav tako pa so bili tu-di prepričani, da ne bo Avstro-Ogr-ska nikdar pripustila, da bi Srbija in Črna gora zasedli sandžak Novi pazar.

Seve, Avstrija ni smatrala za potrebno nastopiti proti Srbiji in si-cer iz enostavnega vzroka, ker je bolj kakor v boga verjela v to, da bodo Srbi strahovito tepeni od Tur-čije. In kaj takega je avstrijska di-plomacija Srbom naravnost želela in iz dna svojega srca privoščila.

Tako pa se je zgodilo, da so se varali v svojih nadah tak Turki, ka-kor avstrijski diplomatje! In to je njihova tragična krivda!

Sedaj, ko je že vse prekasno, so spoznali svojo zmožo Turki in av-strijski diplomatje.

povedati. Demonstracije pa so se po-navljale v Zagrebu še ves februar. Demonstracije pa so se vršile tudi skoro v vseh mestih na Hrvaškem, v Bosni in Dalmaciji, netile pa so te demonstracije Cuvajeve persekucije in njegov nič manj kakor smotreni nastop. Dubrovnik, Banjaluka, Sušak, Karlovci, Mostar, Split in vsa druga mesta s hrvaškim prebivalstvom so videla mase na ulicah. Dne 3. aprila je bil Cuvaj nato imenovan za kraljevskega komisarja, na kar so odgovorili hrvaški delegati v ogr-skem parlamentu s tem, da so odlo-žili svoje mandate. Povodom poseta hrvaških dijakov v Belgradu je pri-šlo tudi tam do demonstracij proti Cuvaju, kar so hoteli izrabiti za nov veleizdajniški proces. Dne 8. junija je izvršil dijak Jukić atentat na Cu-vaia in je bil obsojen zaradi tega na smrt, pozneje pa pomiloščen. Tudi drugi, zlasti zdravniki in časniki, so morali občutiti krutost režima in osvete na Hrvaškem.

Dne 10. novembra je prišlo do spontane manifestacije za zmagoju-če balkanske države, in nato do de-monstracij proti Cuvaju. Tudi to pot je nastopila policija z orožjem in je bilo 20 oseb ranjenih.

Bosna je ostala tudi letos nekak-šna Alžacija, morda osnovni blok za triališčno Avstrijo, preprič med Av-strijo in Ogrsko, v katero se zaga-nja vsa krivičnost vlade tostran in onstran Litve. O onih razmerah, ki

naj tvorijo atrakcijsko silo, je Bosna le prav malo občutila. Niti na »živ-ljenske potrebe«, ki so tvorile tako pogosto pretvezo velikih in dragih dogodkov v naši državi, se niso na-ši merodajni faktorji ozirali. Želez-niške zveze, ki naj bi odprle Bosno in Hercegovino, so bile sklenjene edino v korist Madžarom, za resnič-ne potrebe ondotnega avtohtonega prebivalstva, pa se živ krst ni zmenil.

Ozrimo se sedaj nekoliko na Nemčijo. Začetkom leta so se izvr-šile tam volitve v državni zbor, kjer so dobili socijalni demokrati, ta »dr-žave razdirajoči element«, največje število mandatov. In vendar je šel državni voz naprej. Težkoče so se sicer pojavile v nemškem državnem zboru že pri volitvi predsedstva, vendar to ni imelo na državno in nje-no upravo nobenega vpliva, ker je vlada hodila prej ko slej svoja last-na pota, ki jih ni narekovala volja ljudstva. O stavki nemških rudarjev govorimo na drugem mestu.

V ospredju pa je stalo vse leto razmerje Nemčije napram Angliji. Znano je, da je bil lord Haldane na Nemškem ravno ko so se razme-re s Francosko najbolj poslabšale. Ko so bile razmere med Avstro-Ogrsko in Rusijo najslabše, pa je moral princ Henrik v Petrograd in London.

Letos so izgubili Nemci tudi svojega velikega romanopisca Dah-

na. Z metylovim alkoholom so se zastrupljale cele ugledne rodbine v Berlinu.

Začetkom januarja je bil izvr-šen na luksemburškega državnega ministra bombni atentat, ki pa ni imel pravega učinka. Februarja me-seca je umrl luksemburški nadvoj-voda ter mu je sledila na prestolu Marija Adelajda. Meseca maja je umrl tudi pretendent za krono bivše kraljevine hanoverske, princ Juri Viljem Cumberlandski; ponesrečil se je pri avtomobilski vožnji. Decembra pa je umrl bavarski princregent Luitpold ter mu je nasledoval v re-gentstvu njegov sin Ludovik.

Italija je imela težko leto. Na eni strani je pritiskala na javno živ-ljenje italijansko-turška vojna v Li-biji, na drugi strani so grozili kon-flikti s Francosko in končno je pri-šlo še albansko vprašanje. Dne 14. marca je izvršil anarhist Antonio Daiba na kralja atentat, ki se je pa ponesrečil. Aprila so predali javnosti novi Campanille v Benetkah, maja pa so dobili Italijani razširjeno vo-lilno pravico. Največ dogodkov je prinesla vojna v Libiji, dasiravno tam niso Italijani želi mnogo lov-riki. Ainzara, Homs, Derna, Garga-reš, Bengazi niso preslavna imena za italijansko vojsko. Ponovno so morali poslati v Tripolitanijsko novo vojaštvo, januarja so jih poslali 30 tisoč in marca približno ravno li-ko. V italijanski vojski sami pa se je

pojaval čisto upor. Ker kulturno delo z orožjem v Libiji ni hotelo napre-dovati, so začeli Italijani bombardirati turška pristanišča. Smirensko pristanišče je bilo že januarja zap-roto. Zato so se spravili najprej nad Rdeče morje in so razbili nekaj sla-bih turških ladij pri Konfudi ter me-sto samo bombardirali. Sledilo je bombardiranje Zuare in proglašitev blokade nad turškimi pristanišči v Rdečem morju. Tam so ustavili tudi avstrijsko trgovsko ladjo »Bregenz«. Hoteli so bombardirati tudi Hodejdo, kar pa je preprečilo angleško vojno brodovje, pač pa so Italijani bombar-dirali okoliško Hodejdo in prizadejali veliko škodo zlasti francoskemu ka-pitalu. Prišli so nato na vrsto Šejk Said in Babel Mandeb ter Konfuda. Najbolj se je poostri mednarodni po-ložaj, ko so Italijani zaplenili fran-coske ladje »Carthage« in »Manou-bo« ter rusko ladjo »Odeso«. Dne 22. februarja je bila v italijanskem parlamentu proglašena suvereniteta Italije nad Tripolitanijsko in Cirenaiko ter so se ta dan vršile velike patri-otične demonstracije v Rimu. Toda v Libiji ni šlo naprej in vojna sploh ni bila popularna. Treba je bilo najti novih atrakcij. Dne 4. marca se je pojavilo italijansko vojno brodovje pred Dardanelskim, prej še pa je bom-bardiral Brejrat. Takrat se je za-čela vznemirjati vsa Evropa, celo Avstro-Ogrska je poslala svojo voj-no ladjo »Marijo Terezijo« pred

Smirno. Italijanske vojne ladje so se pokazale pred Solunom in 23. marca je bil ustavljen ves promet skozi Dardanele. Blokada Dardanel pa ni trajala dolgo. Že sredi aprila je mo-rala Turčija na pritisk velesil Dar-danele odpreti, Italija pa je morala dati zagotovilo, da ne bo storila no-benega koraka več proti morski oži-ni in proti severnim Egejskim oto-kom. Lemnos, Kios, Tenedos so Ita-lijani začasno zasedli, zasedli so Astropalijo, Rodos in Leros, Karp-atthos, Scarpanto, Kasos, Kasteloro in Stampalijo bombardirali zopet Havzo in Ebuzahro v Rdečem mor-ju, in v avgustu zopet prišli pred Dardanele. V celem so Italijani za-sedli 12 turških otokov v Egejskem morju, ki jim pa ne bodo ostali, če izpolni Turčija pogoje miru, sklenje-nega med Italijo in Turčijo 8. oktobra v Lausanni.

Ob tej priliki je prikladno, da spregovorimo še par besed o pape-žu. V Avstriji je izgubil najboljšega zagovornika cerkvene države, nun-cija Bavono. Odprava praznikov je napravila, kakor znano, med ljud-stvom mnogo hude krvi, med du-hovništvom pa je završalo, ko je ho-tel uvesti »kancelparagraf« in strož-je duhovniško življenje. Celo svoj vojaški punt je doživel, ko mu je ušel velik del gardistov. Govorilo se je celo, da se hoče papež preseliti na Malto, ta projekt pa je padej v vodo.

(Dalje prihodnjik.)

Avstrijci so uvideli, da so se glede turške armade temeljito vrezali, Turki pa so se prepričali, da Romunska ni nikoli pristopila trozvezni in da ne stoji pod vplivom Nemčije, čeprav je kralj Karel iz hohenzollernske hiše.

Dognalo se je namreč, da je pozitivna resnica, da se je Romunska zavezala Bolgarski, da ji bo z armado 150.000 mož prihitela na pomoč v slučaju ako bi le-to Turčija premagala na bojišču.

To je znano povsodi na Bolgarskem in Romunskem, samo turški diplomati in avstrijski državniki še menda o tem ničesar ne vedo.

Kralj Karel je sicer hohenzollernske rodovine, toda to ga ne zavira, da bi ne vodil izključno romunske narodne politike. In ta politika velevala, da se Romunska ne sme ločiti od Rusije in Bolgarske, kar ti dve državi nimata ničesar, kar bi si mogla Romunska od njih osvojiti.

Romunska bo torej brez pogojev in v vsakem slučaju ob strani Rusije, ker ve, da ima zase kaj pričakovati samo v slučaju, ako zvesto vstraja ob strani Rusije.

Res je sicer, da je Rusija leta 1856. odvzela Romunski Besarabijo, toda za to jo je bogato odškodovala: napravila je le veliko in ji izvojevala dohod od Črnemu morju ter ji zagotovila pristanišče Konstanco.

S tem je Romunska postala pomorska država, vsled posesti Dobruče pa tudi balkanska država.

Njen naravn in naroden interes je torej, da je ob strani ostalih balkanskih držav. Zato je eno gotovo, da je Romunska za trozvezno definitivno izgubljena, ker jo njeni eminentno narodni interesi silijo, da vstopi v balkansko zvezo in vztraja v prijateljstvu z Rusijo.

Stara Srbija in albansko vprašanje.

II.

Vrlo zanimivo je, kako sodi Županič v svoji razpravi pod zgornjim naslovom o Albancih in o svobodni Albaniji.

On piše med drugim:

»Dovolite mi paratelo: Ako se kdo pogreza v močvirje, ali se more sam rešiti? Ali ni še potreben drug človek, da reši pogrezočega se? Prav tako je tudi z Albanijo. Samo kaka tuja država more v Albaniji napraviti mir in red, samo taka more Albanijo vpeljati v koneskijo državnopravnih odnošajev ter prirediti s pustolovskim podjetjem, da osnuje albansko državo in albansko narodnost.

Toda, ali Albanci ne tvorijo narodnosti zase?

Dandanes tvorijo Albanci kompleks jezikovno med sabo sorodnih plemen, ki nimajo nobenih tradicij skupne niti kulturne, niti gospodarske prošlosti.

Kako morejo dandanes veljati za narod, dasj se ne zavedajo, da bi bili kdaj tvorili narod zase? Narodnost rezultira iz zgodovinske in kulturne prošlosti kakor iz vzroka posledica.

Ali kakršenkoli narod svojo samostojnost izgubi in ako država takšnega naroda politično razpade, vendar ohrani živo predanje čustvo narodne skupnosti in nado v zopetno ujedinenje in svobodo.

Takšno predanje še danes živi v najširšem pomenu te besede v srbskem narodu. Ta zavest daje narodu moralno moč, da uveljavi svoje tradicionalne težnje, to se pravi, da si zopet pripori ono oblast, ki jo je imel svoječasi, ter zopet vzpostavi svojo nekdanjo veljavo in nekdanjo veličino.

V politiki, zlasti pa v mednarodni politiki se more govoriti samo o ljudstvih in narodih.

Albanci pa niso ne narod, ne ljudstvo.

Na temelju socioloških in državnopravnih teorij Albancev ne moremo smatrati niti za ljudstvo. Šele ljudstvo je dejstvo politike.

V prošlosti ni bilo ničesar, kar bi bilo albanska plemena za dlje časa združevalo, kar bi v njih vzbujalo zavest skupnosti.

Albanci so ostali do današnjega dne na predzgodovinski kulturni stopnji... Na časten naslov naroda morajo Albanci čakati še najmanj sto let...

Tako sodi dr. Županič o Arnavtih in kdor je imel priliko, se pobježe poznati ž njimi, bo podpisal njegovo sodbo z obema rokama.

Seveda ljudje, ki so letos šele izvedeli, da bivajo doli na Balkanu ljudje, ki se imenujejo Albance, Arnavte ali Skipetare in ki ne pripadajo slovenskemu deblu, so jih vzljubili samo zategadelj, ker niso Slovani in ker se nadejajo, da bodo v njih dobili krepko oporo in zanesljivo zaveznike v njihovi borbi proti napredujočemu in prodirajočemu Slovanstvu.

Zato so tudi proglasili Arnavte za prastar kulturni narod, ki ima svoje sedeže na Balkanu že od časa, ko o Slovanih baje še ni bilo niti duha ne sluha na Balkanskem polotoku.

In kot takšnemu »prastaremu kulturnemu narodu« se seveda spodobi svoboda in neodvisnost!

Mi smo gotovo zadnji, ki bi kakemu ljudstvu ne privoščili svobode, Glede Albancev pa vendarle sodimo, da za svobodo, za politično neodvisnost še vendarle danes niso zreli.

Sicer pa, ali ni čudno, da se prav tisti navdušujejo za neodvisnost in svobodo Albancev, in sicer v imenu kulture, pravičnosti in humanitete, tisti, ki nam Slovincem, ki smo vendar vsaj toliko kulturni kakor recimo najnovejši dunajski ljubljenci Arnavti, odrekujejo najprimitivnejše človeške, kulturne in politične pravice! Zares, difficile est satyram non scribere!

Stajersko.

Dr. Josip Sernec — 35 let predsednik narodne čitalnice v Celju. Dr. Ivan Prijatelj pravi v obrisu Kersnikove dobe o čitalnicah, da niso bile že od svojega početka (1861) naprej samo bralna društva, ampak naravnost zavodi, skrbeci za narodno-družabno zabavo in gojitev umetnosti, v prvi vrsti glasbene in dramske. V čitalnicah so se nadalje shajali slovenski politični voditelji — v celjski narodni čitalnici so se vršili zaupni shodi na pozive Tomšiča, Železnikarja, Mihaela Vošnjaka — vršila so se v njih predavanja, celo poučni tečaji, kakor dr. Lavričev v Tolminu, prirejala so se deklamacije, pelo se je, sviralo in seveda tudi plesalo. Čitalnice niso bile namenjene ljudstvu, ampak izobraženstvu. In ta namen so tudi izpolnile. Pričele so delovati v času, ko je bila, kakor je bridko tožil Herman, večina omikarstva izgubila vsako zvezo s Slovincem in se celo sramovala prištevati k narodu, obstoječemu iz samih kmetov. Finejša družabnost, ki se je v čitalnicah gojila, je pritegnila marsikatero meščansko rodbino v slovenski krog nazaj.

S plesom se je začelo, s poslušanjem omikane slovenske govornice pri javnih nastopih nadaljevalo, dokler ni poskušal zlasti mlajši svet slovenski konverzirati. Končno je našel ta in oni pogum nastopati sam kot diletant in diletantinja na čitalniškem odru. Slovenščina se je počasi udomačila tudi v gosposkih rodbinah. Seveda, brez truda in boja in šlo, treba je bilo prigovarjanja, opominjanja in Levstikovskega, včasih prav robatega, zbadanja. Ali ne le naše literarne historike napolnjuje prepričanje, da so čitalnice v odlični meri izpolnile svojo dolžnost, tudi nas vse druge, ki smo sami ali pa po knjigah in časnikih zasledovali razvoj Slovincem od šestdesetih let naprej. Posredni opazovalci te dobe že čutimo nad temi uspehi veselje, kaj še le oni, ki so za njo delali, trpeli in žrtvovali? Mislim tu kot celjski čitalničar na dr. Josipa Serneca, čegar 35letno nepretrgano predsejdanje celjski narodni čitalnici je »Slov. Narod« že minulo soboto tako simpatično opisal. S stavkom, da je zgodovina celjske narodne čitalnice zgodovina politične, kulturne in gospodarske probuje celjskih in v veliki meri vseh spodnještajerskih Slovincem, se vsi v polni meri strinjamo. Celjska narodna čitalnica je bimo. Celjska narodna čitalnica je ena najstarejših naših čitalnic; pod zapisnikom ustanovnega zbora so podpisani slavni naš Središčan Kočevar, Franc Kapus, Pirnat in Žuža. Prve, lepe in velike, prostore je imelo društvo v Tapajnarjevi, pozneje Eugenmoosovi hiši poleg kolodvora. Prvo leto je pristopilo 152 članov; udje so se rekrutirali iz najboljših mestnih rodbin. Čitamo tu imena Traun, Hermann, Rüpschl, Kosta, Wogg, Mathes, Schmidl, dr. Zurbil, Wambrechtsamer itd. Bilo je v društvu dolgo let seve več zabave ko resnega dela; tako je postavil čitalnični član Boštjan Kregar predlog, »da bi se več kvartalo«, kar se je »soglasno odobrilo«. No, počivaj v miru, dobri, dolgoletni član naše čitalnice, Boštjan! Leta 1878. te je poklical cesar k vojakom in takratni čitalnični tajnik Janez Likar je v poročilu o čitalniškem delovanju za leto 1878. takole žaloval za teboj: »Odšel je tudi naš prvi pevec in odbornik Boštjan Kregar; plačeval je čitalnici za prenočevanje v njenih prostorih po 4 gld. na mesec. To se bo v blagajni zelo poznalo.« Naša čitalnica torej ni imela nikoli preveč denarja. Tako nekako po letu 1865. pa je začela čitalnica hirati in je v 70 letih hirala vedno bolj. Vzrok je tical deloma v nasprotovanju nemštva, ki je razvijalo tudi v Celju vedno večjo agitacijo, sovraštvo vladnih krogov in v domačih političnih prepirih po zna-

nih državnozbornskih volitvah leta 1867. Po letu 1873. celo več let ni bilo niti občnega zbora; ako bi ne našlo društvo takrat pri Stefanu Kočevarju zavetišča, bi bilo sploh prenehalo. Leta 1876. se prične zopet nekoliko življenja v njem; jeseni je došel v Celje dr. Josip Sernec in dne 22. decembra 1877 je bil izvoljen za »ravnatelja« Narodne čitalnice v Celju. Soodborniki so bili gg. Janez Likar (še živi v Celju), dr. Stefan Kočevar, profesor Žolgar, profesor Fr. Breznik (še živi v Novem mestu), Ivan Žuža, Andrej Fekonja, Josip Lever in zgoraj omenjeni Boštjan Kregar. Pod novim »ravnateljem« dr. Sernecem se je začelo v društvu sveže življenje. Začelo se je zopet petje; vodil ga je predsednik dr. Josip Sernec in tajnik mu je dal kot pevovalci v zapisniku sprječevalo, da so pevci veliko bolj izurjeni kot prejšnja leta in da so pod vodstvom dr. Serneca znatno napredovali. Za dr. Sernecem je prevzel pevovodstvo Vinko Krušič. Od tega časa naprej ni Narodna čitalnica v Celju nikoli več zaspala, temveč vstrajno delovala naprej. Rezultate in glavne momente tega dela je že omenil častiti gosp. člankar v sobotnem »Slovenskem Narodu«. Dr. Josip Sernec je z vstrajnostjo, potrpežljivostjo in vselej, kadar je bilo na mestu, s popustljivostjo premagal vse ovire, ki so se stavile društvu. Kdor ve, kako težko je predsedovati v naših malih razmerah po društvi in sistematično stremeti za kakim društvenim ciljem, ta bo vedel ceniti dr. Serneca. V 35letnico velikoličnega ljudje so tolikokrat malenkostni, prepirljivi, leni in tako dalje; kadar čutijo, da jih je kje treba, se radi umaknejo in — gg. društveni odborniki, nadaljujte! Prva leta dr. Sernecovega predsedovanja so bile velike sitnosti s stanovanjem čitalnišnim. To je bila huda bolezen, ki je Narodno čitalnico mučila, dokler se ni jeseni leta 1896. preselila v sedanjne udobne prostore v prelepi naši narodni palači na Jožefovem trgu. Bili so časi, ko ni bilo dobiti v Celju nobenega gostilničarja, ki bi hotel postreči čitalničarjem na njihovih zabavah v zasebnem čitalniškem stanovanju. V zapisniku iz leta 1868. beremo, da je »moral odbor najeti kuharico, da je v čitalniški kuhinji kuhala in pekla jedi«. In kasneje čitamo zopet v poročilu o odborovih sejah debato, »ne bi li kazalo ustanoviti kuhinjskega odseka«. No, z letom 1882. ko je prišla Čitalnica k Straussu, je bilo vsaj konec kuhinjskih skrbi. Z dr. Sernecem so delovali v celjski narodni čitalnici najodličnejši naši spodnještajerski moje; po zapisnikih čitaš imena dr. Lemež, dr. Dečko, dr. Pipuš, dr. Juro Hraščovec (ki je že od leta 1881. nepretrgoma odbornik celjske narodne čitalnice in čegar marljivo sodelovanje bo treba še posebej opisati), dr. Josip Vrečko, Žičkar, profesor Krušič, dr. Filipič, France Lončar, dalje dr. Rosina, dr. Treo, dr. V. Kukovec, dr. Josip Karlovšek in premnogi drugi mlajši gospodje. Med darovalci knjig in časnikov najdemo dr. Karla Slanca, Josipa Žičkarja, opata Ogradija; med zunanjimi udi v letu 1877. Antona Bezenška, urednika jugoslov. stenografa. Med temi in drugimi sodružniki seveda tudi ni manjkalo humoristov. Tako je napravila Narodna čitalnica po prihodu svojih članov leta 1878. iz Bosne, med njimi tudi predsednika dr. Serneca, iz veselja, »da se zopet zdravi vidimo, banke, ki nam je ostal v silno prijetnem spominu«. V zapisnikih iz leta 1891. beremo: »Dne 6. aprila 1891 je bila spomladanska veselica povodom 10letnice obstoja celjske posojilnice. Veselica je bila jako živahna, dam je bilo dovoli, moštvo pa po banketu židane volje.« Ali se gosp. pisatelj tega zapisnika še v solčni Gorici spominja? Dr. Sernec je znan kot varčen in skrben gospodar. To je pokazal tudi v čitalnici. Vključ v neprestanim velikim izdatkom za različne prireditve, predstave, ples, tombole, koncerte, zlete se je vendar društvo držalo nad vodo. In marsikateri sklep se je osobito v prvih hudih časih dr. Sernecovega predsedovanja majal, ker je blagajnik protestiral, a se je vendar izvršil, ker je segel gosp. »ravnatelj« v žep. Takih slučajev najde malo oni, ki pregleduje čitalniške zapisnike. Dr. Sernec je tudi vedno gledal na dostojen nastop društva na zuna, vedoč dobro, da je reprezentacija na pravem mestu večkrat nedosegljive vrednosti. Dosegel je na ta način lepe uspehe. Enega bom tu posebej omenil, ker ima baš z ozirom na dnevne dogodke pikanten priokus: Dne 31. avgusta 1891 je obiskal cesar Franc Jožef tudi mesto Celje. Čitalnični predsednik dr. Josip Sernec se je pogajal z glavarjem Wagnerjem, da bi čitalniški pevski zbor, broječ 70 mož, zapel zvečer pri serenadi. Mestni in vladni slavnostni komite je tak nastop sloven-

skih pevcev zavrgel. Tudi nastopa slovenskih pevcev in slavloloka pri Kapucinskem mostu ni dovolil. Ko je dospel v Celje namestnik baron Kübeck, se je dr. Sernec obrnil do njega in namestnik baron Kübeck je odkazal slovenskim pevcem prostor pred — rotovozem. Lahko si je predstavljati renčanje, ki je nastalo vsled tega med ljubimi našimi nemškimi someščani! Ko je došel cesar iz mestnega vrta, sprejeli so ga slovenski pevci z glasnimi živjo-klici in zadonela je mogočna slovenska pesem. Med petjem so prodrli turnarji in politična druhal čez vrvi in motili petje z divjim kričanjem, tako, da je morala energično posredovati cesarjeva suita. Cesar se je na to posebej zahvalil slovenskemu pevovodju Jurkoviču in se laskavo izrazil o pevcih. — Razmere se v Celju še danes niso spremenile, le da velja pri visoki vladi več volja celjskega ponočnjaka ko resna beseda dostojnega slovenskega davkoplačevalca in volilca. — To je seveda le kratka skica dr. Sernecovega dela v Celju in našemu reprezentativnem slovenskem društvu, v Narodni čitalnici, ki jo bodo v pestro in hvaležno sliko spopolnili naši kulturni, politični, gospodarski zgodovinarji. V Celju, 22. novembra 1912. — Janko Lesničar.

Osebnosti. Mariborski župan dr. Schmiederer je bil imenovan v seji mestnega sveta dne 18. decembra za častnega občana mariborskega. — Umrja v splošni bolnišnici v Gradcu gospa Lina Pušenjak iz Maribora, stara 36 let. — Za učitelja stenografije na mariborskem učiteljskem imenovan namestopni Herbsta učitelj Legat. — Umrja v Mariboru vpokojeni nadavkar cesarski svetnik Ivan Konček, star 79 let. — V Radvanjih pri Mariboru je umrl livar južne železnice Stefan Stepišnik, star 70 let. — Imenovan je finančni komisar Stožir za finančnega tajnika v področju deželnega finančnega ravnateljstva v Gradcu. — V pokoj je stopil stavbni nadsvetnik pri graški namestnji Brunner.

Iz Celja. V nedeljo, dne 22. decembra popoldne je priredila ženska Ciril — Metodova podružnica v veliki dvorani »Narodnega doma« za revno slovensko deco sijajno božičnico. Spored je bil letos toliko zanimivejši, ker je sodelovalo celjsko dramsko društvo z otroško igrico »Pogumni krojaček«, ki je v lepem Zupančičevem prevodu dosegla v Celju enako krasen uspeh kakor v Ljubljani. Naši malčki so prav lepo nastopili pod vodstvom šolskih sester s petjem, deklamacijami in gledališkim prizorom. Glavna točka sporeda je bila za te male junake seveda razdelitev daril. Občinstva se je k tej priljubljeni prireditvi naše delavne ženske Ciril — Metodove podružnice zbralo prav mnogo, osobito je bilo mnogo kmečkih ljudi.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima dne 6. januarja 1913 ob 11. popoldne svoj letni občni zbor v celjski okoliški šoli. K polnoštevilni udeležbi vlnudno vabi Fr. Brinar, t. č. predsednik.

Slovenska Bistrica. (Dva znamenita shoda.) V nedeljo, dne 22. decembra t. l. ob 8. zjutraj vršil se je v Laporji v gostilni g. Stefana Mastinška shod političnega društva za Slovensko Bistrico in okolico, ki je bil jako dobro obiskan. G. Peter Pivec je kot odbornik političnega društva otvoril zborovanje, pozdravil v iskrenih besedah predvsem g. dr. Lajnšiča, kot zastopnika politične oblasti in g. dr. Ravnika iz Slovenske Bistrice ter v tako lepem številu došlo laporske gospodarje. G. dr. Ravnik je nato v krasnih besedah razpravljal o balkanski vojski ter odločno zavračal podle laži in grda obrekovanja, ki jih razširja štajerskijanska stranka v tem resnem času o Slovincih. Zborovalci so mirno in pazljivo poslušali temeljita izvajanja g. govornika ter z burnim ploskanjem dokazali, da je g. dr. Ravnik govoril iz srca v srce. Enoglasno sprejele ste se dve resoluciji, v katerih se zavračajo podla obrekovanja štajerskijanske stranke in zahteva upoštevanje narodnostnega načela tudi pri nas Slovincih. Končno je dal g. Pivec par dobrih naukov zbranim zborovalcem, opozoril posebno na agitacijo proti posojilnicam ter z zahvalnimi besedami sklenil v vsakem oziru dobro uspešno zborovanje. Zbrani zborovalci so izrazili željo kmalu po novem letu zopet videti g. dr. Ravnika v svoji sredini. — Popoldne ob 4. pa se je vršilo v navzočnosti g. vladnega zastopnika dr. Lajnšiča zborovanje »Zveze narodnih društev« v hotelu »Austria« v Slovenski Bistrici. Čitalnični prostori so bili natlačeno polni. G. prof. Dr. Pivko iz Maribora je ob napeti pozornosti zbranih meščanov in okoliških kmetov v poljudnem nad eno uro trajajočem predavanju obrazložil kulturne in gospodarske razmere, šege in navade balkanskih narodov

in označil vzroke balkanske vojske. Njegovo predavanje je bilo zgolj znanstvenega značaja. G. dr. Ravnik se je v temperamentnih besedah bavil s stališčem, katero smo zavzemali v tem resnem času Slovinci ter poudarjal, da je bilo naše simpatiziranje z balkanskimi narodi popolnoma naravno. Odločno je zavrnil podtikanje štajerskijanske stranke, kakor da bi kazali Slovinci neloyalnost v sedanjem težkem zunanje-političnem položaju ter izrazil željo trajnega sporazuma Avstrije s srbsko državo. Tozadevna resolucija je bila z velikanskim navdušenjem sprejeta. G. dr. Ravnik se je v svojem sklepnem govoru zahvalil g. dr. Pivku za njegovo izvrstno predavanje ter izrazil željo, da bi se izobraževalno delo v Slovenski Bistrici in okolici kmalu po novem letu nadaljevalo s sličnimi shodi in prireditvami.

Iz Bizeljskega nam pišejo: K sobotni brzjavki v vašem cenjenem listu dostavljamo, da je izid občinskih volitev v bizeljski občini za naprednjake tem bolj razveseljiv, ker je to največja politična občina v brežiškem okrajnem glavarstvu (3708 prebivalcev). Gg. Pečnik, Raktelj in A. Frece so se zelo trudili za zmago klerikalcev, pa so imeli le male uspehe. Bizeljsko stoji trdno na narodno-napredni podlagi. (Svojim vrlim bizeljskim somišljenikom pristrčno častitam na sijajni zmagi! — Op. uredn.)

Iz St. Jurja ob Južni železnici nam pišejo: Dne 19. decembra se je vršila pred upravnim sodiščem na Dunaju zanimiva obravnava, ki je zadevala upravo in porabo sejmarine v našem trgu. O obstoju sejmiske pravice za ožji trg upravno sodišče sploh ni sklepalo, kakor je bilo brati v nekaterih poročilih, ampak je nasprotno izreklo, da je stališče štajerskega deželnega odbora, ki priznava le tržanom pravico do sejmikov privilegijev in tudi do dohodkov, ki znašajo na leto okroglo 4000 K, pravilno. Tozadevno se bodo pa morale izposlovati pri celjskem okrajnem glavarstvu izpremembe nekaterih, za tržane neugodnih odločb, o katerih ni bilo njih zastopstvo obveščeno. Upravno sodišče je izreklo dne 19. decembra, da uprave dohodkov iz sejmov ne sme imeti v rokah prosto voljeno zastopstvo ožjega trga, temveč občinski zastop širše trške občine. Vendar pa sme porabiti občinski zastop dohodke iz sejmarine le za upravičenje, torej za tržane. Ker pa imajo tudi v občinskem zastopu tržani vplivno besedo in se ne bo moglo proti njihovi volji ničesar sklepati, se z odločbo upravnega sodišča ne izpremeni mnogo na stvari; sledi pa iz nje za tržane, dasi ne smejo pod nobenim pogojem pustiti ugrabiti vsakega vpliva v občinskem zastopu in zato se jim ponuja najboljša prilika pri ravno kar razpisanih občinskih volitvah.

Konferenca novoimenovanih okr. šolskih nadzornikov se vrši dne 30. decembra v posvetovalnici moškega učiteljskega v Gradcu. Na dnevnem redu te, od deželnega šolskega sveta odrejeni konferenci, so: 1. Naročila deželnih šolskih nadzornikov; 2. administrativne zadeve; 3. vprašanja, želje, predlogi.

Zanimivo priznanje. Na zborovanju konjiškega nemškega učiteljskega društva so sprejeli zborovalci med drugimi sledečo resolucijo: »Ustanovitev novih nadzornikov okrajev za izvenmestne, nemške ljudske šole na Spodnjem Štajerskem smatramo za zelo zdato odredbo v pospeševanju nemškega ljudskega šolstva na Spodnjem Štajerskem«. Ti-le konjiški nemškutarski učitelji so vsaj odkritosrčni moje; razdelitev preje Steringovega nadzorstvenega okraja ima edini namen potom vladi in Nemcem v danih kreatur pospeševati pomemčevanje našega šolstva in naraščaa. Slovenskoklerikalni državni poslanci iz Spod. Štajerske niso o tem pri razpravi v proračunskem provizoriju niti kihnil.

Kako bi se dalo ob praznikih na deželi odpomči draginji mesa? Ceno goveje živine je nekoliko padla, meso pa drži mesarji še vedno, kar mora tudi kmet ob praznikih nekoliko občutiti. Da pa se izognemo — posebno na deželi — draginji mesa, bi bilo priporočljivo, da bi nekateri kmetje v večjih vaseh sami zaklali govedo in potem meso sovaščanom po nižani ceni razprodajali, kar je v zmislu odloka c. kr. trg. min. z dne 21. decembra 1908 št. 5507 v svrhu boljše vporabe lastne živine dopuščeno. To je poljedelska postranska obrt, katera ima namen razpečavati in razširjati lastnih pridelkov poljedelstva. Posestniki živine, ki bi radi doma zaklali govedo in razprodali meso, rabijo le mesogledni list in plačati morajo užitnino.

Napad na smodnišnico v Karlsdoru. Kakor je že bilo v »Slovenskem Narodu« poročano, je 26. decembra 1912 neki neznan storilec s samokresom ustrelil ter nevarno ranil pred smodnišnico v Karlsdoru na

straži stoječega vojaka Venceslava Babiča. Ker so dosedanje poizvedbe o napadalcu bile brezuspešne, je c. kr. štajersko namestništvo z odlokom z dne 9. decembra 1912 štev. 1/2752-3 1912 razpisalo nagrado v znesku po 500 K za tistega, ki bi izsledil storilca.

Mesto cestarja. Na tržaški državni cesti za progo od 99 do 102 km (Tepanje pri Konjicah) v celjskem okraju je popolnito mesto cestarja. Pogoj so razvidni pri vsakem občinskem uradu stavbnega okraja. — Prošnje do 20. januarja 1913.

Iz Maribora. Ker nekateri želijo prebiti Silvestrov večer v Ruški koči na Pohorju, se vrši v petek, dne 27. decembra ob 8. zvečer v kmečki sobi »Narodnega doma« tozadevni razgovor.

Drobne novice. Iz Zidanege mesta nam pišejo: Uradno se je dognalo, da ni bil skiptikon Zveze narodnih društev na tukajšnji postaji, čez katero se je vozil kot prtljaga v Celje, poškodovan. Upamo, da bo nadaljnje preiskovanje dognalo prave krivce. — Iz Ormoža. Tudi tu je podivjanost mladine, ki obiskuje ormoško nemško šolo, vedno večja. Te dni je napadel brez vzroka učenec nemške šole učenca slovenske šole Četariča in ga vrgel tako silovito na tla, da si je revček zlomil nogo. Po nemčevanju ne rodi nikjer dobrih sadov in tudi pri nas ne! — Iz Gradca poročajo, da se je ustanovil v mestnem svetu nov nemško-nacionalni klub pod imenom »Nemška gospodarska zveza«. Večina je sedaj na umevno veselje socialistov razdeljena na tri klube in klerikalne divjake. — V Studencih pri Mariboru so zmagali v petek v 2. in 1. razredu pri občinskih volitvah nemškutarji. Opozicija je dosegla v 2. razredu 24, nemškutarji 54 glasov, v 1. razredu 4, nemškutarji 12 glasov. O sestavi volilnega imenika se je v »Slovenskem Narodu« že govorilo in morda še ni rečena zadnja beseda glede občinskih volitev v Studencih. — Iz Ptujja poročajo, da je hotel nekdo spustiti v zrak skladišče razstrelil in streljiva v Trnovem. Vojak, ki je stal na straži, pa je atentatorja še pravočasno opazil in je dvakrat ustrelil nanj. Enkrat ga je bojda zadel in takrat je ta »Srb« zavpil »Au weh«. Čudno je, da se nikoli ne vjame kakega takega atentatorja. — Iz Gaberja pri Celju poročajo, da je tle dni popival tovarniški delavec Mirnik po raznih gostilnah. Navlekel se ga je tako, da se je po glavi vsega pobil in tako poškodoval, da so ga morali spraviti v bolnišnico. — Iz Gaberja pri Celju poročajo, da so zaprli neko potepuhinjo, po imenu Matilda Preložnik, ki je izvršila več žepnih tatvin. — V Dravski dolini so že zopet opazili nekega srbskega vohuna. Neki železniški čuvaj blizu Vuzevice je videl na železniški progi neznanega človeka, kateri jo je poobil, ko se ga je vprašalo, kdo je. Železničar je iz tega sklepal, da ima opraviti z vohonom in bežal telefonično klicati pomoči iz Vuzevice in Spod. Dravograda. Tulec seve na to pomoči ni čakal. — Iz Slovenjgradca. Splašeni Schullerjevi konji so pohodili 78letno Jero Stermčnik. Spravili so jo v bolnico.

Koroško.

Celovški občinski svet. — Davek na zabavne in druge prireditve. V zadnji občinski seji celovškega mestnega sveta so sklenili, da prevzame mesto pogrebno podjetje Reichelno vo v svojo upravo. Nato je bil določen in sprejet tarif za pristojbine, ki jih morajo plačati prireditelji javnih zabav in drugih javnih prireditev in sicer v prid mestnemu ubožnemu zakladu. Koroški deželni zbor je sprejel namreč dne 19. februarja 1912 tozadevni zakon in ta zakon je bil pred kratkim sankcioniran. Po tem zakonu pobirajo mesta, ki imajo več 10.000 prebivalcev lahko po dvojnem v zakonu določenem tarifu. Te pristojbine, ki se bodo pričele pobirati že z novim letom so v nekaterih slučajih prav precej visoke. Tako se mora plačati za javne muzikalične prireditve ali javna predavanja pri katerih se pobira vstopnina 30 kron — če ni dobiček prireditev namenjen izključno kakemu dobrodelnemu namenu. Seveda sme v gotovih časih občina to pristojbino eventualno na 15 kron znižati in sicer le v času od 1. aprila do 15. septembra. Obdačena so dalje tekmovalna streljanja, kegljanje na dobitke, razne dirke, bakljade, javni obhodi v posebnih oblekah, predstave gimnastov, cirkusi in menezarije plačajo na dan po 10 kron, dalje razne bude v pratrih. Izvzete pa so gledališke predstave v mestnem gledališču in podobne dobrodelne predstave. Za muzikalične aparate v javnih lokalih plačajo lastniki po 10 K na leto. Odklonjen je bil predlog, da se obdači kinematograf še pose-

bej za čas gledališke sezi je na dan z 10 kronami.

K roparskemu napadu v Beljaku. O roparskem napadu Potočnika, ki je napadel in oropal Petriča, ter mu odnesel 5000 kron poročajo iz Beljaka, da se je Petrič zavedel in izpovedal kako se je izvršil napad. V bistvu se njegove sedanje izpovedbe strinjajo z izpovedbami, ki jih je dal še v polnezavesti. Povedal pa je Petrič še nekaj, kar je vzbudilo posebno zanimanje. On pravi namreč, da je v tistem momentu, ko ga je pobil Potočnik na tla, mu pokleknil na prsa in ga tolkel po glavi videl nekega moškega, ki se jima je bližal. Toda neznanec se je v daljavi kakih 10–20 korakov nenadoma obrnil in zbežal proti mestu. Policija prosi dotičnika, ki je zbežal bržkotte iz strahu, da naj se javi, ker bo važna priča pri obravnavi.

Primorsko.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici v likvidaciji. Ministrstvo je z odlokom z dne 25. novembra t. l. št. 53611-XXb pozvalo likvidacijski odbor, naj z vsoto energije iztirja od članov Trgovsko-obrtno zadrugo jamstvene prispevke po 300 kron in na ta način zbere fond, iz katerega bo možno kriti vsaj deloma izgube, nastale pri Trgovsko-obrtni zadrugi Isto ministrstvo izjavlja nadalje, da bo, kakor hitro likvidacijski odbor dokaže, da je nabral pri članih fond 300.000 kron, nakazalo izplačilo državne podpore, ki jo je bilo svojčas obljubilo. Z ozirom na to se pozivljajo vsi oni člani Trgovsko-obrtno zadruga v Gorici, ki se do danes niso odzvali svoječasemu pozivu likvidacijskega odbora in vplačali ali potom izjave podpisali v kritje izgub Trgovsko-obrtno zadruga odmerjenih 300 kron, da to store še tekom tega meseca in s tem prihranijo sebi ogromne stroške, likvidacijskemu odboru veliko delo, celi deželi pa neprecenljivo gospodarsko nesrečo.

Tržaški občinski svet. V večerajšnji zaupni seji občinskega sveta v Trstu se je spomnil župan v toplih besedah pokojnega občinskega svetnika Alojzija Gorjupa in poudarjal njegovo neumorno delo za mesto. V znak hvaležnosti in sočutstva so navzoči vstali. Nato so bili določeni v razsodišče za historično ali statistično brošuro, ki bo nagradjena, kot zastopniki občine dr. Ricchetti, dr. Brocchi in dr. Mrak. Za ravnatelja generalnega ravnateljstva za javna dela je bil imenovan baron Peter Morpurgo, za ravnatelja mestnega knjigovodstva pa Gustav Timmeus. Izvršilo se je na to še več imenovan mestnih uradnikov in slug.

Trst — slovenski. Slovenski »Tabor« je stal tam kjer leži danes Trst. Slovensko, ozir. slovansko ozemlje je bilo to ozemlje, na katerem se danes šopirijo kot gospodarji Lahi, ki so se naselili v starem času bolj lačni kot domačini, toda tudi bolj podjetni, razumni gospodarji in prevzetni Rimljani. Prišli so, kar je dokazano, v 13. stoletju romanske (italijanske) rodbine, trinaest po številu, in so se naselili v slovenski naselbini v Trstu. Te rodbine so: Leo, Bouano, Burlo, Paduano, Basscio, Cicotti, Stella, Pellegrini, Belli, Pelazzi, Tofani, Argento in Giuliani. Slovenci so bili takrat pred vsem živinorejci, obdelovalci pa so tudi zemljo, ki so jo trebili sečen za sežnje, kajti bili so tam gozdovi. In uvideli so ti rimski naseljenci pridnost Slovencev, uvideli so dobičkanosno njihovo delo in žal, posrečilo se jim je, da so zaigrali gospode nad slovenskim delavcem in se začeli živiti in bogateti od slovenskih žuljev. Polastili so se naselbine slovenske, toda, da so bili Slovenci kot manjši posestniki takrat v premoči je gotovo. Gotovo pa je tudi, da se te premoči niso zavedali, še manj da bi jo bili izrabili in zagospodarili nad lačnimi tujci, ki so prišli iskat kruha na slovensko ozemlje. Dobe se še stare listine, prodajne in kupne pogodbe, ki jasno dokazujejo, da so bili posestniki zemlje in gospodarji ob tem delu Jadranskega morja Slovenci. To kažejo imena, slovenska imena, dasi so seveda te listine laške. — Popustljivost slovenska? — Slovenci so iztrebili to zemljo. Slovenci so jo obdelali in napravili pristopno k morju. In došli tujec je le pridne ljudi izrabil. Imenovali so one, ki so jih živili, zalagali in bogatili Mandiere — čredaše. V tistem času že so bile močne naselbine slovenske. Prosek, Kontoveli, Barkovlje, Trstenik, Katinar, Sv. Križ in druge. In zagospodarili so oblastni in nasilni ter pretkani tujci in Slovenci priden delavec jim je tlačani na lastni grudi. Živili so ga Slovenci s svojimi žulji in bogatili s svojo pridnostjo. Ta pa mesto, da bi bil hvaležen je zlobno preganjal in zatiral vse, je dobrotnike. In množili so se tujci, vedno več jih je prihajalo — seveda praznih rok — v lepo in bogato deže-

lo. Naraščalo je njih gospodstvo vsled nezavednosti naših ljudi in zgodilo se je, da so proglasili to zemljo za svojo last in to jim je tudi obveljalo. Toda quo usque tandem? Bilo je l. 1382., ko je plemiško poslanstvo iz Trsta — vladali so takrat hudi boji in mesto je bilo samostojno in močno — odpravilo v Gradec, kjer so predali ti tujci mesto nadvojvodu Leopoldu. — Tako je prišel Trst pod habsburško oblast, prva postojanka Nemcev za njihovo bodoče namišljeno gospodstvo ob Jadranskem morju. Plovejo danes po nekaj slovanskem morju nemške ladje, še več je italijanskih, toda vse kaže, da bo po stoletjih suženstva in robstva, v katere je spravila prve lastnike Slovence njihova skrajna popustljivost in dobrotu, v kratkem zagospodoval na svojem ozemlju in na svoji grudi pravi gospodar. Zanimivo je tudi, da beremo v zgodovini med gospodarji mesta Trsta imena Hugo Devinski, Nikolaj Predjamski, Nikolaj Ravbar in več drugih kranjskih plemičev. Še bolj zanimivo — za nas seveda umljivo — pa je, da so že takrat, prej in tudi pozneje gotove rodbine — stranke — gravitirale vedno bolj na Benetke kot na Avstrijo. Od nekaj sta si stali v Trstu v ostrem boju nasproti namreč stranka laška — Lahi iz Italije in udomačeni v Trstu in okolici — in avstrijska — ostale narodnosti v mestu. Omenili smo že, da je za nas Slovence in Slované sploh, umevno to nagibanje Italijanov Lahov proti Italiji. Čudno pa je, da to ni umevno tretji novi vladni stranki, ki si osvaja tla ob Jadranskem morju, Nemci. Čudno je to pojmovanje in čudna mora biti ta kupčija. Trojni klici ore po Primorju, posebno po Trstu. Lahi vpijejo Trst — naš, Slovani ga ne dajo in Nemci bi ga radi dobili. Hud boj se bje. Slovence je vstal in to je menda tudi tista sila, ki nagiba Nemce, da se raje pridružujejo usurpatorjem kot pravi lastnikom zemlje. Uspešen pa je bil Slovencev in Slovanov v Trstu proti obema strankama, zavednost ki je spala in so jo obudili tujci v slovenskih vrstah, deluje z naraščajočo silo in uspešno. In s skupnim delom vseh Slovencev in Slovanov ne more izostati uspeh, popolen uspeh, dasi ne še za letošnje novo leto, pač pa v bližnji bodočnosti, ko bo zaplatala nad Trstom in ostalem ozemlju ob Jadranskem morju zopet slovenska zastava — zastava prvotni osvoboditeljev in gospodarjev te zemlje.

Trgovsko in pomorsko sodišče v Trstu. Justično ministrstvo je imenovalo sporazumno z trgovskim ministrstvom za sodnike-lajike pri omenjenem sodišču iz kroga trgovcev sledeče: Rih. pl. Albori, Karl Arnstein, dr. Filip Brunner, Egon Buchreiner, M. V. Busanič, K. Dejak, dr. J. Kugy, Ernst Mann, A. pl. Polenghi, L. Popper, Benedikt Potočnik, G. Poličar, G. Stepančič, Salomon Thorsch, V. Venežid, Pavel Candotti, Josin Goldschmidt, C. Lucatelli, H. Polič, E. Sade in iz kroga podjetnikov parobrodskih družb: C. Cosulich, C. Gerolimich, I. F. Gladulič, B. Himbelli, E. Tarabochia, Anton Topič, E. Ebner in R. Mayer.

Dozdevni srbski špijoni. Na parniku »Hohenlohe« so prijeli večeraj nekega srbskega nadporočnika, podčastnika in enega navadnega vojaka, ker so jih sumili, da so srbski špijoni. Vsi trije so bili v srbskih uniformah in so prišli iz Drača. Dognalo se je, da so dobili 2 mesečni dopust in se vračajo v Belgrad. Kljub temu pa jim je dala vlada avstrijsko spremstvo v osebi civilnega detektiva.

Velika tatvina kave. Na nemškem parniku »Montevideo« je zmanjkalo v Trstu 13 vreč kave v vrednosti 1300 kron. Tatvino so opazili jutraj, zvečer pa so videli nekateri mornarji, da je pristal k parniku čoln, ki je del časa ostal in zgini v temi in sicer v smeri proti odprtemu morju. Po prvi preiskavi so aretirali kot osumljenca 29letnega mornarja Cesarja Gaio.

Cela vas pred sodiščem. Minulo sredo se je zbrala v razpravni dvorani sodišča v Bujah skoro cela vas Materada. Stvar je političnega pomena in jasna slika lahonskih nasilstev proti Slovincem in Hrvatom v Istri. Bilo je dne 24. novembra t. l. Slovenski fantje so priredili ples in po plesu so korakali popolnoma mirno in lepega reda s slovensko zastavo na čelu skozi vas. Naenkrat je začelo padati na Slovence kamenje, prihrumeli so Lahi in slovenski Lahoni in napadli sprevid. Prišlo je do nevarnega pretepa, kajti Slovenci se niso pustili kar tako pretepati in poglani napadalce. Razprava je bila zelo zanimiva in marsikatero pikro so čuli posebno poturice. Končno so bili skoro vsi napadalci obsojeni, obsojenih je bilo seveda tudi nekaj Slovencev, toda le zaradi prekoračenisilobrana. V Bujah je vzbudila ta obravnavo veliko pozornost in prav

je, da pridejo taki infamni napadi Lahov in Lahonov v polni nagoti, da vsaj svet zve, kako zagrizeno je sovraštvo tujcev proti domačinom celo v vaseh in selih, kjer prevladuje slovenska, odnosno hrvaška večina.

Dnevne vesti.

+ Naročevanje na časopise. Prišel je čas, ko se odločajo ljudje, katere liste si naroče ob novem letu. Mislimo, da nam ni potreba posebe priporočati naročevanja na »Slov. Narod«. Vsa javnost ve, kaj je »Slovenski Narod«, kakega pomena je za vse naše narodno in politično življenje in vsa javnost tudi ve, da se trudimo z vsemi močmi povzdigniti naš list kolikor je le sploh mogoče. Zato upamo, da bo občinstvo tudi v novem letu podpiralo naš list materialno in duševno, z naročevanjem in dopisovanjem in da bo vsak v svojem krogu storil kar bo mogel, da se list razširi in pridobi s tem na veljavi in na vplivu. Ni potrebno, da bi svoj list hvalili in ga specialno priporočali in ni naša navada, da bi delali pretirane obljube. Ob sebi je umevno, da bomo storili, kar je v danih razmerah in v človeških močeh in zato upamo, da se bo tudi napredno in narodno občinstvo ravnilo po načelu: zvestoba za zvestobo.

+ Klerikalci in Nemci. Lepo vrsto let so bili zdaj klerikalci in Nemci najboljši prijatelji in zavezniki. Skupno so nastopali pri raznih volitvah in roko v roki so hodili v deželnem odboru. Nobena sapica ni motila tega prijateljstva, nad katerim počiva blagoslov eks. barona Schwarza. Klerikalci so delali Nemcem koncesije na narodnostnem in političnem polju in priznati se mora, da so bile te koncesije velikanske, nasprotno pa so Nemci šli klerikalcem pri njihovem »deželnem gospodarstvu« tako zvesto na roke, kakor bi jim bila ekonomična usoda kranjskega prebivalstva zadnja skrb in ravnodušno so jim žrtvovali tudi vse kulturne interese. Nemci so v največji meri s skrivni sedanjih prežalostnih razmer v deželi, kajti faktično igrajo ves čas, kar so se združili z klerikalci, vloga štatistov, tako v deželnem zboru, kakor v dež. odboru. Zadnjič pa so si v državnem zboru naenkrat skočili v lase in klerikalci so obsuli grofa Barbota z najpreknejšimi žaljenji. Povod tega viharnega prizora je znan. Celjski poslanec je bil omenil, da nalaga deželni odbor kranjski deželni denar v klerikalne zavode, dočim mora sam denar na posodo jemati. Klerikalci so uganili, da je dal grof Barbo celjskemu poslancu te podatke na razpolaganje in to je bil vzrok, da so se na tako vehementen način nanj zagnali in ga zmerjali kakor kakega slovenskega liberalnega učitelja. Čudno! Zakaj so se neki klerikalci zdaj tako razburili, saj ni vendar nikdo nič novega slišal. Kar je grof Barbo povedal celjskemu Markhlu, to je bil taisti grof Barbo povedal sam v kranjskem dež. zboru in sicer pri zadnji proračunski razpravi. Prav natančno je takrat navedel, koliko deželnega denarja so klerikalci spravili v Ljudsko posojilnico, v Zadržno zvezo in v Vzajemno podporno društvo, a takrat se ni razburil noben klerikalec in ni ugovarjal z nobeno besedo. Zdal pa tak vihar, zdaj pa tak škandal! Kaj je vendar vzrok, da je klerikalce v državnem zboru spravilo v pravo besnost, kar jih je v deželnem zboru pustilo popolnoma hladne? Ali jim je mar nastop celjskega Markhla kaj škodoval pri njihovem prizadevanju, izposlovati par milijonov za svoje zavode? Ali mar mislijo, da jim pri volilcih nič ne škoduje, kar se govori v deželnem zboru, dočim meče vsaka kritika v državnem zboru nanje slabo luč? Res, težko je uganiti, kaj je pravi vzrok škandalu, ki se je zgodil. Sodiimo pa tudi, da se ne izplača o tem ugibati, kajti po našem mnenju, se tisti hudo motijo, da bo ta parlamentarni škandal imel kake posledice. Grof Barbo bo velikodušno odpustil storjena mu žaljenja in kmalu bo vse pri starem. Prof. Jarc je grofu Barbotu zaklical: »Vidimo se v kranjskem deželnem zboru!« No, kranjski dež. zbor se bo že v kratkem sešel, Jarc in Barbo se bosta videla, a že danes smo prepričani, da bosta oba nastopala jako zmerno, kolikor bo le mogoče zmerno in se naposled razšla zopet kot prijatelja.

+ Predstavitelj dunajske kranjske - socialno - nemško - nacionalne kreposti minoli teden na prav nečasten način odstavljati dunajski župan dr. Neumayer je postal »slaven« po celi Evropi. Mož je star 69 let, pa se da fotografirati v Adamovem kostumu itd. Iz dunajskih socialnodemokratskih krogov, ki imajo fotografije kakor tudi razna perversna pisma bivšega prvega dostojanstvenika cesarskega stolnega mesta v rokah, se čuje, da se je eks-

župan dr. Neumayer dal v takem kostumu fotografirati v — Londonu. Neumayer je šel nedavno tega z več drugimi občinskimi dostojanstveniki v London na oficijalen obisk, da namreč vrne poset, ki so ga poprej napravili londonski lord-major in občinski dostojanstveniki Dunaju. To slavno priložilo je porabil Neumayer za seksualne ekstravagance najgrgega značaja. Da bi Neumayer ublažil svoj škandal, pa se ponaša, da se po njegovi zaslugi ponemči vsako leto na Dunaju par tisoč rokodelskih vajencev. In to žalostno »zaslugo« mu pripoznavajo Dunajčane v taki meri, da so na omenjeni škandal kar najhitreje — pozabili. Čudna roba ta — deutsche Tugend!

+ Nov list slovenske duhovščine. Z novim letom začne izhajati v Katoliški tiskarni nov list z imenom »Vzajemnost«. Ta list naj bo stanovsko glasilo duhovščine in le-ta se mora nanj naročiti, dočim je vsak lajik od naročbe izključen. Kdo za tem grmom tiči, še ni znano. Prva številka z dne 1. januarja 1913 je že izšla in je razposlana duhovščini. Vsebinske prve številke kaže, da je list ustvarjen v namen, dajati duhovščini navodila za vzajemno in enotno postopanje ne samo v cerkvenih, nego tudi v političnih zadevah. Velik del prve številke je posvečen »Svobodni Misli« še več pa drugim naprednim listom, pred vsem »Slovenskemu Domu«, ki ga imenujejo gada, a mu priznavajo, da se je že silno razširil med priprostim ljudstvom in si pridobil velik vpliv. In za to ljudstvo, namreč za moč nad njim v svrhu denarnega in političnega izkoriščanja, je klerikalcem seveda največ. Ni čuda! Iz tega, dozdaj v temi tavaajočega ljudstva je klerikalizem izprešel že milijone in milijone in politična moč, pridobljena z glasovi kmečkega ljudstva, tudi nese bogate dobičke. To ljudstvo pa se prebujajo — od tod strah klerikalizma... Koj v prvi številki svojega novega lista govore o pokorščini in spoštovanju, ki ga mora duhovnik zahtevati od svojih vernikov. Pravijo: Kakor zahteva oče pokorščino in spoštovanje, tako mora to tudi duhovnik zahtevati! Da šepa ta primera med družinskim očetom in duhovnikom na obeh nogah, ni treba dokazati. Novi list naj ustvari enotno postopanje duhovščine v političnih bojih, naj torej poveča silo, ki so je duhovniki že dozdaj brezobzirno in brezobrajno uganjali, tako na pr., da ni dobil odveze, kdor je bil naročen na napredne liste ali jih je bral. Pa to bo malo izdalo. Tudi med kmečkim ljudstvom se že dani, ljudstvo gleda s svojimi očmi, presoja in preudarija s svojo pametjo, in samo največji tepci se dajo še strahovati. Ne dvomimo, da bo de novo list imel med duhovščino svoje uspehe, da bo duhovsko agitacijo in nasilnost še povečal, a napredni stvari to ne bo na škodo. Čim hušji je pritisk, tem močnejši je odpor. Kaj je duhovščini pomagalo vse njeno dosedanje divljanje? Na vplivu in ugledu je vendar izgubila znatno in izgubljala bo čedalje več, naj stori kar hoče.

+ Denunciacije in grožnje. »Die Information«, korespondenca, ki dobiava svojo hrano iz vladnih jasl in, ki je v zelo ozkih stikih z ministrstvom zunanjih del, priobčuje dolgo razpravo o »srbstvu na Hrvaškem«. V teh izjavanjih se prav previdno, a vendar dovolj prozorno ščeva proti Srbom, živečim na Hrvaškem in se očita dosedanjim vladam na Hrvaškem, da so dosledno podpirale Srbe proti patrijotskemu, državi in dinastiji zvestemu hrvaškemu narodu. Izvajanja korespondence »Die Information« bi očitno rada zanesla med Hrvate in Srbe stari razpor, ki je v veliko žalost gotovih Slovanom sovražnih krogov ne samo ponehal, marveč se celo spremenil v iskren bratški sporazum. Da bi pa »Die Information« zakrila svoj pravi namen, zaključuje svoja prozorna izvajanja s značilno grožnjo, ki ima pač samo to svrhu, da se tudi hrvaške narodne kroge očrni na zgornj. Ta grožnja se glasi tako-le: »Hrvaška stranka prava je zadnja stranka in sedanja starejša generacija je zadnja generacija, ki še veruje na spas hrvaškega naroda v tej monarhiji. Ako sedanji položaj še ostane ne leta, marveč samo še mesece, potem bo izginila tudi ta vera in to prepričanje. Pred 4 leti so na Hrvaškem še snovali legione za monarhijo in za dinastijo, danes pa nahajajo ti legionarji kot prostovoljci v Srbiji. To so sadovi sistema, ki ga je vzdrževal grof Khuen s Tomašičem in Cuvajem. Střideset let ni dobil noben Hrvat nobene višje službe, nobenega Hrvata se ni vprašalo za mnenje o političnem položaju. Če je merodajnim faktorjem to prav, se naj to zgodi, toda to bi bil žalosten sad nesrečne protidinastične politike.«

+ Odlikovanje. Okrajni gozdar g. Adolf Meliva v Ljubljani je dobil srebrni zaslužni križ s krono.

Osebnost. Inženir g. Ig. Šega, višji strojni komisar in načelnik kurilnice južne železnice v Ljubljani, je imenovan za inšpektorja. Čestitamo!

Imenovanje. Trgovinski minister je imenoval drž. poslanca Fr. Povšeta za člana permanentne komisije za trgovske vrednote statistike o transitnem prometu.

Odlikovanje slovenskih zdravnikov. Srbski uradni list »Srpske Novine« je dne 22. t. m. priobčil kraljevski ukaz, s katerim se med drugim odlikuje 7 slovenskih zdravnikov z redom sv. Save v priznanje njihovih goštrtvalnega delovanja v srbskih bolnicah za časa vojne. Odlikovani so ti-le zdravniki: vladni svetnik dr. Edo Štajmer, dr. Iv. Otraz, dr. Otar Krajec, dr. Premrov v Litiji, dr. Tajnšek, dr. Kučera in dr. J. Bučar. Poleg slovenskih zdravnikov je bilo odlikovanih še: 40 Rusov, 25 Srbov, 19 Čehov, 9 Francozov, 9 Nemcev, 9 Madžarov, 8 Angležev, 8 Dancev, 8 Belgijcev, 8 Švicarjev, 5 Avstrijcev, 4 Norvežanov, 4 Holandcev, 4 Hrvatov, 3 Romuncev, 3 Švedi in 2 Italijani. Kakor se vidi, so bili slov. zdravniki v primeri s številom našega naroda najbolje zastopani.

»Rdeči križ« balkanskih držav. Je z današnjim dnevom ustavil svoje delovanje. Odbor bo te dni svoje stvari uredil in na to položil o svojem delovanju javen račun. Na eventualne račune, ki do danes niso bili predloženi, se odbor ne bo več oziral in sicer v smislu svojega razglasa z dne 17. t. m.

Za vojake na mejah so znova nabrali 2714 K 10 vin. Zbirka znaša sedaj skupaj z že preje nabranimi prispevki 5583 K 20 vin. Imen darovalcev ne moremo ponatisniti, ker bi v to morali porabiti polovico lista, kar pač od nas ne more nihče zahtevati.

Zanimanje za »Balkansko koračnico«. Kapelniku carske dvorne godbe v Sofiji g. Hoholi je slučajno prišla v roke Parmova »Balkanska koračnica« in mu je tako ugajala, da je takoj sporočil v Ljubljano, naj se mu pošljejo note za godbo carske garde.

Božičnica na pomožni šoli. Pomožna šola za manj nadarjene otroke je 21. decembra pripravila svojim gojencem mično božičnico. C. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. Anton Maier je ob razsvetljenem, z dobrimi in koristnimi darovi opremljenem božičnem drevescu nagovoril gojence, jim obrazložil pomen slavlja in jih spodbujal k ubogljivosti in pridnosti. Otroci so peli in deklarovali božične pesmi in sreče žarečih obrazov prešli darove, deloma toplo obleko, deloma obutev, vsi pečivo in slaščice. Obdaritvi so pristopovali šolski vodja gospod Ivan Levce, mestni katehet gospod Ignacij Zaplotnik in matere obdarjenih otrok. Blagim dobrotnikom, ki so najrevnejšim revnim pripravili tako božično veselje, izreka pomožna šola najlepšo zahvalo; na prvem mestu dobrodelnosti slavnega magistrata deželnega stolnega mesta, ki je z izdatno podporo sploh omogočil božičnico; blagorodni gospodini Josipini Jančarjevi za 33 kosov dobrega peciva in blagorodni gospod Franki Edmund - Kavčičevi za denarni prispevek. Bog povrni!

Tovariši - akademiki, ki reflektirajo na brezplačno prenočišča ob priliki Savanskega jubileja dne 4. in 5. januarja, naj javijo to najpoznejše do 2. januarja na naslov: Akad. fer. dr. »Sava«, Ljubljana.

Narodna knjigarna v Prešernovi ulici opozarja vse p. n. ljubitelje lepih razglednic na krasne razglednice društva »Klub slov. amater-fotografov« ter ima iste vedno v zalogi.

Učiteljske draginjske doklade v kočevskem okraju. Piše se nam: Priobčili ste že več dopisov iz vrst učiteljske raje o načinu razdelitve draginjskih dokladov v vijaletu Kranjskem, a žalostna stvarina še daleč ni izžrpana. V soboto, 21. t. m., smo imeli okrajno učiteljsko konferenco, katere edini dnevni red je bila volitev zastopnikov v okrajni šolski svet. Izvoljena sta bila s petkratno večino nad klerikalnimi kandidati napredna učitelja I. Loser v Borovcu (Morobitz) in F. Štefančič v Laščah. Znani Slomškar in pol I. Štrukelj, ta imenitni izumitelj »političnih« šolskih kronik, je zamenjaval z raznimi pismi napraviti zmešnjavo zlasti med kočevskimi kolegi. Dobil je 11 glasov. Umevno je, da je zmagala tudi lista napred. namestnikov F. Wigeleta v Loškem potoku in Fr. Kautzkyja v Kočevju. In šele pri tej priliki smo dobili natančne informacije o draginjskih dokladah. Zato pridemo tudi še le sedaj v javnost z njimi. Ker poznamo te gospodujoče paše in beže, smo malo pričakovali, a še veliko manj dočakali. Prosim vas: Slovensko učiteljsko društvo tega okraja je imelo letos 32 članov. In veste, na koliko

je porabil blagoslov iz deželnega dvorca? Na 0 učiteljev in le 4 učiteljice! In še izmed teh so dobile tri le 10% in le ena 15% doklado. Velike Lašče in Sodražica, kjer deluje po zahtevu klerikalnega nadzornika samega, zelo vestno 12 učnih oseb in je za učne uspehe v pretečenem šolskem letu dobilo celo priznanje deželnega šolskega sveta, sta bili popolnoma prezrti (doklad deželni bi moralo biti 8 teh oseb)! In to kljub zelo ugodnemu tozadevnemu županskemu zahtevu, ki bi po svojemčasem zahtevu deželnega glavarja moralo biti menda edino merodajno in kljub temu, da to učitelstvo nima niti nobenih stranskih dohodkov in tudi ne prostega stanovanja! Takisto praznih rok je deželnozborski Miklavž prišel k naprednemu učitelstvu v Ribnici in v Dolenji vasi. In koliko je še drugih prezirancev na manjših šolah! Klerikalno učitelstvo v Dobropoljah je pa seve rododarni svetnik moral obdariti s 25% žlindro v obliki svetlih kron. Lahko si je torej misliti, kako uničujoče vpliva ta gorostasna krivica na že itak potrti srca ubogega učitelstva! Gospodje, ki so si »stekli zaslug« za ta način razdelitve, bi pač zaslužili medalje z velikim številko 5 v sredi, ki naj bi njihovo tanko vest trajno opominjala na ono božjo zapoved, ki pravi: ne ubijaj! Da, dušna smrt! Koliko groznejša je od telesne. S telesno se trpljenje jenja, z dušno še-le pričinja. Spričo teh in še mnogo drugih že dokazanih dejstev je treba z nova pribiti, da slovenskim klerikalcem služi glede naprednega učitelstva kot vodilno načelo besede Senoe: **Zivi in umiraj, umiraj in živi!** Prav je imel deželni odbornik dr. Triller, ki je pri odklonitvi soodgovornosti za deželno gospodarstvo omenjal tudi način razdelitve učiteljskih draginjskih dokladov. **Denar vseh davkoplačevalcev se je razdelil skoro edino le pristaeem S. L. S.!** Za pesek v oči so si izbrali le nekatere neškodljive jim učiteljice. Da, gospod urednik, jaz nisem prijatelj kričanja in ne pretiravanja, a vendar izrečem vspricho omenjenih in še spodaj navedenih faktov globoko prepričanje, da je tista znana »previdnost« delila milost z malimi izjemami le onim, ki so bili previdni s svetotajstvi Slomškarje. Naj bo potem še tako bogat in še tako zaničen! In kdor se ni izkazal z vstopnico v to klerikalno organizacijo, je bil zavrnjen, naj bo še tako potreben, vreden in priden! Vsaj za naš slovenski del okraja vzdržujemo to trditve vsak čas in pred vsakomur. Zdi se mi, da je tu vmes tudi maščevalni akt Jaklič-bega, ki se more dosedaj ponašati s tako majhno peščico »svojih dragih« v volilnem okraju. Kdor bi morda še utegnil dvomiti o mojih trditvah tega prosim, naj vzame v roke učiteljski ročni zapisnik, poišče imenik šol in učiteljstva ter poizvede njih resničnost mojih očitanih, ki so: Zakaj je dobila Slomškarica N. K. v K. 25%, napr. učit. A. K. na R., ki je najmanj tako potreben kot ona, pa 0% doklado? Zakaj je dobil Slomškar F. J. v L. pot., ki ima z orglarjo okoli 300 K stranskih dohodkov in prosto stanovanje, 20%, njegov tovariš na isti šoli C. V., ki je navezan le na svojih borih 66 kronic na mesec, torej brez stranskih dohodkov in brez prostega stanovanja, pa 0%? Zakaj je Slomškar in organist A. P. v F. V., sin bogatih staršev, dobil 25%, učiteljica Sl. Z. v V. L., hči učiteljice-vdove, brez vsakega imetja, in ki mora tudi z le 66 K na mesec preživljati se, 0% doklado? Zakaj je dobila Slomškarica I. Sch. v D. v., katere oče je menda v 6. plačilnem razredu državnih uradnikov, 25%, tovariš neslomškar na isti šoli, J. J., ki je sin revnih kmečkih staršev, pa 0% doklado? Najgorostasneje pa je, da sta Slomškarica A. Š. v R. — pred dvema letoma srečna dedinja več tisoč kron, katerih dobri tek je okusila celo neka njena tovarišica v elegantnih hotelskih počitnicah, — in M. T. v R., edina hči trgovca in lastnika dveh hiš v Lj., deležni 10% — oziroma 25% doklade; na isti šoli nastavljen napredna učiteljica A. K. (poleg še mnogo drugih tudi jako potrebnih), ki mora edino s svojimi službenimi skromnimi prejemki preživljati sebe in mater-vdovo, pa tudi 0%!? In koliko je še drugih slučajev! Gospod urednik! Verjemite mi: ne morem se ubraniti solz, celo bridkih solz, ko pišem te vrstice in ko mislim na to, s kako resignacijo so mi ti reveži in te reve izražali svoje gorje, in ko se ne morem iznebiti bojazni, da bo ta vnebovpijoča krivica napravila iz dobrih učiteljskih moči slabe in koliko bo vsled tega trpela mladina in domovina! Naj vam, žrtvam turškega režima, vam junakom in junakinjam — začajem, prinese sveti Božič vsaj nekaj dušnega miru in v ranjena vaša srca naj posije vsaj žarek tolažilnega upanja, da mora prej ali slej tudi vam roditi se socialen odrešenik! To želi najiskrenejše vaš, v čutu pravčnosti še nikdar v svojem, nad 20letnem službovanju tako globoko užaleni — sotrpina.

Važna seja novomeškega občinskega sveta z dne 23. decembra: V mestni krajni šolski svet so bili izvoljeni gg.: Kuder, Rozman, dr. Šerko, Windischer (Novo mesto) in Korbar (iz občine Prečina). Kot namestniki gg.: Bruner, Pavsar, Ogoreutz, Vojška (Novo mesto) in Globevnik (iz občine Prečina). — Iz razdelitve čistega dobička mestne hranilnice, je občinski svet med drugimi dovolil tudi novomeškim visokošolcem podporo v znesku 300 K; podžupan gosp. Vojška je sicer stavil predlog za 400 kron, pa ta predlog ni bil sprejet. — V odsek za zgradbo železnice Brežice - Novo mesto sta bila izvoljena gg. župan in podžupan. Obenem se dovoli po 235 K skozi 8 let kot prispevek k generalnemu projektu. — Kot prispevek k nameravani vpelji vi poštne avtomobilne zveze Novo mesto - Žužemberk - Grosuplje se dovoli znesek po 50 K skozi 10 let. — Na predlog občinskega svetnika gosp. dr. Segule se županova nagrada zviša od letnih 1800 K na 2000 K. — V razpravi je bil proračun za leto 1913. Seja je trajala pozno v noč.

Kinematograf „Ideal“. Spored za sredo 25. in četrtek 26. decembra 1912: 1. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodilni, šport, moda itd.) 2. Avgustin urar. (Velekomično.) 3. Pivec. (Amerikanska drama.) 4. Mokro ženitovanjske potovanje. (Humoreska.) 5. Lov na jelene na Angliškem. 6. I. del: Za las široko. (Učinkovita drama z Henny Porten.) Samo zvečer. 7. II. del: Za las široko. 8. Lukova zaroka. (Humoristična učinkovitost z And. Deedom.)

Slabi časi na Dunaju. Firma Gerngross nam poroča, da ni nobene svoje uslužbenke odpustila in da nadaljuje svojo trgovino v prejšnjem obsegu.

V Ameriko se je hotel predvčerajšnjim odpeljati Lazo Kovačević iz Jesenika pri Ogulinu ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Namen mu je pa preprečil na južnem kolodvoru službojoči stražnik Večerin s tem, da ga je aretirali. Oddali so ga pristojni oblasti.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 6 Hrvatov, nazaj jih je prišlo pa 14. 5 Kočevarjev je prišlo z Dunaja, 150 Lahov se je pa povrnilo domov iz Spodnje Avstrije.

Našla je kuharica Frančiška Jazbečeva dve svilnati ruti.

Narodna obramba.

2000 K za družbo sv. G in M. je nabralo doslej stalno omizje v znani ljubljanski gostilni pri »Belem volku«. Deseta diploma bo odslej krasila steno gostilniške sobe, kjer visi pa tudi še diploma »Slov. plan. društva« o vsoti 300 K, ki jih je tudi zbralo isto omizje. Vse to z večernimi vinariskimi prispevki tekom štirih let in dveh mesecev. Pokroviteljstvo zadnje (desete) diplome C. in M. je bilo namenjeno rajnkemu g. Fr. Orožnu dolgoletnemu stalnemu članu omizja. Namesto venca na njegov prerani grob je nabral »Beli volk« 33 K za C. in M. in oddal pokroviteljstvo sedanjemu svojemu zvestemu gostu načelniku S. P. D. g. dr. Tomišku. Tako je »Beli volk« prva gostilna na Slovenskem z 10 diplomami C. in M. in 1 diplomo S. P. D. Vivat sequens.

Društvena naznanila.

Društvo slov. profesorjev bo imelo izvanredno glavno skupščino v petek, dne 27. t. m. popoldne ob pol 5. v predavalnici muzeja »Rudolfinum«. Na dnevnem redu te izvanredne skupščine je poročilo o pismeni enketi glede učnega jezika naših srednjih šol. — Redna glavna skupščina bo v soboto, dne 28. dec. ob pol 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Na dnevnem redu te skupščine so poleg običajnih točk in volitev sledeči referati: a) o resolucijah, sprejetih na prejšnjih skupščinah. b) o slovenskem supletskem vprašanju in o zadnjih imenovanjih na naših srednjih šolah.

Silvestrov večer slov. pevskega društva „Ljubljanski Zvon“ bo tudi letos dne 31. decembra v Mestnem domu. Bogat spored pevskih, godbenih, šaljev in zabavnih točk vabi k mnogobrojni udeležbi. Natančnejše prihodnjic.

„Slavčeve“ plesne vaje se vrše na sv. Štefana dan in nadalje vsako nedeljo in praznik od 3. do 7. ure zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« na kar cenj. obiskovalce in obiskovalke opozarjamo, da se v polnem številu udeležujejo.

Prosveta.

Iz glediške pisarne. Za praznike vsakemu nekaj: igrala se bo domača ljudska igra (sredo popoldne), opera (v sredo zvečer), opereta (v četrtek popoldne), klasična drama (zvečer). Za predstavu »Divjega lovca« so določene najnižje cene. »Boccaccio« se vprizori v četrtek zadnjič v sezoni.

Literarni sestanek v »Matici Slovenski«. Na zadnjem literarnem sestanku se je razpravljalo o vprašanjih, ki bodo zanimala tudi široko javnost, zato podajamo o njem kratko poročilo: Predsednik dr. Ilešič pozdravlja navzoče, zlasti neodbornike, ter poudarja, da o principijalno važnih stvareh ne gre beseda le o oficijalnim odbornikom, ampak čitajočemu in piščočemu občinstvu sploh in da je zlasti važno čuti mnenje uredniškov javnih glasil. Na dnevi red I. letošnjega literarn. sestanka je dal vprašanje »Hrvatske knjižnice« že z ozirom na letošnje pismo anketo s poverjeniki Matice Slov., ki so se izražali tudi o »Hrvatski knjižnici«. Predsednik nadalje razlaga dosedanja dvojni način sodelovanja Matice Slov. in Matice Hrv.: 1. vsaka zase izda knjigo v sosednem jeziku, 2. obe izdasta knjigo skupno; ta-le zadnji način je cenejši. Na to se je pričela debata o temi: I. »Ali naj Matica izdaja starejša« klasične« hrvaške pisatelje ali pa moderne? Urednik Pustoslavšek: Ako ne mislimo samo na tiste, ki že čitajo hrvaške knjige, ampak ako hočemo ustvariti za hrvaško knjigo novo publiko, oziroma obstoječo razširiti in pomnožiti, moramo izbirati pisatelje, kakor so Senoa, Tonic, Rumičić. Ker je pač to-le zadnje naš cilj, zato je opuščati strogo moderno, ki bi jo čitali le tisti, ki že čitajo hrvaško knjigo. Dr. Lah: Se ujema s temi izvajanj, a jih konkretizira in natančneje določi. Naša izdavanja naj bodo izbir hrvaških del, ki bi jih moral vsak izobraženi Slovenec poznati (radi njih vrednosti in značilnosti); na pr. nekaj iz »Osmana«, »Smrt Smail-age«, iz Preradovića, pesmi o kraljeviču Marku, o Kosovem. Stanok Vraz je neprestopen; izber iz njega bi zaslužil izdaje. Obratno bi Matica Hrvatska lahko izdala izbir iz Prešerna, Jenka, Cankarja. Gosp. jurist Jak. Mohorič poudarja, da se moderna načeloma ne sme izključiti, saj je tudi v njej »cvetje« in je obratno tudi publika, ki starejših stvari ne čita. Pustoslavšek replicira, da ni hotel moderne omalo-važevati, ali teško bo izbirati in najti v njej dela, katera bi zanimala one, ki doslej hrvaških knjig niso čitali; turčizmi zlasti pri bosanskih in srbskih pisateljih in moderne težnje po »čudnih« izrazih otežujejo čitanje modernih. V tem smislu se izraža tudi dr. Lah. Ko je dr. Ilešič še predčital tozadevna izvajanja dr. Tomiška, se razsodi sledeče: 1. Matica Slov. izdajaj starejša in novejša pisatelje; odločuje kvaliteta z ozirom na našo publiko in aktualnost. 2. Zato bo vsaka Matica bolje za sebe izdajala knjigo v sosednem jeziku, ker ima svojo publiko s posebnimi potrebami. 3. Dobro bi bilo, vsako leto seznaniti tako anketo. 4. Za l. 1913: omenjata »Cengić - ago«, ki ga izda ilustriranega »Matica Hrvatska«, a se končno združita mnenju, ki ga izražata dr. Šlebinger in dr. Mohorič, da bi Narodne pesmi sedaj bolj vleklo. Ko še Ilešič pripomni, da misli dr. Drechsler izdati Nar. pesmi v 2. izdajo, se enketisti izrazijo tako-le: Za l. 1913. izdaj Matica izbor nar. pesmi n. pr. o kraljeviču Marku. Odobrava se izdaje izbora iz Aškerca, ki ga misli v »Matici Hrv.« predlagati dr. Bazala. Druga tema je bila: »Kako bi bilo s pesniško ali prozaično Antologijo?« Dr. Ilešič poudarja, da Antologije vsi kritizirajo, a jih inak rabijo. Dr. Mohorič vidi v pesniški antologiji naravno nadaljevanje narodnih pesmi. Pustoslavšek in Šlebinger sta že radi jezika bolj za pripovedno antologijo. Ilešič čita še izvajanje dr. Tomiška o tej stvari. Hrv.-slov. slovar so se anketisti izrazili, da je potreben in naj ga »Matica Hrv.« posebe izda. Dr. Breznik v Mentorju izdal načrt za hrvaško slovnico. Ilešič poudarja potrebo diferencijalne slovnice. Anketisti naglašajo naraščanje pomena srbsko-hrvaškega jezika z ozirom na naraščanje jugoslovanom bliže stoječega teritorija (za uradnike, trgovce in industrijo).

Književnost.

»Za svobodo in ljubezen« je naslov zanimivega romana z Balkana, ki ga bo priobčeval prihodnje leto »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Opozarjamo na tozadevni oglaš v današnji številki. »Slov. Ilustrovani Tednik« stane za četrta leta le 2 K, za en mesec pa samo 70 v.

Slovensko-Amerikanski koledar 1913. Uredništvo tista »Glas Naroda« v New Yorku je izdalo in založilo omenjeni koledar za novo leto 1913. Koledar je lična brošura knjiga, ki obsega z inserati vred čez 150 strani in je vsled raznovrstne bogate vsebine, ki bo pred vsem zanimala gotovo one Slovence, ki se iz enega ali drugega vzroka zanimajo in brigajo za naše amerikanske brate pred vsem zanimiva. Poleg običajne kalen-

darične vsebine obsega ta knjiga tudi razne ameriške zakonite določbe za izseljence, kar je gotovo velike važnosti osobito za Slovence. Zanimiv je tudi »Svetovni pregled« v katerem je seveda na odličnem mestu naša domovina Slovenija. V tem pregledu prinaša knjiga tudi sliko našega župana ljubljanskega g. dr. Ivana Tavčarja. Zanimiva je med drugim posebno tudi razprava, ki je posebno sedaj aktualna, namreč o gospodstvu Sredozemskega morja. Poleg tega ima koledar še veliko poučnega in zabavnega berila, med temi tudi pristne cvetke ameriškanskega humorja in drugo. Koledar stane samo 30 centov.

Izpred sodišča.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

V enem slučaju dvakrat obsojena in dvakrat opravečen. Dr. Rajh, novi odvjetnik v Ribnici, je prinesel pred vzklicno sodišče v Novo mesto slučaj, ki je zanimiv ne radi vsebine predmeta, nego iz pravnega stališča. Predmet je jednostaven, v kratkem povedano ta: Jakob Zbašnik toži Jero Anzeljca, da mu je ob priliki, ko je pripeljal trske na svoje dvorišče, očitala: tat si, kradel si trske, nimaš s čim čaja skuhati. Tudi Zbašnik trdi, da mu je očitala še druge tatvine. To je ves slučaj. Jero Anzeljce je bila radi tega očitavanja pri okrajnem sodišču v Ribnici obsojena na 4 dni zapor. Iz razloga, ki ga je — žal — poročevalec preslišal, je bila potem opravečen. Nato pa je Zbašnik zaprosil na obnovo postopanja. Ponudil je kakor je trdil, čisto nove priče, ki bodo potrdile, da mu je obtoženka res vse tako očitala, kakor on v svoji obtožbi trdi. Ribniški sodnik je to obnovo dovolil in Jero Anzeljce zopet obsojil, kakor prvič na 4 dni. Zoper to razsodbo je obtoženka po dr. Rajhu vložila vzklic ničnosti, krivde in kazni. Zagovornik je pri vzklicni razpravi posebno vtemeljeval ničnost obnovega postopanja. Obtožitelj Zbašnik je za obnovo ponudene priče vedel že pri prvotni ovadbi. Glede krivde pa je obtoženka vsaj en del svojega očitavanja dokazala (to je bil najbrže razlog, da je bila pri drugi obravnavi v Ribnici opravečen) torej jo je tudi iz tega razloga oprustiti. — To je slučaj, na katerega končno rešitev mora biti tudi jurist radoveden. In vzklicni senat je to kočljivo vprašanje rešil tako: Vzklicu se v polnem obsegu ugodi. Prvi sodnik je v protizakonitem nazarivanju določil za obnovo postopanje dovolil obnovo, kar ni bilo prav, ker je zas. obtožitelj za priče, ki je za obnovo navedel, že vedel popreje in kaz. pravdni red določa, da se takih prič zamore le obtoženec tudi pozneje posluževati, nikakor pa ne tudi obtožitelj. Tudi se je Jero Anzeljce vsaj v enem delu posrečilo doprinesiti dokaz resnice, ker se je tu šlo le za tatvino ne glede na število očitanih ukradenih predmetov. Vsled tega se razsodba ribniškega sodišča razveljavi in obtoženko popolnoma oprusti.

Kako se pri nas prisega? Odgovor nam daje nastopni slučaj: Pri sv. Heleni pri Mirni pošlje oče Kordan svojega 11letnega sina živino past. Fant pa je živino pustil zahajati na tuje posestvo. Ko Gašpar Marn fanta opozori, naj bolj pazi na živino, ga paglavca prične zmerjati. Poleg na travniku se nahajajoči Frančiški Vidmar pa je pobel zabrusil v obraz: Ti hrvaška k... a, ti pa tiho bodi. Komu nebi pri taki izprijenosti nehoti zavrela kri? Tudi Marn je malo zaropotal nad pobom. Ta začne vpiti in klicati očeta, ki je kmalo na to prišel sinu »na pomoč«. Malo so se še sporekli in konec je bil tega dejanja. Začelo pa se je drugo. Fant se je delal, kakor da bi mu bil kdove kaj naredil. Oče ni imel nujnejšega opravka, fanta pošlje k zdravniku, ki pa ni mogel nič posebnega najti. Šele čez 2 meseca, ko je Kordan prišel v neki drugi stvari navskrži z Marnom, je napravil ovadbo radi telesne poškodbe. Ovadil je Marna in Frančiško Vidmar. Kordan je pri prvem zaslišanju prisegel, da takrat, ko je on prišel sinu »na pomoč«, je Frančiška Vidmar držala fanta čez pas, Marn pa ga je udaril z grabljami po hrbtu in pri tem rekel proti Kordanu: Na, hudič, da boš tudi ti videl. To pričevanje je moralo oba obtoženca spraviti v kazen. Zdaj pa se je pred novomeškim okrožnim sodiščem vršila vzklicna razprava. Da bi bili le slišali fanta, kako je govoril. Posebno pa je polagala važnost na zadnji akt, ki ga je oče pod prisego potrdil. Nobena tam okoli navzočih prič ni mogla potrditi, da bi bila Marn in Vidmar dečka trpinčila. Zdaj pride še dečkov oče na vrsto in zopet priča. Ampak od tistega, da bi bil Marn dečka pred njim z grabljami udaril, ne ve nič več. Opozorjen na njegovo prvotno prisego, pravi: Ja takrat sem preveč govoril. Naravno, da senat tudi pobu ni verjel in je oba obtoženca oprustil.

Razne stvari.

* **Potres v Italiji.** Iz Rima poročajo: V Reggio di Calabria je bil potres. Škoda je precejšnja, vendar se pa ni nihče ponesrečil.

* **Velika rudniška nesreča na Japonskem.** Iz Tokia poročajo: V premogokopu v Ubariju pri Sapporau se je zgodila velika eksplozija. Od dvesto delavcev, ki so bili v jami, so se rešili le trije.

* **Napad na bančnega slugo.** Iz Kölna poročajo: Trije neznanci so izvalili kekega bančnega slugo, ki bi imel inkasirati večjo vsoto v hišo, v kateri nihče ne stanuje, ga napadli ter mu ukradli uro in eno menico, glasečo se na 100 mark.

* **Pet oseb obsojenih na smrt.** Iz Sarajeva poročajo: Okrožno sodišče v Banjaluki je obsodilo na smrt nekoga Miodragovića in štiri cigane, ki jih je prvi najel, da so pred tremi leti umorili njegova strica, po katerem je bil on glavni dedič.

* **Siromašna delavska rodbina podedovala dvanajst milijonov.** V mestu Fleigneux se je prigodil srečen slučaj, ki je vzbudil po celi okolici veliko senzacijo. Neka delavska rodbina je podedovala po sorodniku, ki je umrl v Londonu, dvanajst milijonov frankov.

* **Ruska cerkev v spomin bitke pri Lipskem.** Iz Lipskega poročajo: 28. decembra bodo položili temeljni kamen za rusko cerkev, ki bo zgrajena na grobih 20.000 ruskih vojakov, ki so padli v bitki pri Lipskem. Pri tej priliki pridejo v Lipsko ruski vojni minister in več drugih dostojanstvenikov.

* **Ventilator ga je ubil.** Zrtve nenavadne nesreče je bil pred par dnevi 15letni delavec Sešler v tvornici za želatino v Unterelsan pri Strasburgu. Pri delu se je približal ventilatorju. Vetr ga je potegnil prav do lopatic sesajočega koleca, ki so mu popolnoma odtrgale glavo.

* **Nesreča na morju.** Iz Sankt Johnsa poročajo: Parnik "Florence" Burness-proge, ki je bil na potu iz Halifaxa proti St. Johnsu, je v pone-deljek vihar popolnoma razbil. Kapitan in 21 mornarjev je utonilo. Dva častnika in štiri mornarje so rešili, ko so že dva dni blodili po morju. Ladja je popolnoma uničena.

* **Jedilnica za pse.** Skoro ob istem času, kakor je bila Brixtonu pri Londonu ustanovljena bolnišnica za živali, je neka podjetna gostilničarka v londonskem predmestju odprla posebno jedilnico za pse. Pod nadzorom posebne bone dobe ti štirinogi gostje svoj "diner" že za 3 pence t. j. 30 vinarjev. Posebno lepe kosti od pečenk dobe stalni gostje zastoj.

* **Lastno mater umoril.** Kakor poročajo iz Manheima, je vdrl 19letni delavec Adam Benzinger v spalnico svoje matere ter izstrelil iz revolverja tri strela na svojo mater, ki je ležala v postelji. Raznetega jo je še večkrat sunil z nožem. Mati je umrla na poti v bolnišnico. Kot vzrok nmora navaja morilec to, da ni mogel gledati nemoralnega življenja svoje 42letne matere, ki je bila ločena od svojega moža.

* **Hamburško vseučilišče.** Iz Hamburga poročajo: Senat je sprejel predlogo, po kateri bo ustanovljeno vseučilišče s tremi fakultetami: pravniško, filozofično in kolonialno-znanstveno. V knjigo državnih dolgov bodo vpisali dolg 25 milijonov mark, obresti se bodo vporabile za to vseučilišče. Za opravo dvoran za slušatelje je mnogo prispeval neki hamburški meščan. Vseučilišče bo svobodnejše nego so nemška vseučilišča.

* **Nezgoda mladega Delcasséja.** Iz Pariza poročajo: V aerodromu v Ville Cublay se je dogodila težka nesreča. Aeroplan zrakoplovca Collardieuja, na katerem je bil kot pasazir 24letni sin mornariškega ministra Delcasséja, Jacques Delcassé, je zadel ob drug aeroplan, ki ga je vodil neki siameški častnik. Siameški častnik in Collardieu sta bila le lahko poškodovana, dočim si je mladi Delcassé zlomil roko in nogo. Mornariški minister je takoj pohitel na kraj nesreče.

* **Nesreča v kinematografičnem gledališču.** Iz Bruselja poročajo: V kinematografičnem gledališču male vasi Baraque blizu francoske meje začel je goreti film. Med gledalci je nastala velika panika; mnogo oseb je v gneči popadalo na tla, deset, večinoma otrok, je bilo usmrčenih. Mnogo pa poškodovanih. Požar je izbruhnil v kabini operaterja in se je bliskoma razširil v celem gledališču, ki je imel le en majhen izhod. Več nego 500 gledalcev je bilo navzočih. Operater je s svojim pomočnikom zgorel.

* **Celo kolonijo vil oropali.** Iz Berolina poročajo: Blizu Berolina je kolonija vil Zehlendorf, ki so lastnina Berolinčev in v katerih stanujejo ti poletni. Tam so pred par dnevi roparji oropali 52 hiš. Tatovi so se naselili v eni izmed vil ter tam dobro živeli. Pred dvema dnema je prišel lastnik ene izmed teh vil v Zehlendorf ter videl, kako se kadi iz ene teh vil. Hotel je pogledati, kaj se godi v tej

vili. Toda ko je stopil čez prag, so zbežali štirje ali pet mož z napolnjenimi vrečami iz vile proti bližnjemu gozdu.

* **Samomor anarhista.** Iz Rima poročajo: Blizu Bologne se je predvčerajšnjim ustrelil 18letni anarhist Enrico dal Ferro, ki je stanoval pri svojih starših. Kot vzrok samomoru je navedel, da so mu njegovi tovariši naročili, naj umori kralja, za kar pa ni imel poguma. Dal Ferro je sicer težko ranjen, vendar je pa upati, da ne bo umrl. Dal Ferro je baje intimen prijatelj vojaka Nasettija, ki je pred odhodom svojega polka v Tripolitanijsko središče na polkovnika ter ga težko ranil. Policija je izvršila pri več anarhistih hišno preiskavo.

* **Morfilj.** Iz Berolina poročajo: V Parizu se je dogodila nenavadna nesreča. Mladi učenjak, René Bichet, ki je zdaj profesor francosčine na neki višji šoli v Budimpešti, je bil par dni v Parizu. Pred tremi dnevi se je na nekem banketu sestal z nekim drugim mladim učenjakom, 25letnim Jeanom Bourgetom. Oba sta bila sošolca in intimna prijatelja. Svidenje pri banketu se je posebno slavilo. Koncem banketa je Bourget predlagal svojemu tovarišu, naj gresta v lokal, kjer se uživa morfilj. Oba tovariša sta bila za časa svojih študij zelo udana morfilju. Bichet je pa v Budimpešti popolnoma opustil morfilj. V nekem hotelu v Quarter latin je Bourget svojemu tovarišu injiciral morfilj. Injekcija je bila premočna in Bichet se je onesvestil. Bourget se je tega ustrašil in zbežal. Bicheta so našli nezvestnega. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je nmrl.

* **Prstani kot obramba proti boleznim.** Navada, nositi na prstih srebrne ali sivične prstane v obrambo proti božastim in drugim živčnim boleznim, je v južnoevropskih deželah, posebno v Italiji, še zdaj zelo razširjena. To je zelo stara navada in Benvenuto Celini pripoveduje, da je prišla ta navada iz Anglije. Gotovo je, da je to v Angliji — kakor poroča "British Medical Journal" — še zdaj v navadi pri duševno slabih ljudeh. V prejšnjih časih so v Angliji na veliki petek razdajali med ljudi prstane, ki sta jih prej blagoslovila kralj in kraljica. Za to ceremonijo so imeli posebno liturgijo: kralj in kraljica sta mencala prstane med prsti, ker so namreč trdili, da se na ta način prenaša zdravična moč svetega olja, s katerim sta bila kralj in kraljica pri kronanju pomazana, tudi na prstane. Mnogi praznovni ljudje so si dali napraviti prstane, da bi bila njih zdravična moč tem večja, iz kovinastih odpadkov rakev.

* **Sike iz balkanske vojne.** Gospodarju, ako ti treba... Takoj potem, ko so Crnogorci napovedali vojno, in tudi pozneje je prihajalo čez Kotor na Cetinje iz Amerike sto in sto brzojav s sledečim stereotipnim tekstom: "Gospodarju, ako ti treba, brzojavi N. N." Lakonično, toda velepomembno. Kralj seveda ni brzojavil, toda ameriški Crnogorci niso čakali, temveč so se odpravili ter prišli večinoma še pravočasno. Toda niso jih pustili v prve vrste. Kralj Nikola jih hoče obdržati v deželi, češ da bodo več koristili, če bodo živi nego če bodo padli... Prava ljubezen. "Srpska Rijec" poroča o dokazu prave ljubezni do domovine. V srbsko centralno banko v Sarajevu je prišlo slabo oblečeno dekletce in hotelo dati deset kron za ranjene Srbe. Uradnik jo je začuden vprašal: "Kdo pa te je poslal?" — "Imam na smrt bolno mater. Prihranila si je za pogreb štirideset kron. Toda ko je slišala govoriti, kako se naši bratje bojujejo za svobodo in da jih je mnogo ranjenih, je rekla: tu imaš petak, nesaj komu v mesto, da ga da ranjenemu, meni zadošča po smrti tudi teh trideset kron..." Kristjanski zdravnik. V "La croix" piše neki zdravnik, da je bil v službi na turški strani v bitki pri Lile-Burgasu. Našel je težko ranjenega Bolgara, ki je ga je prosil: "Potegni me nekoliko proč od Turkov, da umrem vsaj med svojimi tovariši". Bil je inteligenten, ker je govoril francosko. Zdravnik mu pove, da je kristjan in da mu dobro postreže. Nato je rekel Bolgar zdravniku: "Vi ste kristjan? Ali vas ni sram nositi turško uniformo? Pojdite — pustite me. Ne potrebujem Vaše pomoči —". "Turški vojak se čudi. "Kako to?" je vprašal Srba turški ujetnik. "Vi prihajate iz zakopov mi streljamo — in vi padate; pa zopet vstajate, mi zopet streljamo, vi zopet padate — mi še streljamo, toda vi ste že pri naših pozicijah ter nas vjamete. Kako je to le mogoče, ko ste vendar tolikokrat padli?" — Ruski pisatelj Gorki Bolgarom. Ceprav je Gorki na otoku Capri bolan, vendar je pazno zasledoval vojne dogodke, kakor izpičuje pismo, ki ga je poslal svojemu osebnemu prijatelju dr. K. Krstevu v Sofijo. "Z veliko pozornostjo zasledujem dogodke na Balkanu. Čudim se uspehom močne Bolgarske. Vedno mislim, ali Vam morda ni zgodovina poverila veliko vlogo zediniti vse Slovane? Majhen je bil David, in

vendar je iz njega izšlo novo življenje v Izraelu".

* **Potres na Laškem.** V Kalabriji je močan potres razrušil več vasi. Podrobnosti manjkajo. Brzojavna zveza je pretrgana.

* **Iz Nove Fundlandije poročajo,** da se je ponesrečila 20. decembra ladja "Florence" na potu iz Halifaxa v St. John. Kapitan z 21. možmi je utonil, 2 častnika in 4 mornarji so bili rešeni. Dva dni so veslali brez hrane in vode po morju.

* **Kraljevski princ — korporal.** Budimpeštanskim listom poročajo iz Belgrada: Princ Aleksej Karagjorgjevič, mlajši brat kralja Petra, se je vrnil, kakor znano, začetkom vojne iz Pariza, kjer je bival, v Belgrad, da vstopi kot prostovoljec v armado ter se udeleži vojne. V Srbiji pa je naveda, da morajo člani vladarske rodbine služiti najprvo kot navadni vojaki. Ker je pa za mladih let princovi vladala v Srbiji dinastija Obrenovičev, ni mogel princ tedaj služiti kot vojak. Vsled tega je vstopil zdaj kot navadni vojak v armado in po bitki pri Kumanovem je postal poddesetnik. Zdjaj se je princ Aleksej vrnil z bojišča v Belgrad, da se udeleži patronatne slavnosti Karagjorgjevičev. Kralj ga je pri tej priliki imenoval za desetnika polka, v katerem se je udeležil vojne.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vprašanje rusinskega vseučilišča.

Dunaj, 24. decembra. »Slovenska korespondenca« izve, da je neposredno pričakovati konca pogajanj glede ustanovitve rusinskega vseučilišča. Predlagana je bila formula, o kateri se upa, da jo bosta oba dela sprejela.

Lvov, 24. decembra. Predvčerajšnjim se je vršil v magistratni dvorani shod vseh na Lvovskem vseučilišču promoviranih poljskih doktorjev ter je bila soglasno sprejeta resolucija, ki pozivlja državnozbornski poljski klub pritrčiti le takemu osnutku cesarjevega lastnoročnega pisma, ki jasno izreka, da je bilo Lvovsko vseučilišče poljsko in da bo ostalo poljsko.

Nemiri v Pragi.

Praga, 24. decembra. Včeraj so imeli narodni socialisti veliko zborovanje. Ko je govoril poslanec Fressl, je prišlo do velikanskih kravalov, tako, da je moral vladni komisar razpustiti zborovanje. Tudi na cesti so se odigrali burni prizori, tako, da je morala poseči vmes policija.

Cuvaj na dopustu.

Zagreb, 24. decembra. Uradno se poroča, da je kraljev komisar Cuvaj včeraj nastopil daljši dopust. Odpotoval je čez Budimpešto na Semmering. Uradni list piše o tem dogodu: "Vsled prenapetega dela in sedanjega slabega vremena so se pokazali pri kraljevem komisarju znaki malarije, tako da so mu zdravniki nujno svetovali izpremembo zraka."

Dunaj, 24. decembra. Iz Budimpešte poročajo »Slovenska korespondenca«, da bo kraljevski komisar še pred novim letom zapustil svojo službo in da bo takoj nastopil njegov naslednik.

Budimpešta, 24. decembra. Kakor se tu zatrjuje, bo v kratkem zasledeno sedaj izpraznjeno mesto podbana ter bo za podbana imenovan ministerjalni svetnik hrvaškega ministrstva dr. Karel Unkelhauser. Ta bo zastopal kraljevskega komisarja tudi že med njegovim dopustom ter bo imel med drugim tudi nalogo, začeti s pogajanjmi s hrvaškimi strankami, da pripravijo ustanovitev vladi prijazne večine.

Budimpešta, 24. decembra. Govori se, da odstopa kraljevskega komisarja še ni pričakovati tako hitro. Govori se, da se bo ta izprememba izvršila šele, ko bo predložena v ogrskem državnem zboru službena pragmatika za železničarje in če možno tudi sprejeta. Mogoče pa je, da Cuvaj do tedaj ne prevzame več komisarijata, marveč podaljša svoj dopust do svojega odstopa.

Budimpešta, 24. decembra. Kakor se zatrjuje iz zanesljivih virov, bo začela ogrska vlada tekom prihodnjega tedna s pogajanjmi s hrvaško stranko prava, ki bodo imela za predmet uvedbo ustavnih razmer na Hrvaškem. Pogajanja so bila omogočena vsled obljube vlade, da bo že v najbližnjem času predložila parlamentu novo službeno pragmatiko za železničarje. Hrvaška stranka prava je zahtevala, da se pogajanja ne vrše s posredovanjem Cuvaja, marveč da naj posreduje oseba, ki do sedaj še ni politično eksponirana. Vsled tega je Cuvaj nastopil svoj dopust ter ga bo nadomestoval dr. Unkelhauser. Če bi pogajanja hrvaške stranke prava z dr. Unkelhauserjem ne imela

uspeha, bi se Cuvaj vrnil na svoje mesto.

Iz privatne dekliske šole.

Petrograd, 24. decembra. Dijaki in dijanke neke tukajšnje privatne šole so bili že del časa na sumu, da imajo ravno ne šolske stike. Prišlo je do preiskave, ki je odkrila velikanske orgije v ženskem internatu.

Oproščena morilka.

Pariz, 24. decembra. Madam Bloch, ki je umorila ljubico svojega moža, neko američansko krasotico, je bila pri včerajšnji obravnavi oproščena.

Novi nemiri v južni Ameriki.

Rio de Janeiro, 24. decembra. V državi Amazonas v mestu Manaus je prišlo do velikanskih nemirov. Policija se je bila uprla in je začela pleniti po mestu. Prišlo je do krvavih spopadov s prebivalstvom.

MED VOJNO IN MIROM.

Mirovna pogajanja.

London, 24. decembra. Kakor poročamo na drugem mestu se je vršila včeraj pod predsedstvom glavnega srbskega delegata Novakovića seja mirovne konference, v kateri so predložile Balkanske države skupno svoje zahteve. Zahtevale so, da Turčija odstopi ves Balkanski polotok izvzemši Carigrad in majhen del severne okolice. O vprašanju Albanije naj odločijo vesile. Turčija ne vztraja več na zalaganju Odrina z živili. Turški delegati na mirovni konferenci se izražajo o njej zelo pesimistično ter so zahtevali, da jim delegati Balkanske zveze predložijo svoje zahteve pismeno. Sodi se, da bodo morale države Balkanske zveze predno se sklene definitivni mir svoje zahteve nekoliko omejiti.

Konferenca Pasića s Hartvigom.

Belgrad, 24. decembra. Ministrski predsednik Pasić je imel z ruskim poslanikom Hartvigom skoro enourno konferenco, v kateri sta razpravljala o raznih še nerešenih vprašanjih. O rezultatu konference sicer ni znanega nič gotovega, vendar se domneva, da je šlo za pristaniško vprašanje in zadoščenje za nepravilnosti v Prochaskovi aferi, ker je kmalu nato Pasić obiskal avstro-ogrskoga poslanika.

Špijon.

Belgrad, 24. decembra. Na železniški progi od Belgrada do mostu čez Savo so aretirali osebo, ki je bila na sumu, da je avstrijski vohun.

Albanija.

Carigrad, 24. decembra. »Sahab« se zavzema za ustanovitev nevttralne avtonomne Albanije pod suvereniteto Turčije.

Izpred Skadra.

Dunaj, 24. decembra. Zloglasna »Reichspost« poroča iz Kotora: Turške čete so okrog Skadra pridobile mnogo na terenu in so zavzele nekaj holmov na južni strani Skadrskega jezera. Vsled nevarne pozicije so bili Srbi primorani močno kriti svoje severno krilo ter so poslali v zvezi njih dneh ojačenja iz Drača. Vojaštvo so transportirali grški parniki.

Bar, 24. decembra. Srbi, ki so se udeležili hudih bojov pri izpadu Turkov iz Bara pri Brdici in Trušćiju, so imeli mnogo izgub. Iz Sv. Ivana Medue samega so odposlali 350 ranjenecv v Drač. Med umikanjem je prišlo kakih 300 Srbov v močvirja okrog reke Drina, kjer so jih Turki ujeli.

Cetinje, 24. decembra. K zadnjim izpadom Turkov iz Skadra poroča uradni list: Tretja srbska divizija je zavrnila vse turške izpade iz Skadra. Turki so imeli mnogo izgub. Vse bojišče je bilo posuto z mrtvimi. Na Cetinju vlada velika nevolja, da Turki v Skadru ne respektirajo premirja.

Solun.

Solun, 24. decembra. Tu se govori, da je dobilo 13 bolgarskih polkov povelje odkorakati v Seres. Polki so že odkorakali. Iz zanesljivega vira se razglaša, da bodo v kratkem tudi ostali bolgarski polki zapustili Solun.

Boji za Janino.

Carigrad, 24. decembra. Kakor poročajo turški listi, so baje zmagali pri Janini Turki nad Grki. Boj je trajal precej dolgo in je bil izredno ljut.

Džavid paša ubit.

Berolin, 24. decembra. »Lokal-anzeiger« poroča iz Carigrada, da je bil Džavid paša, ki je bil pobegnil z ostanki turške vojske izpred Bitolje v Janino, v neki bitki ustreljen.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Gospodarstvo.

— Razstava izdelkov c. kr. pletarske šole. Iz Radovljice nam poročajo: C. kr. pletarska šola v Radovljici je priredila v času od 11. do 21. t. m. v prostorih Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani nasproti kavarni Evropa božično razstavo, kjer je razstavila svoje izdelke. S to razstavo je c. kr. pletarska šola v Radovljici pokazala v kako kratkem času, — to je od l. 1907, odkar se je ustanovil ta zavod v Radovljici — je c. kr. pletarska šola dosegla one prekrasne uspehe, ki se lahko spoznajo na prvi hip pri vseh razstavljenih predmetih, kajti ti predmeti lahko tekmujejo z vsakim tujim pletarskim izdelkom, bodisi glede dela ali kakovosti protja. Poudarjati pa moramo, da izdelujejo te predmete edino-le domači vajenci oziroma vajenke, ki jih je sedaj 22 v zavodu. Tudi material, to je protje teh izdelkov, je zrastel na domačih tleh in sicer je vse protje pridelano v vrbovih nasadih okrog Radovljice. Domačini v Radovljici, kakor tudi v okolici so se z veseljem poprijeli vrboveje, ki jim prinaša prav lepe dohodke. Na mnogih prej pustih in zapuščenih krajih uspeva sedaj krepko mladi, pred dobrim letom zasajeni vrbovi rod, ki obeta vsako leto več dobička svojemu gospodarju. — In koliko krajev je še po Kranjskem, kjer bi se prav uspešno gojila vrboveja. V tem oziru daje vodja c. kr. pletarske šole v Radovljici prav rad potrebna navodila v vsakem oziru, tako glede zasajanja, kakor tudi glede nadaljne gojitve. — Razstavljeni predmeti so na prodaj.

Položnice. Današnji številki "Sl. Naroda" smo priložili pošne položnice (ččke) vsem našim cenjenim naročnikom in prosimo, da se jih kmalu poslužijo, da jim pošiljanje lista ne prestane. Kdor je med tem časom že poslal, naj pa položnico shrani za drugokrat.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali: Za "Ciril-Metodovo družbo" Fran Medica-Mori na Tirolskem 12 K. Za "Rdeči križ balkanskih držav" Julči Prijatelj v St. Janžu na Dolenjskem 4 K 30 v., nabrala v St. Janžu. Za "Narodni sklad" izročila pisarna dr. Alojzija Kokalja, odvetnika v Ljubljani v kazenski zadevi Kavčič-Seršen od obtožene Seršen plačane globe 10 K. Živelci nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 16 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego "Mollo-vo francosko žigano in sol", ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepljeno in je zatorej dobro, da se priliva kopeljem. Steklenica K 2.-. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tachlauben 9. V zalozhah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 19

Redno prebavljanje je podlaga telesne dobrobiti. »Herbabsnega Sapsaparilla sirup« je tako izborna, kakor tudi neškodljivo odvajilo. Tudi pri stalni rabi se narava ne navadi tega odvajila v škodo telesu. Ze 41 let zdravniki zapisujejo to zdravilo tam, kjer je treba gledati na redno prebavo. Edina izdelovalnica. Dr. Hellmanna lekarna »Zur Barmherzigkeit« Dunaj VII., Kaiserstrasse 73-75. Dobiva se po skoro vseh lekarnah. Pazite na ime in varstveno znamko.

J. Ciuha

25

vključno vabi k nakupu
simstkih potrebščin v svojo
manufakturno trgovino
:: Pod Travnico ::
Stari trg šte. 1.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 24. decembra 1912

Maloobsejni papirji.	Dezani	Slagova
4% majevna renta	85-80	86-—
4-2% srebrna renta	87-85	88-05
4% avstr. krona renta	86-—	86-20
4% ogr.	85-55	85-75
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	88-65	89-65

Srečke.	446-—	458-—
iz l. 1860 1/2	633-—	648-—
1864	282-—	294-—
1868	271-—	283-—
zemeljske l. izdaje	254-10	266-10
II.	244-—	256-—
ogrske hipotečne	476-—	488-—
dun. komunalne	472-—	484-—
avstr. kreditne	70-—	76-—
ljubljske	52-50	58-50
avstr. rdeč. križa	31-—	37-—
ogr.	27-—	33-—
beziška	216-50	219-50
turške	—	—

Dezani.	422-—	425-—
Ljubljanske kreditne banke	619-—	620-—
Avstr. kreditnega zavoda	513-50	514-50
Dunajske bančne družbe	102-50	103-50
Južne železnice	696-25	697-25
Državne železnice	1032-—	1033-—
Alpine-Montan	372-—	376-—
Češke sladkorne družbe	266-—	267-—
Zivnostenske banke.	—	—

Valute.	11-44	11-49
Cekini	118-125	118-325
Marke	95-90	96-20
Franki	94-50	94-70
Libre	254-—	254-75
Rubliji	—	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 738 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
23.	2. pop.	739-7	5-5	brezvev.	meg. rosa
	9. zv.	739-5	5-3	—	dež
24.	7. zj.	739-2	4-9	sl. svzh.	—

Srednja včerajšnja temperatura 4-9° norm. —2-4°. Padavina v 24 urah 5-6 mm.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nepozabna hčerka oziroma sestra, gospodična

Ela Blumauer

po kratki a mučni bolezni v starosti 21. let, previdena s tolažili sv. vere v Celovcu udano in mirno preminila. Pogreb se vrši tam.

Ljubo pokojnico priporočamo v prijazen spomin!

V Ljubljani, 24. grudnia 1912.

Fran Blumauer oče, Marija Blumauer mati, Anica Wenko roj. Blumauer sestra.

Brez posebnega obvestila.

Zahvala.

Ob krutem udarcu nemile usode, ki nas je zadel z nenadno bridko izgubo naše nad vse ljubljene hčerke, oziroma sestre in tete, gospodične

Anice Remiceve

izkazali so nam ljubi sorodniki, mnogobrojni cenjeni prijatelji in znanci toliko sožalja, ter počastili sprevod drage pokojnice v tolikem številu, da nam je žal — nemvgoče se vsakemu posebej zahvaliti. Bodi torej na tem mestu izrečena globoko čuteča zahvala vsem cenj. udeležnikom za sočutje in časteče spremstvo. Osobito pa naj sprejmo našo iskreno zahvalo prečastita duhovščina, g. deželni poslanec Josip Turk, gg. pevci za tolažilno petje, člani in članice tel. društva Sokol I., stanovski tovariši in tovaršice ter vsi darovalci prekrasnih šopkov in vencev. Bodi vsem in vsakemu iskrena zahvala.

Ljubljana, dne 24. decembra 1912.

Globoko žalujoča rodbina Remic.

Umetni in trgovski vrtnar Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolesijska ulica šte. 16

1542

izvršuje šopke, vence in bukete

za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Piramična in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice

v veliki množini po zmernih cenah. — Naročila na deželo hitro in vestno.

Hiša z vrtom

in drugim zemljiščem

se takoj proda.

Hiša je v Bovcu, je enonadstropna in pripravna za vsako obrt. Natančno se poizve pri

Gašpar Lavtižarju v Kranjski gori.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat prepoveduje na podlagi sklepa občinskega sveta z dne 5. avgusta 1887, št. 22 dež. zak., § 26 a, b,

promet tovernih in obloženih voz ter avtomobilov
čez Šentpetrski most,

ker obstoja nevarnost, da se most sesede.

Promet lahkih, neobloženih vozov je sicer dopusten, toda voziti je le korakoma.

Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 21. decembra 1912.

Župan: dr. Ivan Tavčar l. r.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani

priporoča cenjenemu občinstvu svoja

priznana izborna kranjska vina,

ki se točijo

v kleti hotela „Union“,

pod stalnim nadzorstvom iste.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica št. 7.

1 ali 2 dijaka

sprejme izobražena rodbina

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

4736

Restavracija in mesarija s hišo

v zelo prometnem kraju Gorenjske, se proda pod izredno ugodnimi pogoji. Plačati je le par tisočakov, na ostanek kupnine se čaka. 4733

Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Prva goriška vinska klet

na Starem trgu

priporoča

za božične praznike

svoja priznana dobra vina:

Sladka rebula . . .	1/2 l 40 vin.
Stara rebula . . .	44 "
Nova rebula . . .	44 "
Refosko . . .	44 "
Istrijski črn . . .	44 "
Čvilek . . .	43 "

Za obilen obisk se priporoča s spoštovanjem

Dragotina Gorjan.

Vsem cenj. gostom in odjemalcem

vesele božične praznike.

Stanovanje,

obstoječe iz 4 eventualno 3 sob s pritlikinami išče mirna stranka brez otrok za februarski termin. Ponudbe pod „februar“ na upravništvo „Slov. Naroda“.

Proda se lep

4640

bernhardinec

1 leto star. — Več se poizve

v Sodni ulici šte. 6/L, desno.

Jšče se šivilja,

katera je popolnoma zmožna šivanja oblek ter perila, na deželo z mesečno plačo, katera bi tudi imela 3—4 sobe za pospravljati ter perilo za likati. Ponudbam naj se priložijo prepisi spričeval ter poročila zahteva mesečne plače in kdaj bi se lahko vstop vršil. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“, 4132

Takoj gotov denar

s prevzetjem razpošiljalne podružnice 6000 mark letnega dohodka ev. več. Trajna in dobra eksistenca. Pripravna za vsakogar naj stanuje v mestu ali na deželi. Reklama na naše stroške Kapitala znanosti itd. ni treba. Samo poštno in pridne osebe dobe pojasnilo brezplačno pod „K. V. 3947“ na Rudolfa Mosse na Dunaju.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. ST. 7

Redka prilika!

Vsled predstoječe inventure izključim nekatere spodaj omenjene predmete

s 25% popusta

od stalne cene in sicer od danes naprej

4537

Bluze iz volne, batista, čipkaste in svilnate.

Hišne halje iz barheta, batista in volne.

Spodnja krila iz listra, klota in svile.

Pletene jopice in nekaj kožuhovine.

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Ves svet gleda

z občudovanjem na Balkan.

Vse se zanima za razmere na Balkanu.

„Slovenski Ilustrovani Tednik“

bo priobčeval prihodnje leto izvirni

roman z Balkana

„Za svobodo in ljubezen“.

V tem romanu so verodostojno in pretresljivo opisane z idealne in realne strani razmere na Balkanu. „Za svobodo in ljubezen“ (v velezanimiv, krasen roman, ki ga je spisal odlični slov. pisatelj, ki je prepotoval ves Balkan in ki so mu razmere tam dobro znane. V romanu »Za svobodo in ljubezen« so z večjo roko opisane krute razmere, ki so vladale na Balkanu pod turškim jarmom. Divji zatiralci slovenskega življa na eni, junaški vstaji (komite) na drugi strani, velika napačnost dejanja — vse to bo gotovo

ustreglo mnogostranskim željam občinstva, po kaki lepi in zanimivi povesti z bližnjega juga. Med temno in viharo scenerijo romana »Za svobodo in ljubezen« se vije, kot rdeča nit nežna ljubezen mladih src, ki se po mnogih genljivostih in pretresljivih dogodbah pribori do zaželjene zmage. Kdor hoče leta 1913 čitati velezanimiv roman o naših junaških bratih in sestrah na Balkanu, naj se naroči na

„Slovenski Ilustrovani Tednik“

ki začne takoj po novem letu priobčevati ta roman. — »Slovenski Ilustrovani Tednik« stane za četrt leta le 2 K, za en mesec pa samo 70 vinarjev. Razen romana »Za svobodo in ljubezen« bo priobčeval »Slovenski Ilustrovani Tednik« več krajših povesti, humoresk in novel in ker si je pridobil kot sodelavce naše najboljše, tako starejše in tudi mlajše pisatelje, bo

„Slovenski Ilustrovani Tednik“ prihodnje leto najbolj zanimiv

slovenski list, ter bo nudil vsakomur obilo zabave in razvedrila.

Priobčeval bo slej ko prej

slike in poročila

zanimivih dogodkov doma in na tujem, o znamenitih osebah, krajih itd. itd.

4730

Naročite si torej

„Slovenski Ilustrovani Tednik“

in razširjajte ga.

Posojila

po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako plačanje starih dolgov in znižanje v novo posojilo pod mnogo ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulantno posredovanje. — Dopisi na kreditno pisarno, Elizabetna cesta 4. Pisemnim prodajam prilagati je 50 vin. v znamkah. Uradno ure za stranke od 10.—11. ure dopoldne.

Oči mu veselja žarijo in zadovoljno se smehlja

naš papa pri vživanju škodelice kave, napravljene iz **Franckove Perle**, znamke: **Perlo**.

Slastni vonj vabi k vživanju. Izborna je kava za zajutrek in malico, napravljena z najboljšo, zrnatostjo kavi po okusu najbolj slinčno rženo kavo: **Perlo**.

Mala primes „pravoga: **Franckovega**: kavinoga pridatka“ napravi tako kavo še močnejšo in jačjo. 708—1.

Zaloga pohištva in
tapetniskega blaga

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije
Ter. c. 11 (Kolizej).

**Zaloga spalnih
ter jedilnih sob**

v različnih najnovejših slogih.

**Vsakovrstno drugo
pohištvo.**

Priznana solidno blago
ter najnižje cene.

**Zaloga otomanov
divanov, žimnic**

različne kakovosti;

zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira 3408

otroških vozičkov

vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi
vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov
z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

„Cene brez konkurence.“

V zalogi je vedno do 500 kesov od 2—60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

FR. IGLIČ

Ljubljana,
Mestni trg 11-12.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

**ELEKTROTEHNIŠKA
DELNIŠKA DRUŽBA**
PREJE
**KOLBEN IN DR.
PRAGA-VYSOCANY**

Dinamo stroji in električni motorji. —
Naprave za električno razsvetljavo in
prevajanje električne sile. — Električni
obrat vseh vrst. — Ventilatorji. — Tur-
bogeneratorji, električne železnice in
lokomotive, žerjavi in dvigala. — Obloč-
nice in žarnice vseh vrst. — Vodne
turbine vseh sestavov (Francija, Polton).
— Točna, cena in hitra popravila vseh
električnih strojev drugih vrst. — Vse
potrebe za instaliranje. — — — — —

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje **F. Hiti**
Pred Skofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.

Kot prvi edini slovenski oblastveno konce-
sion. optik in strokovnjak priporoča svo
optični zavod

kakor vsakovrstna očala in očalnice,
toplomere, zrakomere, hygrometre, dalj-
noglede vseh vrst, kakor „Zeiss, Bausch,
Goerz“ itd., ter vsa v to stroko spada-
joča predmeta. Vsa popravila izvršujemo
točno in solidno v svoji z električnim
obratom urejeni delavnici.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

Ustanovljeno leta 1845.
Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.
Apertura sukna.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

August Agnola
Ljubljana,
Dunajska cesta 13
Izborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk
najnovejše
vrste
po nizkih cenah

F.K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priporoča svoje bogate zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebnih, vseh del koles (biciklov)
kakor tudi
umetelni ogenj po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samokresov in biciklov
točno in solidno.
Ceovnik zastonj in poštino prosito

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal
Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin.,
s pošto 20 vin. več.

Ana Karenina. Roman. Ruski spi-
sal Lev grof Tol-
stoj. Cena broš. 6 K 40 vin., vez. 8 K
40 vin., s pošto 30 v. več.

Bela krizantema. Spisal Ivan
Cankar. Cena
broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto
20 vin. več.

Beli rojaki. Povesti. Spisal E. Gang.
Cena broš. 2 K 50 vin., vez. 3 K
40 vin., s pošto 20 vin. več.

Ben Hur. Roman iz Kristusovih časov.
Spisal L. Wallace. Cena
vez. 4 K 50 v., s pošto 30 v. več.

Brodkovski odvetnik. Ro-
man.
Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena
broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto
20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Roman.
Spisal
F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez.
2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Dvajset let pozneje. (Nadalje-
vanje
Treh mušketirjev.) Cena broš. 6 K, vez.
8 K, s pošto 20 v. več.

Gospa Judit. Spisal Ivan Cankar.
Cena broš. 2 K, vez.
3 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeljene in oso-
ljene kratkočas-
nice. Zbral Tinček Hudaklin. Cena 1 K,
s pošto 10 v. več.

Grof Monte Christo. Roman.
A. Dumas. Cena broš. 8 K, vez. 12 K,
s pošto 20 v. več.

Hiša Marije Pomočnice.
Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K,
vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

**Hlapec Jernej in njegova
pravica.** Spisal Ivan Cankar. Cena
broš. 1 K 40 v., vez. 2 K,
s pošto 20 v. več.

Izlet v Carigrad. Spisal Anton
Aškerc. Cena
80 v., s pošto 90 v.

Kako pišejo ženske. Fran-
coski
spisal M. Prevost. Cena 4 K, s pošto
20 vin. več.

Knjiga za lahkomišelnje
ljudi. Spisal Ivan Cankar. Cena broš.
2 K 50 vin., vez. 3 K 50 vin.,
s pošto 20 v. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman.
Spisal Fran Remec.
Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgodo-
vinski
roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš.
1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v.

**Ljubezen in junaštva stra-
hopetnega praporščaka.** Zgodo-
vinska povest. Cena broš. 80 vin.,
vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Ljubezen Končanove
Klare. Zgodovinski roman. Spisal
Fr. Remec. Cena broš. 1 K
50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Mali ljudje. Spisal Milan Pugalj.
Cena broš. 3 K, vez.
4 K, s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in od-
rasle. Angleški spisal F.
H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez.
2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mali vitez. Zgodovinski roman H.
Sienkiewicza. Cena broš.
7 K, vez. 9 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Mati. Roman. Ruski spisal Maksim Gorki.
Cena broš. 4 K, vez. 5 K, s pošto
20 vin. več.

Mina. Socijalen roman iz ljubljanskega
življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena
broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Muhoborci. Spisal Fr. Milčinski. Cena
broš. 2 K 50 v., vez. 3 K
50 vin., s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal
Rado
Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

**Narodni kataster Ko-
roške.** Spisal Ante Beg. Cena 60 v.,
s pošto 70 v.

Naša vas. Spisal A. Novačan. Cena
broš. 3 K, vez. 4 K 50 v.,
s pošto 20 v. več.

Nina. Spisal Ivan Cankar. Cena broš.
2 K, vez. 3 K 50 vin., s pošto
20 vin. več.

Ob zori. Spisal Ivan Cankar. Cena
broš. 3 K, s pošto 20 v. več.

Oliver Twist. Angleški spisal Char-
les Dickens. Cena
broš. 5 K, vez. 6 K 20 v., s pošto 30 v. več.

O dostojnosti. Spisal Rozman.
Cena 70 v., s pošto
80 vin.

Opatov praporščak. Zgodo-
vinski
roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš.
1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

**Osnovni nauki o narod-
nem gospodarstvu.** Spisal Va-
lentin Ze-
rin. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Pol litra vipavca. Spisal D.
Felgel. Cena
broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., s pošto
20 v. več.

Polom. Zgodovinski roman iz nemško-
francoske vojne. Spisal E. Zola.
Cena broš. 5 K 60 v., vez. 6 K 80 vin.,
s pošto 30 vin. več.

Ponižani in razalženi
Roman. Ruski spisal F. M. Dostojevski.
Cena broš. 3 K, vez. 4 K 20 v., s pošto
20 v. več.

Potop. Zgodovinski roman H. Sienkie-
wicza. Cena broš. 6 K 40 v., vez.
8 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Poljudna pravna knjižnica:

I. zvezek: Zakon o dovoljevanju poti za silo
K — 40.

II. in III. zvezek: Predpisi o železniških in ru-
dinskih knjigah K — 80.

IV. in V. zvezek: Pristojbine olajšave ob
konverziji v knjižnih terjatve K — 80.

VI.—X. zvezek: Predpisi o razredbi in uredbi
ter o zloži zemljišč K — 20.

XI. in XII. zvezek: Predpisi o razredbi po-
lične za Kranjsko, Koroško, Goriško, Istro,
Trst in Štajersko K — 80.

XIII. in XIV. zvezek: Predpisi o notarskih pri-
stojbinah in zapovedanih notarskih spisih
K — 80.

XV. zvezek: Zupanstvom izročena opravila so-
dišč K — 40.

XVI. zvezek: Pristojbine o zapuščinah K — 80.

Povesti dr. Iv. Tavčarja.
Pet knjig. Cena broš. 13 K 50 vin., vez.
16 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

**Prava in nepravna ljube-
zen.** Povest. Spisal Blaž Pohljan. Cena
broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin.,
s pošto 20 v. več.

Prešernov album. Uredil Antow
Aškerc. Cena
2 K 40 v., s pošto 2 K 60 v.

Quo vadis? Zgodovinski roman H.
Sienkiewicza. Cena vez.
5 K 50 vin., s pošto 30 v. več.

Rodbina Polaneških. Zgodo-
vinski
roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 10 K,
vez. 13 K, s pošto 20 v. več.

Rdeči smeh. Ruski spisal Leonid
Andrejev, preložil Vla-
dimir Levstik. Cena broš. 1 K 40 vin.,
vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.

**Skušnjave Tomaža Kr-
mežljavčka.** Spisal Sepetavec, 2
zvezka. Cena broš. 2 K
40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Slike in revolucije. Ruski
spisal
M. Arcašev. Cena broš. 1 K 60 v., vez.
2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Slovensko gledališče. Spi-
sal
A. Trstenjak. Cena 2 K, s pošto 20 v. več.

**Slovensko-nemška meja
na Koroškem.** Spisal Ante
Beg. Cena broš.
1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Socijalizem. Spisal V. Knaflič. Cena
4 K, s pošto 30 v. več.

Stara devica. Povest. Spisal J.
Oblak. Cena broš.
60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Strahovalci dveh kron.
Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal
Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s
pošto 40 v. več.

Stiri ruske slike. Cena broš.
60 v., vez. 1 K
60 v., s pošto 20 v. več.

Trije mušketirji. Zgodovinski
roman. Spisal
A. Dumas. Cena broš. 5 K, vez. 6 K 80 v.,
s pošto 20 v. več.

Udovica. Povest iz 18. stoletja. Spisal
I. P. Tomič. Cena 1 K 60 v.
s pošto 20 v. več.

Uho in sluh. Poljudno znanstvena
razprava. Spisal dr.
dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.

Undina. Povest. Francoski spisal André
Thewissen. Cena 90 v. s pošto 1 K.

**Ustoličenje koroških voj-
vod.** Spisal Ante Beg. Cena 30 vin.,
s pošto 40 v.

Vaška kronika. Povesti iz Do-
lenjske pretek-
losti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K
70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Vinjete. Spisal Ivan Cankar. Cena broš.
3 K 60 v., vez. 4 K 60 v., s pošto
20 vin. več.

V naravi. Izbrani spisi Frana Erjavca,
uredil dr. G. Sajovic. Cena
1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V študentovskih ulicah.
Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v.,
vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Volja in moč. Spisal Ivan Cankar.
Cena broš. 2 K, vez.
3 K, s pošto 20 v. več.

Za križem. Spisal Iv. Cankar. Cena
broš. 3 K, vez. 4 K 50 v.,
s pošto 20 v. več.

Zaobljuba. Povest. Hrvatski spisal F.
Becić. Cena broš. 1 K 80 v.,
vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Zadnji rodovine Benalja.
Roman iz kranjske preteklosti. Spisal
Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez.
2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

**Zbirka citatov in aforiz-
mov.** Uredil Slavko Klepec. Cena broš.
2 K 50 v., vez. 3 K 30 v., s pošto
20 v. več.

Z ognjem in mečem. Zgodo-
vinski
roman H. Sienkiewicza. Cena 4 K 50 v.,
s pošto 30 v. več.

**Zbrani spisi Josipa Jur-
čiča.** 11 zvezkov. Cena vsakemu
zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K
s pošto 20 v. več.

**Zbrani spisi Janka Kers-
nika.** Pet knjig. Cena broš. 25 K,
vez. 30 K, s pošto 20 v. več.

**Zbrani spisi Frana Lev-
stika.** Pet knjig. Cena broš. 21 K,
vez. 27 K, s pošto 20 v. več.

**Zgodbe iz doline šentflor-
janske.** Spisal Ivan Cankar. Cena
broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto
20 v. več.

Zločin in kazen. Roman. Ruski
spisal F. M.
Dostojevski. Cena broš. 10 K 50 v., vez.
13 K, s pošto 20 v. več.

Turki v naših deželah in pesmih.

(Dalje.)

Poleg teh krvavih bojev s Turki pa so morali Slovenci obenem prenašati še nesrečno vojno svojega brezbržnega cesarja Friderika III. z junaškim sinom Ivana Hunjada, ogrskim kraljem Matjažem, ki je bil Slovencem izredno simpatičen, ker je, kakor oče, uspešno in slavno odbil Turke. Čeprav je bil kralj Matjaž tedanji naši državni sovražnik in čeprav so Slovenci zaradi njega prestali najhujše boje, so ga spoštovali in ljubili, ker je bil junak in viteški značaj. Cesar Friderik je izkušal pridobiti še ogrsko krono, kralj Matjaž pa je želel postati cesar, odkar je veljal za prvobornega kršćanstva proti Turkom. V vojni, ki se je vnela med njima, je zmagoval kralj Matjaž na vseh bojiščih. Cesar je moral plačati Matjažu visoko odškodnino, prepustiti mu je moral v fevd kraljestvo Češko in l. 1485. je moral pred njim celo pobegniti z Dunaja, kjer je l. junija kralj Matjaž imel triumfalni vohod in se obdal s sijajnim dvorom. Na Štajersko je prodril iz Slavonije zagorski knez Juraj, sin junaka Jana Nitovca, požgal je trg Ljutomer in oplenil vso krajino do Maribora. Na Kranjsko sta udarila iz Hrvatske knez Stefan II. Frankopan in njegov sin Bernardin. Matjaževa vojska je zavzela Ptuj in Lipnico ter razne štajerske gradove; tudi Radgona in Kostanjevica sta se mu morali podati. Matjažev vojskovodja Panisko, rodome Čeh, je prodril na Koroško, zasedel Breže in gradove po okolici, dočim je stotnik Črnahora zavzel grad Sovodnje. Tudi utrjeno Gospo Sveto so oblegali Matjaževci. Tako so trpeli Slovenci pod dvojno vojno šibo. Turki so brez odpora plenili in požigali, obenem pa so Matjaževci hoteli od zmage do zmage nad cesarskimi. Cesar niso uropali Turki, so poharili cesarski in so izželi še Matjaževci. Slovenci so bili oplenjeni do srca in izjedeni do kosti. Strašna doba! Večina avstrijskih dežel je bila že v Matjaževi oblasti. Cesar je pobegnil na Nemško, da si pri raznih knezih izprosi pomoči. Nenadna smrt Matjaževa (6. aprila 1490) je šele rešila Friderika III. največje izgube, — izgube cesarskega prestola.

Dasiravno so Slovenci toliko pretrpeli pod Matjažem, so ga vendarle kot junaka ohranili v najboljšem spominu, dočim o bojazljivem, skopem in za Slovence brezbržnem cesarju Frideriku ni ostalo niti najmanjšega sledu v narodovi duši. O kralju Matjažu pojo slovenske narodne pesmi in govore narodne pravljice in pripovedke, da je bil moder, pravičen in vzor dobrega vladarja. S hrepenenjem želi slovenski narod še dandanes, da se vzbudi v gori speča Matjaževa »črna vojska« ter osvobodi Slovence, ker — »kralj Matjaž je korenjak — med vami ni nobeden tak«, — in »odkar kralj Matjaž spi, nikjer pravice ni«.

Anton Aškerc je spenil balado »Kralj Matjaž« (Balade in romanece, 1900) in je spletel iz motivov narodnih naših pesmi »Kralj Matjaž in Alenčica« in »Kralj Matjaž v turški vozi« ter iz narodnih naših pripovedk svojo »narodno pravljico« v 14. poglavjih »Kralj Matjaž« (Junaki, 1907, izdal L. Schwentner); Oton Župančič pa je po narodni pripovedki spenil romanco »Kralj Matjaž«, kako spi s svojo vojsko pod Krimom.

Turške tolpe pa so prihajale dalje v slovenske dežele in jim delale silo prav vsako leto. L. 1491. so kranjski kmetje na Hrušici prestregli Turkom pot in jih pobili več tisoč. Še slabše se jim zgodilo leta 1492. na Koroškem. Tja so zahajali pogostje, odkar ni bilo zanje skoraj ničesar več zapleniti na izmozganem Kranjskem. Ali paša je bil v bitki pri Beljaku povsem premagan; baje je obležalo na bojišču 10.000 mrtvih in 7000 ranjenih Turkov. Med ubitimi je bil tudi Ali paša sam. K zmagi so pripomogli ujetniki, ki so se osvobodili in zgrabili Turke, odzadaj, Korošci so imeli posled dolgo časa mir vsaj pred Osmami, Kranjci pa so trpeli turške navale še opetovano in v dotedanji grozoti.

K turški nadlegi pa se je pod cesarjem Maksom I. pridružila benečanska. Od l. 1508—1518. je trajalo vojskovanje cesarja z beneško republiko, ki je prinesla nad Slovence novo gorje. Benečani so s svojo vojsko opustošili vse Notranjsko, zavzeli so dvakrat Postojno, požgali Vipavo in pomorili prebivalstvo. Tudi v tej vojni Avstrija ni imela sreče, a še predno se je končala, je izbruhnila kmetiška vstaja v Kočevju ter se naglo razširila čez Kranjsko, Štajersko in Koroško. »Le vkup, le vkup, uboga gmaina!« je donelo po slovenskih deželah. Kmetje so se

naveličali večnega naraščanja davkov in doklad, dovolj jim je bilo krutega izkoriščanja s strani graščakov in države in dovolj jim je bilo klanja Turkov, pred katerimi jih ni hotel braniti nihče. Trikratno zvišani davki, nečloveško ravnanje graščakov in graščinskih oskrbnikov ter hlapcev s slovenskimi tlačani, neprestani boji s Turki, Ogri in Benečani, naprava novih mitnic, omejitve svobodnega ribištva, svobodnega sekajanja drv v gozdovih in omejitve pašnje, — vse to je spravilo kmete v obup. Pač so poizkušali najti pri samem cesarju pomoči. Njihovi odposlanci so potovali prav v Augsburg pred Maksa, ki jih je pač poslušal, a odpravil s praznimi obetami. Tako so izbruhnili najdivjejši kmetiški upori, bile so se krvave bitke in besne ustaje so se ponavljale s premori do l. 1662.

S klasično jednatostjo in plastičnostjo je A. Aškerc opesnil to strašno dobo v svojih baladnih ciklih »Stara pravda« in »Tahi na Štatenbergu«.

Zarek svobode je padel na Slovence, od Turkov, graščakov in nemške vlade zatirane robove, ko so začeli Primož Trubar, Pavel Wiener in tovariši razširjati vero čistega evangelija. Zaslužnjem Slovincem se je godilo še huje nego nemškim podložnikom, saj tem je bil plemenitaš vendar človek istega naroda, slovenskemu ljudstvu pa je ostal graščak vedno le — nemec po duši in razumu. Nemškim graščakom je moral tlačaniti Slovenec s svojimi rokami in s svojim umom ter ni bil gospodar niti na polju niti v svoji zakonski postelji. Tako so se Slovenci oklenili nove vere z nado, da jim donese vsaj malo več svobode, a kmalu so se tudi plemenitaši poprijeli protestantstva, da so se tem lažje polastili cerkvenega imetja in da so pomnožili svoj vpliv. Le redki so bili med plemenitniki protestantje iz prepričanja in poštenjvalni po vzgledu dalekovidnega barona Ungnada. L. 1564. je bila že večina kranjskega meščanstva, plemstva in ljudstva protestantovske vere. Dobili smo prve slovenske knjige in prve slovenske pesnike. Toda žarek svobode je hipoma izginil in nastopila je le še tem hujša tema. Nadvojvoda Karel Katoličan, cesar Ferdinand II., škof Tomaž Hren, škof briksenski in brižinski so mlado svobodo zadavili z bestialno krutostjo, ki je bila vredna turških vzornikov. Mučili, morili in plenili so protestantske Slovence prav po turškem vzgledu in izgnali najboljše sinove iz domovine. Cvet slovenske inteligence in najznačajnejši možje so obrnili hrbet deželi svojih dedov ter se izselili v Nemčijo in celo v Švedijo. Slovenci so postali zopet katoliški sužnji nemške brutalnosti.

Med temi grozotami pa so prihajale turške tolpe dalje na Slovensko. Tako so l. 1528. oblegali tabor na Slevski gori s cerkvijo Matere božje blizu Velikih Lašč na Dolenjskem. Josip Stritar je spenil o tem obleganju svojo romanco »Turki na Slevici« po narodni priči.

... »Čuj, bliže se drevi druhal no krvi naši vriska: kdo nam bo zdaj pomoči dal? Na vrata že pritiska.« Sekire s sabljami zvenčé, že omagujejo možje razbiti so zapahi, gorje zdaj trumi plahi!

Črez prag na konju prirohni, gorje, sam turški paša, krvavi v roki meč vihti, zdaj hije ura vaša. A čudo čudovito glej! Konj ne premakne se naprej, ne gane ga ostroga, pribita mu je noga... Še dandanašnji priča vam to zgodbo čudovito za pragom v kamen konjski tam vpodobljeno kopito.

Vzporedno s kmetiškimi upori in verskimi boji je tekla brez prestanka obupa polna borba s Turki, ki so l. 1521. osvojili Belgrad in se po svoji veliki zmagi nad ogrskim kraljem Ludovikom II. pri Mohaču (1526) razlili kakor razbesnelo morje iznova preko Ogrske in jugoslovenskih dežel. S sultanom Solimanom II. se začela doba najhujših turških navalov; l. 1529. je oblegal prvič Dunaj, in turška druhal je bila na Kranjskem l. 1528.—1530. osemkrat zapored. Od l. 1520. nadalje so Kranjci pošiljali cesarju prošnje, naj se meje proti Bosni in Srbiji zavarujejo z oboroženimi utrdami in dosegli so končno, da se je zgradila takozvana Vojaška granica ob Uni in Kolpi. Izvrstni bojevnik so bili proti Turkom tudi okoli 1530. l. došli Uskoki, ki so pribežali s svojimi družinami Bosne ter se razkropili najprej po Notranjskem in Krasu, potem pa so se naselili ob državnih mejah kot najboljši brambovci.

(Dalje prihodnjik.)

Slovenci, kupujte vžgalice v korist družbi sv. Cirila in Metodaj

Najstarejša, najedličnejša konjakova

znanka 4516
Gróf Koglovich István utóda
(Grafo Stefana Koglovicha nasl.)
Promotor.
Najedličnejše odvracalno sredstvo proti infliacii in nezlojivim boleznim.

Mavrodaphne. Malvazijec
Specialitete
„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)
kot zdravilna in namizna vina nedosežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna) vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III. 1.

Zlata svetinja
Berolin, Pariz, Rim itd.
Najboljše kozm.
čistilo za zobe
Dobiva se povsod
Izdajuje
O. Seydl
Stritarjeva ulica 7.

Dr. J. Z., zobozdravnik, Moravska Ostrava. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušeno in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: Seydlin.

Vertex
je trpežna in hrani tok

Serravallo^{vo}
železnato kina-vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, pobojša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
„Izborni okus.“
Večkrat odlikovano.
„Nad 8000 zdravniških spričeval.“
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje. 4484

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšje priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica s navodnom 1 kremo.
Razpošilja se s obratno pošto ne manj kot dve steklenici.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Rosljova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega ljub. mostu. 17
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blaginjskih tozeloznice c. kr. tobačne tovarne in ohr. bolniške blaginjske v Ljubljani.

Loterija v korist
„VIRIBUS UNITIS“
pomožnega društva za bolne na pljučih.
6075 dobitkov v skupni vrednosti 80.000 K
Glavni dobitnik 30.000 kron vrednosti.
Prvi trije glavni dobitki se po odbitku dobitkarine izplačajo tudi v
Zadnji mesec Zrebanje nepreklicno 23. januarja 1913. Zadnji mesec
Srečke po 1 krono
se dobivajo po vseh menjalnicah, trafikah, loterijah ter pri loterijski upravi, Dunaj, I. An der Hohen 11.

Prava in neprava ljubezen.
Povest. — Spisal Blaž Pohlín.
Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Opotov praperščak.
Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.
Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K 70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Najboljše za želodec.
Lekarnarja Schaumanna 4073
želodčna sol in želodčne pastilje
je 30 let preizkušeno sredstvo proti vseh vrst želodčnim boleznim, motenju prebave in shujšanju.
Schaumannova želodčna sol škatljica K 1-50. Želodčne pastilje omarica K 1 50 Razpošilja po povzetju od 2 škatljic naprej lekarna Schaumann, Stockerau pri Dunaju. — Dobiva se po vseh lekarnah in drogerijah.
Neprimeren učinek.

Najcenejši in najpopolnejši pesnemalni stroj za mleko je
MAYFARTH „DIABOLO“.
Izdelek prve vrste. Preprosto opravljanje. Zajemeno posname na uro 120 litrov.
Cena samo K 135.—
Stroji za pripravljanje krme, slamoreznice, krhlnike za repo, drobilnice, parilnice za krmo, črpalnice za gnojico, stiskalnice za seno in vse poljedelske stroje izdelujejo in dobavljajo 700 krat odlikovani tvorničarji 3701
Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II/1
Frankfurt n. M. Berlin. Pariz.
Katalog štev. 541 a gratis in franko.
Zastopniki se žele.

Srečne in vesele božične praznike in novo leto
želiva vsem prijateljem, znancem in vsem častitim odjemalcem ter se nadalje priporoča
Josipina Čuden Fran Čuden, sin.

Visoko, moderno podobo, lepoto linij, udobnost dajo samo
Warnerja Rust Proof
stezniki
(Originalno amerikan. izdelek).
Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se odstranile vloge. Za vsak kos se jamči.
Edina zaloga v Ljubljani:
Josipina Podkrajšek, Ljubljana, Cevljarska ul. 2.
Priporoča tudi veliko zalogo higien. perila Jägerovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljše kakovosti.
Poštna naročila se izvršujejo točno.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO ČIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Pas za žene Luna in deklice.

ki ga vsi zdravniki-profesorji za ženske, kakor dokazujejo posve-
dožbe, priporočajo najtopleje. — Ponaredbe te prednosti nimajo.
Prospekte razpošilja gratis Luna-Hauptdepot, Dunaj, IX., Farnergasse 3. — Pas Luna
se dobiva po vseh zadevnih trgovinah. 4515

Zaloge v Ljubljani: Br. Hlavka, M. Koojan, M. Schubert.

Zelo ugodna prilika.

Proda se radi bolezn

poslopje v Šenčurju

1 uro od Kranja, ki bi bilo zelo ugodno za trgovino, bodi si z mešanim
blagom, manufakturno ali trgovino z deželniimi pridelki, kakor tudi za pekarijo,
ker je v celi fari ni. — Ker je poslopje zelo prostorno in ima krasno dvorišče,
bi bilo pripravno tudi za kako tovarno. Obenem je na hiši tudi koncesija za
gostilno. Poslopje je na najlepšem prostoru tega kraja, nasproti farne cerkve
ob cestah v Kamnik, Smlednik in Cerklje. — Natančna pojasnila daje

Ivan Graiser, vinski trgovec, Primskevo pri Kranju.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da se točijo v znani gostilni

„Pri golobčku“ na Sv. Petra cesti zajamčeno pristna vina.

Sprejemajo se tudi abonente na hrano. Obed od 60 v.
naprej. Dobi se vsak dan svež zajuterk od 16 v naprej.

Za obilen poset se priporoča

Viktor Sedej,
gostilničar.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tr-
žič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Celovec, St. Vid ob Glini,
Dunaj.
7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.
9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj,
Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak,
Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Ce-
lovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Ber-
lin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd].
11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj,
Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.
1-31 popoldne. Osební vlak na Grosu-
plje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo,
Stražo - Toplice.
3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj,
Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak,
Franzenfeste, Celovec.
6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič,
Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na
brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd,
Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec,
Linc, Dunaj.
7-44 zvečer. Osební vlak na Grosuplje,
Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.
10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Je-
senice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza
na brzovlak na Beljak, Franzenfeste, Ino-
most, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago,
Draždane, Berlin.
Prihod.
7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Go-
rice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-
lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona)
Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Ino-
mosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.
8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega,
St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega,
Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Trbiža,
Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda,
Inomost, Beljaka.
11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice
Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka
Tržiča, Kranja.
3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplic,
Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Ko-
čevja, Grosupljega.
4-20 popoldne. Osební vlak od Trsta,
Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca,
Solnograda, Franzenfeste, Beljaka, Tržiča,
Kranja.
7-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenic z
zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan,
Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna,
Monakovega, Solnograda, Inomost, Fran-
zenfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-
Opatija-Reka).
8-15 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice
Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca
Beljaka, Tržiča, Kranja.
9-13 po noči. Osební vlak iz Straže-Top-
lic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega,
Kočevja, Grosupljega.
11-33 po noči. Osební vlak iz Trsta, Go-
rice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja
Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.
Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12,
7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).
Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41,
6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja st. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo.

Velika zaloga suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, travov itd

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Učenca

sprejme trg. z meš. blagom

L. Fürsager v Radovljici, Gorenjsko.
4701

Stavbne parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
delavskimi hišami in na Glincih takoj
ob mestni meji na Tržaški cesti,
vse z najlepšo lego so po izbiri za
primerne cene

na prodaj.

Več se poizve pri lastniku Jos.
Tribuš, na Glincih 37. 2416

Iščemo trgovsko izobraženega,
izurjenega slovenskega

stenografa- strojepisca

zmožnega mogoče tudi hrvaščine.

Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo
zaželjene plače in prepisi izpričeval
nasloviti: TRST, Glavna pošta,
predalček 211. 4587

Samoborska gorčica

Poznano sploh kakor najboljša doma-
čega proizvoda, zajamčeno pristna, naj-
boljšega okusa, se dobi na veliko in
malo pri podpisaneu proizvajatelju

Ravno tam se dobi izbornega

VINA

na malo in veliko iz lastnih vinogra-
dov na Dolenjskem. 4279

E. Presečky, Samobor, Krvaško.

Odlikovan na razstavah v Krškem,
Pragi in Zagrebu.

Priporočam sl. občinstvu, gg. gostilni-
čarjem in hotelirjem priznano dobra

vina

in sicer ljutomerska in bizeljska bela
in rdeča. Fino vino, ljutomerski
rizling v buteljkah! Cene nizke,
postrežba točna! 4644

Pozor, lesni trgovci!

Kdor se zanima za ugodni nakup lepega

posestva

čez 10 orolov zemlje, z žago na 6 re-
zi in mlinom, na vodno moč in motor
naj se obrne po natančnejše informa-
cije na naslov Josip Božič, trgo-
vina z vinom Spodnja Šiška pri
Ljubljani.

Zbirka

avstrijskih zakonov
v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških
in prestopkih z dne 27.
maja 1862 št. 117 drž. zak.
z dodatnim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d.
z. ex 1863 in drugimi no-
vejšimi zakoni kazensko-
pravnega obsega.

V platno vezan 6 K;
po pošti 6 K 30 vln.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

P. n. občinstvu se priporoča

3616

velika zaloga pohištva lastnega izdelka,

iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile,
posebno se priporoča novoporočencem v nabavo popolne hišne opreme.
Za vse izdelke jamči

Matej Gogala, mizar na Bledu.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

14 dni!

14 dni!

Popolna razprodaja

vseh vrst zaostalih klobukov

za dame in deklice po čudovito nizkih cenah, samo v modnem salouu

Stuchly-Maschke, Židovska ul. št. 3.

Primerna darila za božič in novo leto.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila točno in ceno.

Za Božič.

Spisi za mladino.

	broš.	vez.
Amicis E. Miklavčič, Srce	1-60	2-
Andersenove pravljice za mladino	—	1-
Brezovnik Anton, Zakaj? — Zato!	—	—60
Brezovnik Anton, Zvonček	—	1-50
Brinar Jos., Medvedji lov, Čukova gostija	—	—80
Burnett, Mali lord. (Lord Fauntleroy)	1-60	2-60
Campe - Majar Hr., Odkritje Amerike	—	2-
Dimnik J., Avstrijski junaki	1-50	1-80
Gangl, Zbrani spisi za mladino I. zvezek	—	1-50
Gangl, Zbrani spisi za mladino II. zvezek	—	1-50
Gregorčičeva Marica, »Otroški oder«. Igrice za mladino	1-50	—
otroških vrtcev in ljudske šole	—	1-20
Hauff Viljem, Pravljice za mladino	—	—80
Hoffmann - Funtek, Bog pomaga. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kar Bog stori vse prav stori. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Kako vzgaja vsoda. Povest	—	—80
Hoffmann - Funtek, Peter Prostak. Povest	—	1-20
Kapitan Žar ali Kleč v Tihem morju. Povest	2-	3-
Kipling R., Džungla, (The jungle book). S slikami	—	1-20
Kosi Anton, Sto narodnih legend	1-50	1-70
Malavašič, Oče naš. Povest	2-50	3-70
Marryat, kapitan Frederick, Morski razbojnik	—	4-
Milčinski Fr., Pravljice. S 40 slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisl. I. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisl. II. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisl. III. zvezek. S slikami	—	1-20
Na divjem zapadu. Tri povesti iz življenja Indijancev	—	1-
Rapé A., Dane. Povest za mladino	—	1-50
Rapé A., Mladini I. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini II. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini III. zvezek. S slikami	—	—80
Ribičič, Kraljestvo čebel	8-70	11-70
Šmid Kristof, Spisl. I.—XV. zv.	—	2-
Šmid Kristof, Roza Jeldovorska	9-60	13-40
Spillmannova povesti I.—XIX. zv.	—	—80
Trošt Ivo, Na rakovo nogo. Povest	—	3-80
Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu	—	—

Slikanice.

A—B—C v podobah s pesmicami	—	1-60
Blažek in Tomažek	—	1-60
Hitra vožnja po železnici	1-60	—
Hrošči in žuželke v podobah	—80	—
Kaj pripoveduje čarovnica	1-20	2-40
Knjiga za slikanje dopisnic:	—	—
1. Mladi umetniki	1-	—
2. Otroški vrt	1-	—
3. Za kratek čas	1-	—
4. Zaklad za otroke	1-	—
Lahkih nog naokrog. (Najnovejše.)	—	2-80
Metulji v podobah	—80	—
Modri Janko Vesela knjiga s podobami	—	2-40
Nasim malim. Vzgojne slike iz sv. pisma	—90	—
Noetova barka. Živalstvo v podobah	1-50	—
Pački Poljanci	—	3-60
Pavluša in Nuša — dva škrata	—	1-60
Pepelka. Pravljica s podobami	—60	—
Planinske cvetke v podobah	—80	—
Podobe iz živalstva	—80	1-50
Radost malih	—40	—
Robinson starši. Povest s podobami za otroke	1-40	—
Slovenski A—B—C v podobah	—80	1-20
Snegulčica. Pravljica	1-20	2-40
Trnuličica. Pravljica	1-20	—
Vesela družica	—70	—
Vesela mladina	—80	1-50
V zverinjaku	—90	1-50
Zlata radost	—40	1-50
Zoološki atlant	—	6-
Živali naše priateljice	—70	—

Narodna knjigarna v Ljubljani

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Krasne novosti zimskih oblek in površnikov domačega izdelka.

Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

Sukno!

4635

Sukno!

Za potovanje po Dalmaciji, Bosni, Primorskem in Kranjskem iščem za takoj mlajšega kričanskega in suknene streke večjega

potnika

ki govori slovensko in italijansko in toliko obvlada nemščino, da more v tem jeziku dopisovati. Natančne ponudbe je nasloviti na Antona Hübl, Ustje na L., Čučke.

„Dvorni tokajec“

V c. in kr. dvorni kleti se prodajo nastopne vrste tokajskega vina v 1/2 litrskih steklenicah od 6 steklenic naprej in sicer od steklenic:

Vrste 1 tokajsko (Bratenwein)	à K 2-20	Vrste 7 iztok	à K 13-20
2 samorodno	à K 3-30	8 esenca	à K 17-50
3	à K 4-40	9	à K 22-
4	à K 5-50	10	à K 55-
5	à K 8-80	11 muškatelec	à K 33-
6	à K 11-	12 brandy	à K 3-30

Naročila se izvršujejo samo potom pismenih prijav pri c. in kr. dvorni kleti. Osební prímát v cesarski dvorni kleti je izključen. Dopolnje spediter po povzetju vseh stroškov.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

Ljubljana

priloga svoje izborne izdelke vsakovrstnih zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

ilustrovani ceniki na razpolago.

Primerna božična darila.

Naznanilo.

Radi preobložene zaloge se bode razprodajalo od danes naprej

6000 najboljših ur švicarskih ur

kakor tudi srebrnina, zlatnina, briljanti in šivalni stroji pod torarniško ceno. — Srebrne ure od K 7— naprej.

Nihče naj ne zamudi te redke prilike.

Za obilen obisk se priporoča trdka

FR. ČUDEN :: Ljubljana, :: Prešernova ulica.

Primerna božična darila.

Meblovana soba

v bližini justične palače s popolnoma prostim vhom 4418

se odda takoj s hrano ali brez nje.

Cena ugodna. Zglasiti se je pri Fratekova ulica št. 10., III. nadst. desno.

Gostilna na račun!

V večjem industrijskem trgu na Kranjskem se odda z 2. jan. 1913. gostilna pod ugodnimi pogoji na račun gospodični, ki je dobra kuharica. — Natančneje se izve pri lastniku

Josipu Elsner v Litiji.

Ženitna ponudba!

35 let star inteligenten posestnik in trgovec s premoženjem, v večjem mestu na Kranjskem, se želi tem potom radi pomanjkanja časa seznaniti z gospo od 20—30 let staro s premoženjem do 40.000 v svrhu takojšnje poročitve. Za tajnost se strogo jamči. Pisma s sliko se prosijo do 31. januarja 1913 pod šifro „Veselo in srečno leto 1913“ poste restante Ljubljana. 4690

Mojih 8 otrok

ki izgledajo zdravi in čvrsti, je moja žena po mojem navodilu vzgojila s Sladnim čajem. To naznanjam jaz Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar v Ljubljani. Tega dejstva mi ne ovrže nihče. Na stotine mater mi je hvaležnih, ker so sledile mojemu zgledu, ki sloni na štirinajstletni izkušnji. Sladni čaj kot živilo za otroke, ki se mu primeša nekoliko mleka, sladkorja, je varstvo dojenčev, čigar raba jih dela odporne ter otroške bolezni skoro izključuje ter učinkuje brezhibno, prvo vrstno. — Prehrana s sladnim čajem, znakma Sladin stane polovico manj kakor pri vsakem drugem hranilu. Zoperni, dragi aparat Soxhlet odpade. Zadostuje navadna sesalna steklenica Sladni čaj, pripravljen po dr. pl. Trnkóczyju, je brezdvomno na torišču prehranitve otrok in nar. gosposarske varčljivosti pridobitev prve vrste. Kri, moč, zdravje, mirne živce, mirno spanje, 50% prihranka na denarju, najboljši zajtrk, dosežejo, dobe tudi odrasli, ki namesto neredne, razburjive kave, čaja, pijo sladni čaj, znakma Sladin. Posebno priporočljivo za bolnike in slabotne. 3721

Dobiva se v lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladnega čaja, znakma Sladin, pripravljene po dr. pl. Trnkóczyju, ni zamenjavati s sladno kavo, Tvorniška zaloga pri lekarnarju pl. Trnkóczyju v Ljubljani, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitev franko 4 krone, poštni zavoj za 5 kg s 15 zavetki vsebine 10 kron franko z obratno pošto. Na Dunaju v lekarnah: Trnkóczy, V., Schönbrunnerstrasse 100; III., Radetzkyplatz 4; VIII., Josefstädterstrasse 25; v Gradcu: Sackstrasse 4.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci!

galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenca v Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

Domača trdka! Domača trdka!

Priporočamo :: solidno trdka :: modni salon

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic vseh vrst

Marija Götzl

Zidovska ulica 8.

Cene brez konkurence.

V. Parma

Balkanska koračnica

za klavir

ki se je igrala prvič 24. t. m. v slovenskem deželnem gledališču in ki je žela tako buren aplavz, da se je morala ponoviti, je ravnokar izšla v založbi

Narodne knjigarne.

Dobi se jo v vseh knjigarnah tu in na slovanskem jugu.

Cena K 1'20, s poštnino 10 v več.

Razpis.

Za daljnovode deželne elektrarne ob Završnici potrebni leseni drogi se bodo oddali potom javne ponudbene obravnave.

Drogi morajo biti mecesnovi, na drobnem koncu najmanj 18 cm močni in morajo biti zrasti v senčnatih krajih triglavskega ali sosednega mu pogorja. Dobaviti bo 500 komadov po 11 m dolgih in 1000 komadov po 10 m dolgih in sicer se lahko oferira za celo množino ali tudi le za del iste.

Pismene ponudbe naj se predložijo

do 15. januarja 1913 ob 12. opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: „Ponudba za droge za deželno elektrarno“.

Ponudbi mora biti dodana izrecno izjava, da pripozna ponudnik dobavne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodatki kot vadij še 5% ofertne svote v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjev po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Dobavni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v Ljubljani. (Turjaški trg 4.)

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 21. decembra 1912.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rezervni zaklad nad K 700.000. v Ljubljani Rezervni zaklad nad K 700.000.

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Telefon šte. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

NAZNANILO!

NAZNANILO!

Vljudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gospoda Bajca šte. 225.

otvoril podružnico založbe pohištva

ter se vljudno priporočam slav. obč. Postojne in okolice za mnogobrojni obisk. S spoštovanjem

Martin Klemenčič, strojno mizarstvo.

Vrhnika št. 112.

Postojna št. 225.

Gostilna Zupan

4608

Sv. Jakoba trg šte. 8

priporoča izborna domačo kuhinjo po prav zmernih cenah in pristno dolensko kapljico (Colaričevo in Kerinovo) od Sv. Križa pri Kostanjevici. Sprejema tudi naročila na hrano za opoldan in zvečer.

Mihael Kastner**Najcenejši¹⁸² nakup za:**

špecerijsko blago, kuhinjsko in živinsko sol. Petrolej, tudi v originalnih pločevinastih kanglijah, obdavčeni in neobdavčeni bencin (za motorje in avtomobile). Gasolin, ligroin (za razsvetljavo). Kurilno olje za Dieslove motorje. Vseh vrst strojna olja. Parafin. Vse mineralne vode in vsi proizvodi izvirkov vedno sveži v zalogi.

Ljubljana, Kongresni trg 10.

Ivan Jax & sinv Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo**vozniških koles****šivalnistroji**

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.
Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti.

Posojilnica v Radovljici

registr. zadruga z omejenim poroštvom

obrestovala bo de hranilne vloge
od 1. januarja 1913 dalje po čistih

5%

4641

brez odbitka rentnega davka

Napredaj je anonadstropna

hiša

v večjem trgu na Sp. Štajerskem, tik farne cerkve in pošte. Pri hiši je gostilniška in pekarska obrt, velik novo krit hlev, lep vrt in vse potrebne pritlikline. Cena 8000 kron in bi bilo pri nakupu izplačati samo 2000 kron, vse drugo lahko dstane vknjiženo. — Eventualno se da vse tudi takoj v najem. — Pojasnila daje Jože Peterneš, posestnik v Podčetrtku (Sp. Štajersko). 4682

Dobrotvoriteljno društvo „Blagodat“

v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem.

Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim redn. članom.

Cim več je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljše humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov izplačujejo velike posmrtnine.

Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno društvena pisarna 4265 v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, 1. nadstropje.

Božična darila!**Narodna knjigarna**

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7.

priporoča

kanceliski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odkupne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, zvinčnikov, poroc, poročnikov, radirk, kamencikov, tablic, gobic, črnala itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v plat in v umje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiči.

Notesi in tiskalnik.

Medosežne in od
poznavelejev odlikovane so

kavine mešanice

Karla Planinška

prva ljubljanska veleprazarna za kavo.

Dobivajo se v prazarni na vogalu Dunajske ceste — Sodne
ulice in v moji trgovini s specerijskim blagom Dunajska c. 6.

Lepa in koristna Božična darila
in po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek 1^a kakovosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice itd. ter velika izbira najmodernejše kožuhovine.

ZA BOŽIČ
posebno znižane cene!

Žepni robci
predpasniki
krila, svilnata in dr.
mnogo vrst perila

ANTON ŠARC

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 5.

**Velika božična
ocasion prodaja**

damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz
v vseh najmodernejših barvah in fasonah. —
Nadalje ogromna zaloga raglanov, oblek in
klobukov za gospode in dečke.

Cene priznane nizke. — Postrežba solidna.

40% popusta.

„Angleško skladišče oblek“

G. Bernatovič, Mestni trg 5.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Naznanilo.

Podpisani ljubljanski premogotrži si usojajo vljudo naznaniti slavn. občinstvu, da bodo kot doslej tudi v prihodnje prodajali

trboveljski in zagorski premog
po K 1-68 50 kg., po K 3-36 100 kg.

Po tej ceni premog prodajati so podpisani ljubljanski premogotrži prisiljeni, ker je na eni strani južna železnica vže pred meseci zvišala svoje tovarne cene, na drugi strani so pa premogokopne družbe opetovano podražile svoj premog.

V LJUBLJANI, dne 16. decembra 1912.

Lina Schiffer
Karl Tauscher
Ivana Treo
Martin Lampert
Simon Kunčič

Anton Požlep
Janez Trdina
Katar. Zdravje
Anton Hribar

Ana Karbi
Maks Hrovatin
Ivan Komar
Josip Papler
Helena Strupi

Meso! Vsak dan sveže goveje, telečje, košarnovo meso, zadnje stegno ali pljučna pečenka, pošni zavoj z 10 funti K 5-12 franko po povzetju dobavlja F. Herman, Herincse 460, Ogrsko.

Teodor Kunc

Ljubljana,
Prešernova
ulica št. 5
I. nadstr.

Franki modni salon
Izdolovanje
najfinejših
angleških
kostumov,
paletotov,
franc. toalet itd.

Pozor! Na obroke! Berite!

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

ALFONZ BREZNIK

sodno zapriseženi strokovnjak c. kr. dež. sodnije in učitelj Glasbene matice.

»Zvezda« nasproti
: nunske cerkve :

Ljubljana, Kongresni trg št. 15

»Zvezda« nasproti
: nunske cerkve :

Na obroke od 10—15 K naprej
klavirji, pianini in harmoniji
: prvovrstnih svetovnih tvrdk :
Bösendorfer, Stelzhammer,
(najboljši klavirji sedanosti)
Höls & Heitzmann (neprekos-
ljivi pianini), Laub & Gloss
(koncertni harmoniji) in Hörägel
(amer. harmonij od 90 K naprej).
Opozorjam, da imam klavirje
gor. omenj. najboljših dvornih
tvrdk izključno le jaz (nikdo
drugi), edini generalni zastopnik za Kranjsko v velikanski
izbiri (vedno 30 do 40 klavirjev). 10letna postavnoobvezna
garancija. Tudi preigrani klavirji v zalogi. Ugodna zamenjava. Najemnik postane lastnik.
Klavirja, dočim je dosegla najemnina višino kupnine. Uglaševanje in popravila točno in ceno.
Velikanska zaloga violin, citer, tamburic, kitar, strun itd.

Najnižje cene! Najboljše harmonike (zahtevajte cenik). Najnižje cene.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino

Ljubljana, Dunajska cesta 16,

priporoča svoj novo in bogato
opremljeni oddelek za kuhinjsko
opravo, fino emajlirano posodo,
nikelnasto in aluminijevo posodo.

Praktična in lepa

božična darila.

Nizke cene!

Nizke cene!

Najboljša in najzdravejša

barva
za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje
svim in pordečelim lasem njih prvotno
naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla,
rjava, temnorjava in črna v steklenicah
z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Lasne kite, podlage in mrežice
vseh vrst; gledališčne in toaletne
potrebščine itd.

Priporoča se domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
er se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

c. kr.

priv.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana

prej J. C. MAYER

Ogel: Marijin trg-Sv. Petra cesta.

Ogel: Marijin trg-Sv. Petra cesta.

Denarne vloge
se obrestujejo

na hranilne knjižice po $4\frac{1}{2}\%$ p. a.
na računske knjižice po $4\frac{3}{4}\%$ p. a.
na tekoči račun . . . po 5% p. a.

Za vloge na hranilne knjižice plačuje banka 2%, rentni davek iz svojega. — Obrestovanje se v vseh slučajih prične delavnik po dnevu vloge in se konča delavnik pred dvigom. — Izplačuje se brez odpovedi.

Stanje vlog na hranilne knjige dne 30. novembra 1912 K 70,147.763.—.

Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev, deviz in tujega denarja. — Shranjevanje in upravljanje vrednostnih papirjev in drugih zalog. — Jeklene celice (safes) pod lastnim zaklepom strank in banke se oddajajo v najem. (Letna najemnina po velikosti od K 12— naprej). — Izvrševanje borznih transakcij za vsa tu- in inozemska mesta.

Nakazovanje in izplačevanje nakazil v Ameriko in od tam.

Vojska bo za galanterijsko blago in papirnate izdelke na Mestnem trgu

ker prodajam vso zalogo galanterijskega in papirnatega blaga radi opustitve galanterije znatno pod nakupno ceno.

Vsake si lahko ogleda brez obveznosti nakupa

krasno božično razstavo.

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg šteč. 11-12.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

== Ravnateljstvo: Dunaj I., Aspernplatz 1 ==

se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih premijah.

Zavarovana glavica koncem leta 1910 okoli 375 milijonov. — Rezerve koncem leta 1910 okoli 112 milijonov. Gener. zastopstvo za Stajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40, kjer strogo reelni, delavni sodniki vsak čas dobe dobre službe.

Nadzornik za Kranjsko:

611

== Ljubljana, Hrvatski trg št. 4. ==

BLUZE,

krila, kostume, plašče, pel-rine, predpasnike,

otroške oblekice

plaščke, klobučke, havbice, čepice,

higienične potrebšćine za novorojenčke

in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela prodajajo po tvorniških cenah.

Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

Občeznane nizke cene. Ugodni nakup božičnih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Gostilna

z vrtno, gospodarskim poslopjem, kegljiščem, se da v najem.

Poizve se pri A. Kosmaču v Radovljici. 4655

Lisičje zimske kože

dalje kože kune belice in zlatice ter zajčje kože

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Leopold Tachauer Dunaj, 2/3 Obere Donaustra. 63.

Velika zaloga najmodernejših slaničkov.

Klobuke cilindre in čepice

v najnovejših fasonah in v veliki izbiri priporoča

IVAN SOKLIČ.

Pristni Panama-slaničniki od 9 K do 50 K.

ANTON SCHUSTER

Konfekcija

za dame in deklice.

BLUZE.

Modna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci franco.

Mod. blago

sukno, platno,

garniture, preproge,

šerpe, rute, pletl itd.

! Božična darila !

Ceneje kakor od vsake razprodaje.

Briljantni prstani (pristni la) od 15 K naprej	14 kar. zlate zapestnice z uro od 80 K naprej	14 kar. zlate damske verižice od 19 K naprej
Diamantni prstani 10	Srebrne zapestnice z uro 18	14 kar. zlati damski collier 9
14 kar. zlati prstani 3-50	Srebrne tula zapestnice z uro 20	14 kar. zlate moške verižice 19
Briljantni uhani 60	14 kar. zlate damske ure 20	14 kar. zlate moske ure 40
14 kar. zlati uhani 3-50	14 kar. zlate dam. ure z brilj. 48	14 zlate m. ure z dvoj. pok. 60
14 kar. zlate zapestnice 18	14 kar. zlate dam. ure z diam. 28	i. t. d. i. t. d. i. t. d.

Velikanska zaloga ur, verižic, zlatih, srebrnih in nikljastih, kakor vsi drugi v mojo stroko spadajoči predmeti, pariške mamornate ure itd.

Moje cene so stavljenе tako nizko, da kljubujem največji konkurenci in nudim svojim cenjenim odjemalcem največje in najboljše jamstvo.

H. Suttner

glavna in razpošiljalna trgovina, Glavni trg št. 25
podružnica in delavnica, Sv. Petra cesta šteč. 8

H. Suttner

Lastna protokolirana tvornica ur v Svici. — Tvorniška znamka „IKO“. — Edino zastopstvo za Kranjsko tvornice ur „Zenith“.

Blagajna

Wertheimer, manjša oblika

se kupi

Ponudbe poštni predal šteč. 92.

J. Zamljen

čevlarski mojster

v Ljubljani, Gradišće 4

izvršuje vsa čevlarska dela do najfi-nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iproslan čevlji. 245

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebšćine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja sirupov

2798 v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto

Zahtevajte cenike!

Delniški kapital: 150.000.000 kron.

Rezervni zaklad: 95.000.000 kron.

Stanje vlog na knjižice, na tekoči račun ter razni kreditorji dne 31. decembra 1911 približno 847 milijonov K.

Podružnica c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50, v lastni hiši.

Sprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga; rentni davek plačuje zavod sam; vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše. — Zavod

dovoljuje kredite v tekočem računu, nadalje stavbne, hipotekarne, carinske, davčno jamstvene kredite, remburzne kredite itd., eskomptira menice in devize ter preskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna in priporočilna pisma na vsa tržišća tu- in inozemstva, prodaja in kupuje tu- in inozemske rente, zastavnice, delnice in sročke ter daje vestne nasvete pri nalaganju kapitala, izvršuje vse posle pri založitvi vojaške-komitivnih kaveč, nadalje kaveč in vadč, potrebnih za udeležbo pri razpisanih ofertih, sprejema vrednostne papirje v svrhu njih shrambe in uprave,

oddaja proti ognju in vlogu sigurne sameshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev, zavaruje sročke in izrebanju podvržene vrednostne papirje proti kurznoj izgubi ter oskrbuje brezplačno revizije izrebanjajočih efektov, vnovčuje kupone, izrebane vrednostne papirje in valute, dovoljuje prodajne na blago, vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, preskrbuje za svoje komitente trgovske informacije na vseh tu- in inozemskih tržiščih, itd. itd.

Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolcan, Bregence, Brno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jablanica, Gorica, Inomest, Karlovi vari, Liberce, Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomouc, Opava, Pal, Praga, Teplice na Ceikem, Trst, Wamadorf.